

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257

BROJ
515

Subotica, 15. veljače 2013. Cijena 50 dinara

ХРВАТЕ ПОД НОМ
ТУРКЕ НА КОЛА
МАБРЕ ПОД ЛЕД,
ШВАПТАРИМА ДОМАТА
ЈЕ ВРЕ ЈЕ У АУШВИЦ,
РОМАТИ НАУЗ

PORUKE MRŽNJE PUTEM GRAFITA

PRONATALITETNA POLITIKA
NA RIJEČIMA I DJELU

DAN OŠ »MATIJA GUBEC«
TAVANKUT

»DEBO ČETRVTAK« U
SUBOTICI I SOMBORU

INTERVJU
MARIN KNEZOVIĆ

PROŠLE SU POKLADE

Јавно комунално предузеће „Суботицагаз“ - Суботица
Szabadkai Gázművek Kommunális Kőzvéallalat - Szabadka
Јавно комунално предузеће „Suboticaplin“ - Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211

PLUS

MOJE KOMPLETNE INFORMATIVNE NOVINE

- Vijesti
- Zanimljivosti
- Znanost i tehnika
- Zdravlje i savjeti
- Sport
- Automobili
- Slavne ličnosti

- TV program
- Vicevi
- Horoskop
- Vremenska prognoza
- Recepti
- Križaljka
- Sudoku

Svakog utorka u
Vojvođanskoj Svaštari

VOJVOĐANSKA
Svaštara
www.svastara.rs

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

Izaberite paket
3Mbit/s
za samo

1.299
rsd

...jer 5G je
apsolutni hit!

Brzina, kvaliteta i pouzdanost
za svačiji džep!

Izaberite TippNet.

Popularan
ADSL max 5
paket
samo

1.549
rsd

Karađorđev put 2, Subotica 024/555-765

www.tippnet.rs

JÖVÖ
VODA POWER
ENERGIA
WATER
BUDUĆNOST
VÍZ FUTURE
ENERGIA

 JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

Potruga za smislom

Početak ovog tjedna u Novom Sadu je održan okrugli stol pod nazivom »Povratak u devedesete? – Medijske slobode i politika nasilja« u organizaciji Nezavisnog društva novinara Vojvodine. Sudionici su se suglasili da je veliki broj medija tek sredstvo za promicanje govora mržnje i instrument za diskvalifikaciju-difamaciju političkih neistomišljenika, novinara i organizacija civilnog društva, koji su »markirani« kao »neprijatelji nacije«, zbog političkog stava ili etničke (ne)pripadnosti. Na ovome okruglom stolu potpredsjednik Vlade AP Vojvodine i pokrajinski tajnik za kulturu i javno informiranje Slaviša Grujić među ostalim je istaknuo kako se mislilo da će se demokratizacijom društva nakon listopadskih promjena i stanje u medijima srediti, ali da je očigledno kako su mediji sazreli u ratovima, mržnji, sankcijama i da je sve to uzrok današnjeg kaotičnog stanja, te da je danas slika tiskanih medija na kioscima jeziva: »Naslovi puni uvreda, spletki i opscenih riječi, što nas upravo podsjeća na devedeste godine.«

U ovome broju našeg tjednika donosimo i prilog o grafitima s porukama mržnje koji su ispisani u gradovima i selima diljem Vojvodine, a nakon novog međunacionalnog incidenta u Temerinu, predsjednik Vlade APV Bojan Pajtić izjavio je, govoreći o kući u koju su se napadnuti mladići sklonili, da je ta »kuća Vojvodina« u kojoj stoljećima razvijamo međunacionalno povjerenje i poštovanje i da će »kad tu kuću gađaju pivskim bocama, kada je zasipaju uvredama i prijetnjama, kada je ruže grafitima mržnje, kada bi je rušili i razgrađivali, od nas čuti samo jedno: ne damo tu kuću«. Mogu sada postaviti i jednostavno pitanje: uvažava li se ovdje i sada multietnički socijalni realitet? Time se otvara i niz pitanja. A jedno je – ako ustvrdimo da bi cilj svakog političkog sustava trebala biti autonomija pojedinca, na kojoj bi trebala počivati struktura svakog demokratskog društva, je li onda etnicizirana politika krajnje centralizirane srbijanske vlasti osnovna prepreka prema ostvarenju građanski koncipiranih regionalnih i lokalnih autonomija?

No, nakon pisanja o pojavama govora mržnje i međunacionalnim incidentima, želim istaknuti i mogućnost jednog drugačijeg životnog iskustva. Na Čistu srijedu u Subotici je započeo projekt »Bunjevački Put križa«, kojim se želi pridonijeti obnovi propalih ili srušenih križeva krajputaša. Skoro smo, u povodu 10 godina HNV-a, čuli kako je hrvatska manjinska elita najmanje ateizirana od svih etničkih elita u Vojvodini tijekom desetljeća nepodijeljene vlasti. Kršćanska, katolička odrednica hrvatskog čovjeka u Panoniji jest najsnažnija nit njegova identiteta, koja je opstojavala tijekom svih režima i državnih zajednica. Otuda ne čudi što su svećenici Rimokatoličke crkve bili među najvećim narodnim preporoditeljima i čuvarima hrvatske samobitnosti u prošlosti i među najvećim uglednicima u sadašnjosti. Naporedo s time, vjera se kod običnog čovjeka u bunjevačkoj subetničkoj, ovoj našoj zajednici, uz sve povijesne lomove, uvijek iskazivala brižljivo njegovanim oblicima obiteljske i pučke pobožnosti. Krajolik Bajskog trokuta prepun je križeva kraj putova, koji su i simbolički i stvarno snažili opstojnost ovdašnjeg čovjeka: »Bunjevački Put križa« stoga je važan doprinos očuvanju i oživljavanju te kulturološke značajke bunjevštine, njeno saobražavanje modernom čovjeku u njegovoj, uvijek aktualnoj, potrazi za smislom.

Z. S.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Znanstveni kolokvij večeras u HNV-u
**O DEMOGRAFSKIM KRETANJIMA
HRVATA U VOJVODINI.....6**

TEMA

Slanje poruka mržnje putem grafita
JAVNO-TAJNI IZLJEVI STAVOVA.....15-16

INTERVJU

mr. sc. Marin Knezović, ravnatelj
Hrvatske matice iseljenika
**HRVATI IZ SRBIJE IMAJU VAŽNU
ULOGU U NAŠIM PROJEKTI-
MA.....12-14**

SUBOTICA

Obilježen dan OŠ »Matija Gubec« iz
Tavankuta
**PRODUBITI SURADNJU KROZ
PROJEKTE EU.....22-23**

DOPISNICI

POKLADI.....23-29, 34-35

KULTURA

»Književno prelo« u Subotici
**BOGAT DRAMSKI, POETSKI I
GLAZBENI PROGRAM.....32-33**

SPORT

MTB »Jednota« – uspješan sportski
klub iz Šida
**ZAPAŽENI REZULTATI BICIKLI-
STA.....49**

Nedavno se u novinama pojavio članak o jednom Novosađaninu koji je oženio Kineskinju koja živi i radi u Subotici. Nije ljubav bila ono što ih je spojilo, nisu naletjeli jedno na drugo u nekom dućanu. Nisu im se pogledi sreli na radnom mjestu misteriozne Azije. Novosađanin nije došao u Suboticu, niti se Kineskinja zatekla u Novom Sadu. Spojio ih je poznanik. A taj poznanik je isto tako ušao u bračne vode s istočnjačkom ljepoticom, što je preporučio i svom prijatelju. Dakle, ljubav nema veze s tim. Kineskinje su tražile supružnika radi stjecanja domaćeg državljanstva. Žele ostati i raditi u našoj zemlji, pa im u perspektivi treba ovdašnje državljanstvo. Možda taj brak niti neće postojati, možda će biti samo mrtvo slovo na papiru. Ipak, ovo nije samo neobično, već i poučno. Samo da spomenemo da je mladi gospodin za svoju uslugu nagrađen s 10 tisuća eura. Toliko vrijedi naše državljanstvo i vjerojatno putovnica pride.

Dakle, državljanka najjače svjetske industrijske sile želi se nastaniti kod nas, ovako pokopanih nakon svega što smo proživjeli zadnjih 20 godina. Gledajući blistave megalopolise Kineskog mora, njihovu željeznicu koja vozi brzinom od 400 kilometara na sat, njihovu medicinu koja preusmjerava pacijente iz skupih poliklinika na efikasne i jeftine tretmane u Kini, treba se nešto zapitati. Što ona vidi ovdje, a mi to ne vidimo? Mnogi naši ljudi su izdvajali i više od onoga što ona plaća, ali da bi otišli. A ona još i plaća da bude ovdje, s nama. Kako to da ne vidi bolju perspektivu u svojoj rastućoj matičnoj zemlji? Mi nikada nismo niti bili Zapad, a pogotovo smo sada po nekim statistikama i ispod Albanije. U čemu je fora? Pa Kinezi su kupili naš »Sever«, oni su dominantni, ne možemo im parirati ničime, osim poljoprivredom. A neće biti da se mladoj dami ostaje ovdje radi šunke, slanine, luka, »kruva« i »paradičke«.

Je li možda problem u nama, a ne u njoj? Možda mi, teški ravničarski depresivci ne uviđamo ljepotu svoje grude, ljudi oko nas, možda smo inficirani virusom nihilizma te u svima vidimo nešto loše? To je moguće. Nitko se ne može ni s kim dogovoriti ništa. Evo, recimo prela, imali smo ih osam. To je divno i zaista, zašto ne bi bilo tako, svako je imalo nešto posebno. Ali, ako već svi pomalo slave, to su mogli i skupa. No, možda sam uzeo loš primjer.

Zamislimo, recimo, da neka Kineskinja dobije dijete i ono postane gradonačelnik Subotice. Mi smo inače poznati po toleranciji i glasujemo za gradonačelnike koji nisu odavde. Što bi uradio Kinez gradonačelnik, pod uvjetom da ne dobije nervni slom zbog nas? Koje gradske usluge bi poboljšao? Što bi želio ostaviti iza sebe? Kako bi namaknuo potrebna sredstva? Sigurno bi imao neke nove ideje.

S obzirom da smo mi, ovakvi kakvi smo, malo zaglavljeni i odluke donosimo kratkoročno i usko gledajući, možda bi nam Kinezi zaista mogli pomoći, neutralno sagledati probleme i rješavati ih. Možda će za nekoliko godina postojati manjinsko Kinesko nacionalno vijeće, možda ćemo i od njih nešto naučiti. Imamo potencijala. Neke stvari u mentalitetu nam se poklapaju. Više volimo raditi nego boriti se. Odlično šutimo kada nismo hrabri. Žene su nam divne, a muškarci naivni. Čudi me što Kineskinja nije uzela Bunjevca za jaču polovicu. A pride mislim da ga je mogla dobiti i »zabadavad«.

Nikola Perušić

O demografskim kretanjima Hrvata u Vojvodini u posljednjih 50 godina

Znanstveni kolokvij Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata na temu »Demografska dinamika i prostorni razmještaj Hrvata u Vojvodini – čimbenici i pokazatelji«, bit će održan večeras (petak, 15. veljače), u prostorijama Hrvatskoga nacionalnog vijeća (Preradovićeve 13), s početkom u 18 sati. Uvodničar je dr. sc. Dražen Živić, znanstveni savjetnik na Institutu društvenih znanosti »Ivo Pilar« u Republici Hrvatskoj.

Na temelju rezultata popisa stanovništva u Srbiji, autor će u izlaganju analizirati kretanje broja i promjena prostornog razmještaja Hrvata u Vojvodini, u razdoblju od 1948. do 2011. godine.

Dr. sc. Dražen Živić (1968.), znanstveni savjetnik i izvanredni profesor. Uposlen je u Institutu društvenih znanosti Ivo Pilar, voditelj je njegovog Područnog centra u Vukovaru. Bavi se istraživanjima povezanim uz demografiju Hrvatske, demografiju malih područja, demografiju braka i obitelji, demografske posljedice rata te etnodemografiju. U dosadašnjoj znanstvenoj djelatnosti objavio je sedamdesetak znanstvenih i stručnih radova u međunarodno referiranim časopisima, domaćim znanstvenim časopisima te zbornicima radova i knjigama, kao i tri knjige u suautorstvu i jednu knjigu kao samostalan autor.

H. R.

PREDSEDNIK ODBORA ZA INFORMIRANJE HNV-A POSJETIO UREDNIŠTVO RADIJSKE EMISIJE

Poboljšanje kvalitete »Glasa Hrvata«

Predsjednik Odbora za informiranje pri HNV-u Siniša Jurić u srijedu 6. veljače posjetio je uredništvo radijske emisije »Glas Hrvata« u Stanišiću. Cilj posjeta bilo je upoznavanje s načinom rada uredništva te davanje sugestija za unapređenje produkcije emisije.

Siniša Jurić je ocijenio kao veoma pozitivno postojanje radijske emisije »Glas Hrvata«, te se pohvalno izrazio o koncepciji emisije ocijenivši je kao kvalitetnu i raznovrsnu. Naglasio je veliki entuzijazam ljudi koji rade na ovoj emisiji i izrazio je spremnost HNV-a da pomogne. Posjet

je iskoristio kako bi udijelio nekoliko savjeta uredništvu u cilju podizanja kvalitete radijske emisije, prije svega kvalitete zvuka, te je predložio nabavu kvalitetnije opreme. Također je dao nekoliko savjeta voditeljici emisije oko čitanja teksta. HNV planira poboljšati razinu rada svih koji proizvode programe na hrvatskom jeziku, planira se nekoliko seminara kojima bi se podigla razina znanja i praksa onih koji rade te programe na elektroničkim medijima.

Radijsku emisiju »Glas Hrvata« možete slušati svake nedjelje na valovima Radio Sombora na frekvenciji 97.5 Mhz od 17 do 19 sati.

S. Tadić

KAKO DO UČINKOVITE ANTI-DISKRIMINACIJSKE POLITIKE U SRBIJI?

Zakon idealan, stvarnost ipak drukčija

Ljudska, a samim time i manjinska prava nisu nikakva forma koja se nameće izvana, već ona pripadaju svim ljudima jednako, ali se u svakodnevnom životu lako može dogoditi da se postignuti stupanj njihovih ostvarivanja smanji. Stoga je potrebno usvojiti odgovarajući dokument, koji će imati dovoljno realne domete da se oni mogu i ostvariti - istaknuo je direktor Ureda za ljudska i manjinska prava Republike Srbije *Dušan Ignjatović*, uvodničar na okruglom stolu koji je prošloga petka održan u Subotici. Tema javne rasprave bila je »Kako do učinkovite anti-diskriminacijske politike u Srbiji?«, koju su organizirali Udruženje KulturaS i Ured za ljudska i manjinska prava.

U Srbiji je potrebno, osim zakonodavnog i ustavnog okvira kojime se zabranjuje svaki oblik diskriminacije, sačiniti i Strategiju borbe protiv diskriminacije koju će kasnije pratiti akcijski plan, istaknuo je *Dušan Ignjatović*: »Rekao bih da je stanje ljudskih prava u Srbiji na zadovoljavajućoj razini. Međutim, dosegnuta razina zaštite ljudskih prava koja je proizvod rada puno činitelja u posljednjem desetljeću i dalje, lako može biti ugrožena, a teško ju je unapređivati. Naš je prvi zadatak zadržati sadašnji stupanj zaštite ljudskih prava i unapređivati ga gdje je to moguće. Stoga, potrebno je da do 2018. godine imamo dokument koji će sadržavati realan i ostvariv cilj i mehanizme kojima ćemo pratiti jesmo li na dobrom putu.«

Ured koordinira napore svih mjerodavnih institucija kako bi se rezultati mogli predložiti Vladi u drugom dijelu godine. Strategija bi se odnosila na razdoblje od 2013. do 2018. godine.

Voditelj tima za izradu dijela Strategije koji se odnosi na nacionalne manjine *Dušan Janjić* kaže da bi ovaj dokument trebao osigurati mehanizam za primjenu manjinske politike kako je ona planirana.

»Primijetili smo da postoji jaz između onoga što piše u zakonu i onoga što se ostvaruje, kao i da se primjenom zakona ne postiže željeni učinak. Recimo, nacionalna su vijeća zamišljena kao tijela autonomije nacionalnih zajednica. Ako uzmemo za primjer Nacionalno vijeće Mađara, možemo vidjeti da političke stranke tako mogu jačati, kao i kulturne i druge institucije. Ali, možemo vidjeti i marginalizaciju utjecaja intelektualaca, Crkve, ukratko - civilnog društva«.

Ipak, moguće je učiniti još jedan značajan korak, što bi podrazumijevalo snimanje stanja, i da se ostvari obveza koju smo prihvatili pred Europskom komisijom, da se izmijeni Zakon o nacionalnim vijećima, kako bi prestalo stvaranje manjine unutar manjine, objašnjava Janjić.

(www.radiosuboticadanas.info)

IZBORI U SOMBORU

DSHV na izborima za savjete MZ

U nekoliko gradskih i seoskih mjesnih zajednica u Somboru bit će održani izbori za savjete, a svoje kandidate imat će i DSHV. U onim mjesnim zajednicama gdje nema svoje kandidate DSHV će podržati kandidate Demokratske stranke. »DSHV svoje kandidate ima za Savjet Mjesne zajednice 'Gornja varoš' kojoj pripadaju salaška naselja Nenadić i Bezdanski put. Naši kandidati su *Ivan Jozić* iz Nenadića i *Antun Delija* s Bezdanskog puta. Oni su bili članovi i dosadašnjeg savjeta, zadovoljni smo kako su radili pa smo ih kandidirali i za ove izbore. Njihov rad naročito se vidi u području izgradnje komunalne infrastrukture u ovim dvama salaškim naseljima u kojima žive bunjevački Hrvati. Kada je riječ o Nenadiću istaknuo bih biciklističku stazu koja je završena, radove na strujnoj mreži, izgradnju trafoa, nekadašnju školu koju smo dobili na korištenje, uređenje atarskih putova. Na Bezdanskom putu renoviran je Dom kulture, poboljšana javna rasvjeta i također urađeni atarski putovi«, kaže predsjednik Podružnice DSHV-a Sombor *Mata Matarić*.

Grad Sombor je raspisao izbore za članove savjeta četiriju gradskih i devet seoskih mjesnih zajednica. Izbori će biti organizirani 24. veljače u Gakovu, odnosno trećeg ožujka u preostalih 12 mjesnih zajednica. Za treći ožujka raspisani su izbori za članove savjeta u gradskim mjesnim zajednicama Nova Selenča, Selenča, Gornja Varoš i Mlake, kao i u selima Rastina, Doroslovo, Čonoplja, Stapar, Stanišić, Ridica, Kolut i Aleksa Šantić. Stranke službeno ne mogu sudjelovati na izborima za savjete mjesnih zajednica nego skupine građana, ali se u praksi iza većine skupina građana ustvari nalaze stranački kandidati.

Z. V.

SVE SE MOŽE KAD SE STRANKE SLOŽE

Pronatalitetna politika na riječima i djelu

Širom pokrajine lokalne vlasti preuzele na sebe podmirivanje troškova boravka trećeg i četvrtog djeteta u vrtićima, što je ljetos Ustavni sud stopirao iz pokrajinskih sredstava

U sklopu donošenja odluka Ustavnog suda, prošlog su ljeta oboreni određeni programi Vlade Vojvodine. Među njima je posebno odjeknulo ukidanje potpore koju je AP Vojvodina davala u pronatalitetne svrhe radi regresiranja boravka trećeg i četvrtog djeteta u vrtićima. Pokrajina je godinama unazad tom pomoći smanjivala brige roditeljima koji su se odvažili društvo obogatiti djetetom ili dvoje više od puke reprodukcije. Naravno, nepotrebno je osim ljudskih i humanih iznositi i demografske podatke o »bije-loj kugi« u našoj zemlji i pokrajini. Interesantno je da rješenje slično pokrajinskom primjenjuje i glavni grad Beograd. Stoga je teško pojasniti ono što uočavaju bolji poznavatelji ove teme, a to je pitanje – što je motiviralo SNS i SPS da podnesu žalbu Ustavnom sudu iz koje je kao kolateralna šteta ispala obustava tih plaćanja.

DISKONTINUITET

Bilo kako bilo, došlo je do diskontinuiteta i nova se rješenja sada pronalaze u skladu sa spretnošću i sluhom lokalnih zajednica, ali i financijskim prilikama.

Materijalno ugrožene obitelji su i do sada imale pravo da im lokalna samouprava djelomice ili u cijelosti financira troškove boravka djece u predškolskoj ustanovi. No, hoće li obitelj imati pravo na

regres i koliko će on iznositi, ovisi o lokalnim propisima i materijalnom stanju dotične obitelji. Troškovi boravka regresiraju se i za djecu bez roditeljskog staranja ili za onu sa smetnjama u razvoju.

U materijalno ugrožene obitelji negdje se ubrajaju svi koji primaju socijalnu pomoć, a negdje oni koji dobivaju dječji doplatu, dok je u nekim lokalnim samoupravama određen maksimalni iznos

ukupnih prihoda obitelji iznad kojih nema popusta. Popusti se u nekim općinama daju i ako u vrtić ide dvoje djece iz iste kuće, zatim ukoliko djeteta ima samohranog roditelja, ako je riječ o podstanarima,

VOJVODINA

Općine Novi Bečej, Žabalj, Kovin, Bački Petrovac među prvima su se pozabavile problemom koji je proizišao iz odluke Ustavnog suda, a mnoge u Vojvodini još traže definiciju rješenja ovog problema. Neplanirani izostanak planiranih sredstava stavlja na test stranačke priče o pronatalitetnim politikama, jer su sada pritisnuti da to i financijski pokažu.

Situacija u Novom Sadu u Predškolskoj ustanovi »Radosno detinjstvo« je slična. Kako saznajemo od savjetnice direktora za ekonomska pitanja Lane Findžanović, postoji akumulirani dug za razdoblje od kolovoza do prosinca u iznosu od 11 milijuna dinara, ali i obećanje da će uskoro biti saniran od strane gradskih otaca. Gradske vlasti Novog Sada obvezale su se financijskim planom da će ubuduće financirati boravak trećeg i četvrtog djeteta u vrtićima.

Odluku o tome da općina pokriva troškove boravka trećeg i četvrtog djeteta donesena je i u Apatinu. Kako saznajemo, to neće odgovarati samo Predškolskoj ustanovi »Pčelica« već je najavljeno da će općina napraviti prijedloge drugih mjera kako bi potaknula roditelje za rođenje trećeg i četvrtog djeteta.

ako je obitelj uzela prvi stambeni kredit, ako dijete boluje od dijabetesa i tako dalje.

OČEKIVANJA RODITELJA

U financiranju Predškolske ustanove Naša radost u Subotici zbog ovog je problema postojao raskorak u financiranju. Nakon prestanka financiranja boravka trećeg i četvrtog djeteta od strane Pokrajine, stvar je bila komplicirana. Početkom zime poslane su informacije da roditelji trebaju podmirivati ove obveze, što je izazvalo nezadovoljstvo. Jedno se razdoblje čekalo neko sustavno rješenje, a nakon što se uvidjelo da će se svatko snalaziti kako zna i umije, sve oči su

se okrenule prema lokalnoj samoupravi.

Poput više okolnih općina, roditelji su očekivali da Grad Subotica nađe sredstva za financiranje boravka trećeg i

vanje mora biti besplatno za treće i četvrto rođeno dijete». Gradski odbor SVM-a je predao zahtjev kako bi tih 18 milijuna dinara bilo ukalkulirano u proračun za 2013. godinu, kako roditelji ne bi morali plaćati predškolsko obrazovanje navedenoj djeci.

Tada se pokazala prava međustranačka sloga i skrb za interese djece i roditelja, te su svi s riječi prešli na djela. Termnin »pronatalitetna politika« odjednom je dobio i smisao, jer je za svega nekoliko dana od prijedloga, preko Gradskog vijeća, došlo do usvajanja odluke na Skupštini Grada. Nakon tih vijesti direktor PU Naša radost *Jašo Šimić* ekskluzivno za Hrvatsku riječ kaže:

»Radi se o oko 550 djece. Neke od njih su roditelji i ispisali jer nisu mogli podnijeti te troškove. Oni će se moći vratiti, bit će im javljeno. Grad će platiti i troškove koji su već nastali, dakle unazad ono što je stvoreno tijekom ovog razdoblja. Slično se dogodilo i prošle godine financiranjem iz tekuće rezerve u dva navrata, ali se sada radi o sustavnom rješenju. Mi smo vrlo zadovoljni, Grad Subotica je donio odluku u skladu s drugima u Vojvodini. Posebno mi je zadovoljstvo što je to učinjeno konsenzusom, dakle zajedničkim stavom svih stranaka«, istaknuo je Šimić.

Na internetskoj stranici Demokratske stranke tim je povodom zabilježena informacija da su vijećnici Skupštine Grada jednoglasno usvojili odluku o ostvarivanju prava na regresiranje troškova boravka u predškolskoj ustanovi za treće i četvrto dijete, te da će te troškove u potpunosti pokrivati sredstvima iz gradskog proračuna.

Nikola Perušić

SUBOTICA ODLUČILA

Zatim se priopćenjem oglašio predsjednik Gradskog odbora SVM-a Subotica *Jenő Maglai*, istakavši kako »u Subotici predškolsko obrazo-

SOMBOR JOŠ NEMA RJEŠENJE

Roditelji čekaju pomoć društva

Aleksandra Perović

Obitelji s trećim i četvrtim djetetom u Somboru također su suočene s problemom plaćanja vrtića od početka ove godine. Direktorica Predškolske ustanove »Vera Gucunja« *Aleksandra Perović* pojašnjava kako je do konca prošle godine te troškove snosio Grad, ali da su od početka ove godine ti troškovi pali na teret roditelja.

»Podsjetit ću kako je 13.

srpnja prošle godine Ustavni sud ukinuo po mom mišljenju fenomenalnu, dugogodišnju populacijsku mjeru u AP Vojvodini, koja je donesena na zadovoljstvo roditelja, ali i nas usposlenika u predškolskoj ustanovi. Grad Sombor tada je preuzeo regresiranje ovih troškova i to je trajalo do 31. prosinca 2012. godine. Od siječnja troškove plaćaju roditelji«, kaže Perović. Ona dodaje kako Grad Sombor razmatra mogućnost nastaviti financiranje boravka trećeg i četvrtog djeteta u vrtićima. Mjesečno taj trošak iznosi oko 500.000 dinara.

Predškolsku ustanovu »Vera Gucunja« pohađa ukupno 200 mališana koji su treće ili četvrto dijete u obitelji. Od tog broja 124 su u cjelodnevnom boravku, a 76 u pripremno-predškolskim skupinama.

»Nije to nimalo zanemariv broj. To je 200 mališana, 200 obitelji. A kada kažemo kako su u pitanju treće ili četvrto dijete vidimo da su to peteročlane ili šesteročlane obitelji. Do sada je od tih 200 mališana iz predškolske ustanove ispisano njih 14. Iz ove brojke mogao bi ste steći zaključak da taj broj nije velik, ali ja bih to protumačila kao potrebu roditelja za boravkom djece u predškolskoj ustanovi, jer nemaju drugo rješenje za zbrinjavanje svojih mališana«, kaže Perović.

Cjelodnevni boravak u predškolskoj ustanovi u Somboru roditelje košta 3.939 dinara, cjelodnevni boravak za pripremno-predškolsku skupinu je 2.626 dinara, a poludnevni pripremno-predškolski program je 1.431 dinar. Direktorica PU »Vera Gucunja« ističe značaj boravka djece u vrtićima.

»U skandinavskim zemljama obuhvaćeno je više od 90 posto djece, a najznačajniji motiv je socijalizacija djece. Kod nas je, nažalost, jedan od osnovnih motiva upisa djece u predškolsku ustanovu zaposlenost roditelja«, kaže Perović.

Zlata Vasiljević

Priče prvoboračke sve su više ribolovačke

Nadam se da se kod mojih bivših kolega ne moram pozivati na prava iz Zakona o javnom informiranju Republike Srbije, no zlu ne trebalo, tražim od vas da u skladu sa zakonom u idućem broju na istoj stranici objavite moj odgovor na tekst pod naslovom »Zabrinjavajuće falsificiranje povijesti«, objavljen u »Hrvatskoj riječi« broj 514 od 8. veljače 2013. godine. U tekstu koji su navodno potpisali *Kalman Kuntić* i *Tomislav Žigmanov* moje je ime navedeno čak četiri puta, hvala im na tome, ali sva četiri puta uz iznošenje neistina, te je to razlog mog odgovora, dok se ostalim neistinama, proizvoljno stima i samohvalisanjem iz teksta neću baviti.

Kad kažem da su tekst »navodno« potpisala dvojica autora, znači kako vjerujem da to Kalman Kuntić nije uradio i da redakcija »Hrvatske riječi« ne posjeduje tekst s njegovim originalnim potpisom. Ukoliko bi se naknadno pojavio tekst s originalnim potpisom Kalmana Kuntića bio bih razočaran, ali bih to svakako prihvatio kao činjenicu. Dakle, vjerujem da je tekst napisao samo Tomislav Žigmanov, jer neodgovoran odnos prema činjenicama, prisvajanje tuđih zasluga, a pogotovo ton koji provija-

va tekstem, nisu svojstveni Kalmanu Kuntiću.

U tekstu se navodi kako je mene za prvog ravnatelja NIU »Hrvatska riječ« predložio DSHV, te da »HNS nije bio najsretniji prijedlogom u najavi da prvi ravnatelj ustanove bude bivši novinar 'Subotičkih novina' *Zvonimir Perušić*«. Neistina, jer kandidate za ravnatelja ustanove, hvala Bogu, nisu predlagale političke stranke. »Hrvatska riječ« u moje vrijeme nije bila plijen niti jedne političke stranke. To je postala poslije mene. Mene je predložio član Privremenog upravnog odbora NIU »Hrvatska riječ« *Bela Tonković* i o tome se niti jedno tijelo DSHV-a nije izjašnjavalo. Taj je prijedlog prvi prihvatio član Privremenog upravnog odbora Kalman Kuntić iz HNS-a, ali se ni HNS o tome nije izjašnjavao, niti je od bilo kojeg dužnosnika ili člana HNS-a stigao bilo kakav izljev sreće ili nesreće u svezi s mojim mogućim izborom.

U tekstu piše kako sam »dobio većinsku podršku« za v.d. ravnatelja ustanove u osnivanju. Neistina, jer nisam dobio većinsku, nego jednoglasnu podršku. Svih 9 članova Privremenog upravnog odbora NIU »Hrvatska riječ« glasovali su za mene, uključujući i Tomislava

Žigmanova. To se zove konsenzus, ako se ne varam. Ne znam kako je i zbog čega autor teksta to zaboravio, valjda zato što je prošlo toliko vremena, a silna briga za hrvatstvo zamara mozak.

Dalje se navodi kako je 12. listopada 2002. godine »donijeta odluka, istina uz ne posve časno i ucjenjivačko držanje kandidata glede odnosa prema protukandidatkinji *Ljiljani Dulić*, da *Zvonimir Perušić*, bivši zamjenik glavnog i odgovornog urednika 'Subotičkih novina', bude predložen osnivaču za vršitelja dužnosti direktora NIU 'Hrvatska riječ' u osnivanju«. Neistina, jer *Ljiljana Dulić* tada uopće nije bila protukandidatkinja, ja sam bio jedini kandidat za vršitelja dužnosti direktora NIU »Hrvatska riječ« u osnivanju. Taj posao tada nitko nije htio ili smio raditi, jedva su i mene našli. *Ljiljana Dulić* se, uz *Đorđa Čovića*, kao kandidatkinja za direktora NIU »Hrvatska riječ« pojavljuje tek pola godine kasnije, u travnju 2003. godine, kada je ustanova već uveliko konstituirana, kada imamo prostorijske i sredstva za rad, kada imamo novinare, redakciju, dopisnike i rastući ugled i u hrvatskoj zajednici i u profesionalnom okruženju. Tada je Upravni odbor ustanove raspisao javni natječaj za

ravnatelja NIU »Hrvatska riječ« na koji su se osim mene prijavili i *Ljiljana Dulić* i *Đorđe Čović*. Opet sam dobio jednoglasnu podršku i svih 9 članova Upravnog odbora glasovalo je za moj izbor, uključujući, gle čuda, i Tomislava Žigmanova. Ne znam što je tu moglo biti ne posve časno i ucjenjivačko. Osim toga, nikada nisam čuo da kandidat ucjenjuje one koji odlučuju. Valjda oni koji odlučuju ucjenjuju kandidata, to mi se čini logičnim. Ali, teško da se logika može vezivati uz tekst o kojem je riječ.

Četvrti navod kaže kako je »posebni problem predstavljala činjenica što *Zvonimir Perušić* do tada nije bio ni na koji način angažiran unutar hrvatske zajednice, što je stvaralo kako podozrenje kod jednog broja osoba, tako i njegovo veliko nesnalaženje, napose kada je riječ o poznavanju prilika, osoba, procesa... u hrvatskoj zajednici«. Neistina, jer jesam bio angažiran u hrvatskoj zajednici još od početka višestranačja, tj. od 1989. godine, i to znaju oni koji su tada također bili angažirani u zajednici. Nisam, doduše, bio član niti jedne stranke, a izgleda da autor teksta jedino člansku iskaznicu političke stranke prihvaća kao dokaz angažmana u zajednici. Poznao sam prilike i procese, a ponajviše

1 BROJU »HRVATSKE RIJEČI«

osobe u hrvatskoj zajednici, s mnogima sam bio i ostao prijatelj, a nije bilo niti jednog jedinog dužnosnika u hrvatskoj zajednici, bilo da je riječ o osobama iz svijeta politike, kulture, književnosti, kojeg nisam osobno poznao, s većinom se i družio u »Bunjevačkom kolu« tijekom svih 90-ih godina. Što se podozrenja tiče, istina je da ga je u vrijeme osnutka NIU »Hrvatska riječ« bilo kod jednog dijela dužnosnika u hrvatskoj zajednici,

ali ne u odnosu na mene, nego u odnosu na Tomislava Žigmanova. Mnogi su smatrali da će upravo on biti teret na leđima ustanove kada ona bude osnovana. I bili su u pravu.

Na koncu, uistinu ne razumijem zašto je redakcija odlučila objaviti taj mastodontski, besmisleni tekst na čak tri stranice, koji je, osim što vrvi netočnostima i popriličnim uvredama, u potpunosti okrenut u prošlost. Tim prije što se posljed-

njih godina kao vrhunsko dostignuće isticalo to što HR ne objavljuje polemičke tekstove, tj. tekstove u kojima se ljudi »svađaju«, kako su to neki neuko nazivali. A taj je tekst upravo svađalački.

Korisnije bi bilo da se u povodu 10 godina izlaženja tjednika na stranicama novina razgovara o tome gdje se »Hrvatska riječ« kao medij danas nalazi i kojim bi se smjerom u budućnosti trebala kretati? Da vidimo ima li »Hrvatska riječ« danas više ili manje čitatelja nego prije 10 godina, je li broj čitatelja

na uzlaznoj ili silaznoj putanji, te je li ustanova danas deset puta bolja nego prije jednog desetljeća, budući da danas ima deset puta veću državnu dotaciju. I, naravno, troši li se novac poreznih obveznika na pravi način i imaju li od toga koristi svi Hrvati u Srbiji? To su pitanja o kojima treba danas razgovarati, ako već nije kasno, jer onakve priče prvoborачke sve su više ribolovačke.

Zvonimir Perušić
prvi direktor NIU »Hrvatska riječ« i prvi odgovorni urednik tjednika »Hrvatska riječ«

REAGIRANJE U POVODU TEKSTA »ZABRINJAVAJUĆE FALSIFICIRANJE POVIJESTI!« (HRVATSKA RIJEČ, 514., 8. VELJAČE 2013., STR. 10., 11., 12.)

Ravnopravnost u omjeru 1 : 7,4

Nije mi prvina biti metom javnih napada T. Žigmanova i taštine liječene objedama i difamiranjem. Najnoviji primjer toga supotpisuje i K. Kuntić, a uslijedio je nakon što je uređivački tim »Hrvatske riječi« zatražio od mene autorski tekst, u povodu desete obljetnice od ponovnog pokretanja ovoga tjednika. Ponukan time, a da bih izbjegnuo eventualno ponavljanje onoga što sam predmnijevao da bi drugi sudionici mogli izložiti, odlučio sam prirediti jezgrovit prikaz nastanka i djelovanja važnijih hrvatskih glasila u ovom podneblju, počevši od »Bunjevačkih i šokačkih novina« iz 1870. do »Hrvatske riječi«, kakvom je danas znamo (2003.–2013.). Navodeći vrijeme nastanka, pokretače, urednike i djelovanje »Bunjevačkih i šokač-

kih novina«, »Bunjevačke i šokačke vile«, »Misečne kronike«, »Nevena«, »Naših novina«, »Novina«, »Subotičkih novina«, »Hrvatskih novina«, »Slobodne Bačke«, »Radio vijesti« i subotičkog izdanja »Slobodne Vojvodine«, šturo opisujući njihova prva, ili obnovljena izdanja. Cijeli tekst ima ukupno 1.548 riječi, ili 10.507 karaktera.

Dočim sam nastanak i djelovanje »Hrvatske riječi« koja izlazi od 31. siječnja 2003. godine opisao u 314 riječi, odnosno s 2.691 karakterom. Utoliko, odmah pada u oči razlika između duljine mogega teksta o »Hrvatskoj riječi« i duljine reagiranja na njega (taj omjer je 1 : 7,4) budući da su se T. Žigmanov i K. Kuntić bahato razobručili u čak 2.324 riječi, ili 16.265 karaktera. Razlika je dra-

stična i za ovdašnje prilike u kojima vlada neskriveni prijezir prema građanskim uzusima i vrijednostima, a neprimjerena je i posve neprihvatljiva, pogotovu stoga jer se ispravak tek u neznatnoj mjeri odnosi na dio objavljenog teksta o »Hrvatskoj riječi«, na koji se tobože odgovara. Takvim je postupkom bitno narušeno i Zakonom utvrđeno načelo jednakosti informacije i odgovora, odnosno ispravka.

Ovo je, nažalost, konsekvantan nastavak višegodišnje, sada već doista teško podnošljive, nametljivosti i umišljenosti T. Ž.-a, što je i te kako vidljivo i u slici i u riječi, na stranicama »Hrvatske riječi« gdje je spomenuti, glede pojavljivanja, bezmalo iz broja u broj, odavno premašio medijski apsurdan višak animiranosti

uz izostanak svake autentičnosti, ili postojanja barem kakvog-takvog suvislog povoda. U ime čega i do kada, ovdašnja sve tanja i malobrojnija hrvatska zajednica mora trpjeti posljedice ovoga, očito je sada već temeljnog, uljudbenog nesporazuma? I nije, dakle, pred nama tek puki enfant terrible, s još jednim u nizu svojih ispada, praćen izostankom dobrog ukusa, već očit i arogantni nasrtaj na sve koji drugačije misle (s elementima karikaturalnog, glede »povijesnog mjesta« vlastita lika i djela, itd.). Zašto je tomu tako? Uvjeren sam, odgovore na to i druga ovdje postavljena pitanja znaju, ili naslućuju i čitatelji »Hrvatske riječi«, poput i svih drugih koji misle svojom glavom.

Milovan Miković

MR. SC. MARIN KNEZOVIĆ, RAVNATELJ HRVATSKE MATICE ISELJENIKA

Hrvati iz Srbije imaju važnu ulogu u našim projektima

*Svi smo mi dio jednog nedjeljivog hrvatskog naroda i stoga zajednički
odgovorni za unapređenje naših međusobnih odnosa*

Razgovor vodio: Zlatko Žužić

O d sredine srpnja prošle godine na čelu Hrvatske matice iseljenika je novi ravnatelj, mr. sc. *Marin Knežović*. Upravni odbor ga je, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, imenovao ravnateljem ustanove koja je most koji povezuje Hrvatsku s Hrvatima izvan domovine, te već šezdeset godina uživa veliki ugled u iseljeništvu i općenito među Hrvatima izvan Hrvatske, a bez pretjerivanja se može reći kako su Hrvatska matica iseljenika i skrb za Hrvate izvan Hrvatske postali sinonimi.

S mr. sc. Marinom Knežovićem razgovarali smo u Zagrebu o njegovih dosadašnjih pola godine provedenih na čelu Hrvatske matice iseljenika, o planovima i aktivnostima te institucije u idućem razdoblju, o statusu Hrvata izvan Hrvatske, o nedavno osnovanom Državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske, te kako se ekonomska kriza, štednja i rezanje troškova na svim razinama Hrvatske odražavaju na rad Matice.

HR: Već ste nešto više od pola godine ravnatelj Hrvatske matice iseljenika. Kako je došlo do vašeg imenovanja?

Na četverogodišnji mandat imenovalo me je Upravno

vijeće Hrvatske matice iseljenika na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, a ta je odluka stupila na snagu 16. srpnja 2012. godine. Mislim kako je razlog moga imenovanja za ravnatelja ove institucije, koja ima doista dugu tradiciju širina mojih profesionalnih, i osobnih interesa, a osim toga treba biti svjestan činjenice da je mjesto ravnatelja Matice velikim dijelom i »politička« funkcija, jer dužnost ravnatelja je, između ostalog, usklađivanje djelovanja te institucije s ciljevima i politikom Vlade Republike Hrvatske.

HR: Znači li to da ste se u svom dosadašnjem profesionalnom djelovanju susrećali i s iseljeničkom i manjinskom problematikom?

Kao povjesničar bavio sam se Hrvatima izvan Hrvatske, točnije magistrirao sam na odnosima između Hrvatske i Bosne i Hercegovine u prvoj polovici 19. stoljeća u kojima je tadašnje katoličko, hrvatsko stanovništvo imalo važnu ulogu. Znanstveno sam se bavio i problemima oblikovanja nacionalnog identiteta u kojima su primjeri razumijevanja identiteta Hrvata izvan Hrvatske vrlo poučni i inspirativni. Naime, činjenica je da se identitet stalno mijenja, premda istodobno za sebe

tvrdi da ostaje isti te da ima važnu ulogu u razumijevanju i našeg vlastitog identiteta, ponajprije nacionalnog.

HR: Nakon što ste prije pola godine stupili na dužnost ravnatelja, upoznali ste se s djelatnošću Matice. Koje dosadašnje akcije smatrate dobrim, a na kojim područjima se Hrvatska matica iseljenika mora snažnije angažirati? Drugim riječima, koja je po vašem mišljenju aktualna misija Matice?

Glavni je problem matičnih djelatnosti njezina još uvijek nejasna pozicija u novom sustavu skrbi za Hrvate izvan Hrvatske, a koji je nastao oblikovanjem Vladina Ureda za Hrvate izvan Hrvatske. Mislim kako bi Matica svoju buduću djelatnost prvenstveno trebala usmjeriti prema kulturi i obrazovanju. Posebna se pozornost mora posvetiti mladima, jer smo svjesni činjenice da je 60-ih i 70-ih godina prošlog stoljeća nastao, manje-više spontano, sustav organizacija koji je oblikovao interese Hrvata izvan Hrvatske te da generacija njihovih stvaratelja postupno odlazi sa scene. Bojim se da, previše često, iza njih ostaje vakuum i zato je potrebno unovačiti nove mlade snage, a u nekim sluča-

jevima i nove organizacijske oblike.

HR: Početak je 2013. godine. Na kojim će programima Hrvatska matica iseljenika raditi u ovoj godini?

To su u prvom redu oni tradicionalni programi – škole folklor, škole hrvatskog jezika i kulture, Task force i sl. Ove godine svojevrsni vrhunac bit će festival omladinskih tamburaških orkestara Hrvatske bratske zajednice početkom srpnja.

HR: Budući da razgovaramo za »Hrvatsku riječ« iz Srbije, naravno, prije svega zanimaju nas Matičine aktivnosti koje se odnose na autohtone manjinske zajednice, posebice Hrvate u Srbiji...

Jedan od temeljnih zadataka Matice jest zaštita prava i interesa Hrvata izvan Hrvatske, te jačanje njihovih zajednica, stoga smo sve ovo vrijeme u stalnoj komunikaciji i kontaktima s našim manjinskim zajednicama u inozemstvu, kao i s hrvatskim diplomatsko – konzularnim predstavništvima, s kojima zajednički sustavno radimo na prepoznavanju problema i njihovom jačanju i pomaganju. Kada

govorimo o našim aktivnostima prema autohtonim manjinskim zajednicama, a time i vas Hrvata u Republici Srbiji, Hrvatska matica iseljenika u pravilu ne stvara programe koji su namijenjeni samo jednoj, točno određenoj skupini Hrvata izvan Hrvatske. To sasvim sigurno ima svojih mana, ali i veliku prednost jer povezuje Hrvate iz vrlo različitih dijelova svijeta, iz razno-likih kultura. Naravno, nepotrebno je naglašavati kako s obzirom na važnost hrvatske zajednice u Srbiji oni igraju vrlo važnu ulogu u gotovo svim našim programima i aktivnostima.

HR: Drago nam je da ste, gotovo na samom početku svoga mandata, posjetili hrvatsku zajednicu u Vojvodini. Kakvi su vaši dojmovi o prilikama u našoj zajednici?

Poznato je kako su se pod utjecajem različitih povijesnih, političkih i ekonomskih razloga, Hrvati stoljećima kontinuirano iseljavali s tadašnjih hrvatskih prostora u susjedne, europske i pre-kooceanske zemlje u kojima, ovisno o zemlji nastanjenja, imaju različite položaje i statute. Isto su tako neki dijelovi hrvatskoga naroda, zbog raznih povijesno-političkih okolnosti, ostali izvan granica Republike Hrvatske, to jest u susjednim državama.

Zbog te činjenice Hrvate izvan Hrvatske možemo načelno svrstati u tri skupine: Hrvate u Bosni i Hercegovini kao ravnopravan, suveren i konstitutivan narod koji prema popisu iz 1991. godine ima 760.852 pripadnika, a prema nekim procjenama danas ih je oko 400.000.

Drugu skupinu čine pripadnici autohtonih hrvatskih manjina u 12 europskih zemalja koji broje oko 350.000 pri-

padnika, i treća skupina obuhvaća iseljene Hrvate i sve njihove potomke, za koje se procjenjuje da ima oko 3 milijuna pripadnika, od kojih oko 2 milijuna živi u pre-koocean-skim zemljama.

Kada pak govorimo o Hrvatima u Vojvodini, odnosno Republici Srbiji, radi se o zajednici koja je pretrpjela u bliskoj prošlosti velike traume. To se vidi na prvi pogled. Nažalost, prisutna je i veća razjedinjenost među hrvatskim organizacijama nego što bismo mi to željeli, no bojim se kako je to slučaj i kod drugih zajednica Hrvata izvan hrvatskog državnog područja. Naravno, nitko se ne zalaže za neku vrstu idejne monolitnosti, no potreban je dogovor oko nekih osnovnih ciljeva i zadataka. Kao što sam već rekao i što je činjenica, Hrvati u Vojvodini su od strateškog interesa kako za Hrvatsku tako i za Srbiju. To samo treba osvijestiti i rezultati neće izostati.

HR: Hrvatska prolazi kroz krizno ekonomsko razdoblje koje zahtijeva rezanje nepotrebnih troškova. Odražava li se ta štednja i na rad Hrvatske matice iseljenika?

Bojim se da financijski problemi Matice nisu vezani za gospodarsku krizu. Naime, činjenica je da se proračunska

izdvajanja za Maticu smanjuju već godinama, pa nama trenutačno nije ništa bolje niti ništa gore nego što je bilo u nedavnoj prošlosti. Rezultat tog višegodišnjeg smanjivanja sredstava dolazi do izražaja u ukidanju ili tek u održavanju »na aparatima« cijelog niza naših vrlo korisnih projekata. Kada se Matica jasno odredi kao ustanova za kulturu i obrazovanje tada će se i ona lakše moći izboriti za svoj dio proračunskog kolača.

HR: Nedavno je osnovan Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Kako vidite suradnju tog Ureda i Matice?

Veliki problem u državnoj politici prema Hrvatima izvan Hrvatske predstavlja nedostatak koordinacije među različitim državnim tijelima koja se njima na ovaj ili onaj način bave. Po mom mišljenju, unošenje reda među tim različitim činiteljima morao bi biti glavni zadatak Ureda. Što se pak tiče Hrvatske matice iseljenika, ona je tijekom više desetljeća svoga postojanja razvila takvu mrežu kontakata i stekla veliki ugled da se ne može ukinuti bez ozbiljnih posljedica za odnos Hrvatske i iseljeničtva. Dakle, ne vidim posebna preklapanja u djelatnosti između Vladina ureda i Hrvatske matice iseljenika i, kao što sam već rekao, Vladin

ured doživljam kao koordinacijsko tijelo koje na okupu drži razne činitelje koji se na ovaj ili onaj način bave našim iseljeničtvom.

HR: I za kraj našeg razgovora zanima nas povezanost Matice s našim iseljenicima diljem svijeta. Jesu li ti kontakti zadovoljavajući?

Nažalost nisu. Moderne tehnologije, u prvom redu one vezane za internet, olakšavaju brzo prenošenje poruka, no bez osobnog kontakta nema ozbiljne i kvalitetne komunikacije. Dakle, unatoč novim komunikacijskim tehnologijama ništa ne može zamijeniti neposredan dodir među ljudima, a tu smo, kao što sam već rekao, ograničeni razmjerno malim financijskim sredstvima.

U svakom slučaju moja poruka Hrvatima izvan domovine je da smo svi mi dio jednog nedjeljivog hrvatskog naroda i stoga zajednički odgovorni za unapređenje naših međusobnih odnosa. Hrvatska je u posljednjih dvadeset godina prošla vrlo trnoviti put, u okolnostima koje su bile iznimno složene i teške, ali danas je naša domovina demokratska, prosperitetna država, zemlja velikih resursa i mogućnosti, država koja uskoro ulazi u Europsku Uniju i koja poštuje sve svoje građane te jača svoje veze sa sunarodnjacima u svijetu. Bez obzira na aktualnu gospodarsku krizu želja nam je istinski unaprijediti odnose s Hrvatima izvan Hrvatske na temeljima partnerskih odnosa i uzajamnog poštovanja i povjerenja, a siguran sam da i naši Hrvati koji žive izvan granica domovine žele to isto. Stoga će Hrvatska matica iseljenika i nadalje, sukladno svojoj tradiciji i ugledu, ostati čvrsti most unapređivanja te suradnje.

Marin Knezović je rođen 3. lipnja 1968. godine u Zagrebu gdje je završio osnovnu i srednju školu kao i studij povijesti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Na istom fakultetu je i magistrirao temom »Preporodna hrvatska i Bosna i Hercegovina od 1830. - 1849.«, a stekao je i zvanje web dizajnera. Predavao je povijest u osnovnim, srednjim stručnim školama i gimnazijama, a stručno je usavršavao nastavnike povijesti te je i autor priručnika za napredno učenje povijesti »Hrvatski narodni preporod« objavljen 2005. godine. U svom dugogodišnjem znanstvenom djelovanju bavio se istraživanjem u sklopu međunarodnog znanstvenog projekta Triplex Confinium, a objavljivao je i znanstvene članke na temu rane moderne hrvatske povijesti, hrvatskog narodnog preporoda i razdoblja »maspoka«.

SLANJE PORUKA MRŽNJE PUTEM GRAFITA

Javno-tajni izljevi stavova

Fenomen trajanja pisanja i crtanja grafita, ali i slanja poruka mržnje putem grafita, osvjetljavaju iz raznih kutova u razgovoru sociolog Boško Kovačević, izvršna direktorica CRCD-a Snežana Ilić, fotograf Augustin Juriga i književnik Ilija Bakić

Iako je rat u devedestima na prostorima ex-Jugoslavije iza nas, pred čiji su početak i za vrijeme trajanja ispisivani brojni grafiti s porukama mržnje prema drugim narodima, takvi se grafiti i dan-danas ispisuju i u Srbiji, upereni prije svega protiv nacionalnih manjina.

djela, a u mnogim zemljama su zabranjeni zakonom i tretiraju se kao vandalizam.

Razgovarajući o fenomenu trajanja ispisivanja i crtanja grafita, sociolog i politički analitičar iz Subotice *Boško Kovačević* kaže kako oni jesu suvremeni vid ruženja gradova, jer narušavaju izgled

dovoljno prisutni u raznim vidovima javne komunikacije ili javnog mnijenja i oni hoće svojim grafitima steći neku svoju prepoznatljivost. Ovdje sad ostavljam po strani grafite koji govore jezikom mržnje», kaže *Boško Kovačević* i navodi kako druga razina pitanja o pojavi i trajanju grafita koju

svjeda i ta dimenzija zaslužuje jednu ozbiljnu analizu. Kao četvrto, grafiti su sada u Srbiji i jedan svojevrsni vid političkih komentiranja i ocjena, osobito grafiti koji imaju provokativnu, agresivnu poruku. Putem takvih javno-tajnih izljeva nekih stavova, oni koji pišu grafite na neki način skreću pozornost na sebe, da postoje u političkom javnom prostoru i da na njih treba računati. Mislim kako će se grafiti i dalje ispisivati. Ne vjerujem da se represivnim mjerama može ukinuti pojava grafita.«

NEPOSTOJANJE SUSTAVA VRIJEDNOSTI

Glede pisanja grafita u Srbiji s porukama mržnje protiv nacionalnih manjina, *Boško Kovačević* kaže kako je to je dobrim dijelom i problem etablirane, vodeće politike, ljudi koji drže vlast.

»Srbija ima velikih problema u odnosu prema manjinskim nacionalnim identitetima, bez obzira što su prava manjina na određene načine zakonski riješena. Pitanje je jesu li mladi koji pišu grafite govora mržnje instrumentalizirani od nekih krugova kojima ne odgovara sadašnja pozicija manjina u srbijanskom društvu. Ti mladi pojedinci drže do superiornosti i dominacije većinske nacije i onda hoće skrenuti pozornost.

No, ono osnovno što trebamo znati o grafitima, onima, koji nemaju dodirnih točki s govorom mržnje, jest da predstavljaju slanje poruka na javnim površinama, u pisanoj ili likovnoj formi. Povijest grafita počela je 1968. kada se počinju javljati u njujorškom metrou. Za crtače i one koji ih vole vidjeti i pročitati, veliki broj grafita su umjetnička

gradske arhitekture, ali ističe da s druge strane otvaraju nekoliko razina pitanja koja nisu za podcjenjivanje.

POTREBA ZA JAVNIM KOMUNICIRANJEM

»Ti mladi ljudi koji pišu ili crtaju grafite imaju potrebu javno komunicirati. To je prvo. Oni jednostavno nisu

prepoznaje je da su grafiti bili i nagovještaj današnjih raznih virtualnih mreža.

»Bili su nagovještaj pojave novih vidova komunikacije među ljudima, kakva je danas ona putem kompjutera, ali i raznih civilnih mreža. Treće je da grafiti pokazuju kako oni mogu biti nagovještaj jednog specifičnog, drugačijeg izražavanja nekih stavova i pro-

A zašto? Pa, znate, primjerice ne mali broj ljudi smatra kako je Subotica srpski Pijemont, kao što neki smatraju da je Subotica tvrđava mađarstva ili uporište ovdašnjih Hrvata. U suštini, sve je to recidiv nepostojanja sustava vrijednosti u ovom društvu i onda je sve to 'dozvoljeno', sve se to onda može tumačiti u velikim razmacima, do gotovo isključivosti ekstremizma.»

NACIONALNE KATARZE

Na pitanje zbog čega se ne vode javne kampanje, kao primjerice protiv nasilja nad djecom ili ženama, u kojima bi istaknute društvene osobe rekle – stop diskriminaciji manjina u Srbiji, profesor Boško Kovačević je uzvratilo drugim pitanjem.

»A zašto vi mislite da su svi ljudi koji obnašaju javne dužnosti 'cijepljeni' protiv nacionalne isključivosti? Da imaju tu vrstu tolerancije ne bi se događalo relativiziranje raznih ekstremnih grupacija i njihovih poruka u javnosti. No, mislim kako takav problem imaju sve novostvorene države na prostoru ex-Jugoslavije, jer nisu doživjele nacionalnu katarzu. Ta nacionalna katarza nije izvedena, nemam ja ništa protiv nacionalnog identiteta bilo koga, ali taj identitet mora bit korespondentan, ne samo unutar te države, te lokalne zajednice, već i s okruženjem, s drugim državama, regijama. I to je taj problem što mi nemamo još uvijek izgrađen jedan suvremeni vid nacionalnog identiteta. Moraju se prije svega kreatori javnog i političkog mnijenja, mislim tu i na medije, suočiti sa sobom, moraju izgraditi jednu novu kulturu sjećanja, a mi to nemamo. Moramo imati tu vrstu specificiranog života s drugima,

koji su različiti, a da nam to ne smeta. To neće ići bez sustava vrijednosti, a danas se sve glasnije čuje vapaj i zahtjev da se politika mora moralizirati.«

ETNIČKI AUTIZAM

Izvršna direktorica Centra za razvoj civilnog društva iz Zrenjanina (CRCD) Snežana Ilić kaže kako je pojava grafita s porukama mržnje protiv manjina uzrokovana time što je dio mladih radikaliziran, ksenofobičan i živi u etničkom autizmu.

»To je vidljivo već na prvi pogled stanovniku svakog vojvodanskog grada ili sela. Vojvodina je izgrađena porukama mržnje. Da to ne

imovine, spomenika i groblja, te uništavanjem privatne svojine«, kaže Snežana Ilić i ističe kako niz recentnih istraživanja populacije mladih u Srbiji pokazuje alarmante rezultate po pitanju stavova mladih prema ideji ljudskih prava, prava manjinskih i ranjivih skupina i odnosa prema nasilju.

»Da je porast desnog ekstremizma među mladima evidentan, pokazuje istraživanje koje je krajem 2012. provela organizacija Save the Children. Oni su krajnje poražavajući: 36 posto mladih do 18 godina ima negativan stav prema LGBT grupi, 23 posto prema ateistima, 21 posto prema nacionalnim manjinama, 19 posto prema

vobranitelja – 'Vojvodanski učenici o diskriminaciji', provedeno 2012., kao i istraživanja CRCD-a – 'Temerin-sadašnjost ili budućnost Vojvodine', provedeno 2012. – također su krajnje poražavajući glede visokog stupnja međuetničke distance i netolerancije među mladima različitih etničkih skupina u multietničkim sredinama i u pogledu zagovaranja ideje o 'etnički čistoj državi'.«

SPORO PROCESUIRANJE I BLAGE OSUDE

U razgovoru o porukama mržnje spram nacionalnih manjina u Srbiji, Snežana Ilić kaže i kako preliminar- ni rezultati CRCD projek-

bi ostalo na razini osobnog dojma, evo što kažu konkretni podaci: počinitelji etnički motiviranog nasilja u Vojvodini su gotovo isključivo mlade osobe, navodi se u priopćenjima MUP-a, a to nasilje je izraženo fizičkim i verbalnim napadima, prijetnjama, ispisivanjem grafita, lijepljenjem plakata, oskrvrnućem i uništavanjem crkvene

HIV pozitivnim osobama, 14,5 posto prema saradnicima NVO, 14 posto prema osobama s invaliditetom, 12 posto prema pripadnicima drugih vjeroispovijesti, 10,5 posto prema ženama, a ispitivani učenici srednjih škola su spremni i na upotrebu nasilja prema ovim manjinskim skupinama. I rezultati istraživanja Pokrajinskog pučkog pra-

ta – 'Desni i lijevi politički ekstremizam u cyber prostoru Srbije' započet 2013. pokazuju izuzetno visok stupanj prisustva desnih ekstremista iz Vojvodine, Novog Sada i okolnih naselja, prije svega u cyber prostoru, kako u pogledu brojnosti, tako i u pogledu angažiranosti.

»Ne treba zaboraviti kako je jedini poginuli sudionik

u paljenju veleposlanstva SAD-a veljače 2008. bio mlađić iz Novog Sada. Sjetimo se i siječnja 2012., kada je skupina od oko 50 maskiranih mlađića zaustavila kolonu sportaša i navijača iz Hrvatske na putu između Novog Sada i prigradskog naselja Vetrenik i kamenicama, sjekirama i noževima napala Hrvate i kamenovala njihove automobile. Sporo procesuiranje i blage osude ovakvih djela idu na ruku mladim desničarima i ohrabruju ih da nastave s kriminalnim ponašanjem. Mržnja prema svima drugačijima, spremnost na nasilničko ponašanje i življenje paralelnih života, postaje sve više odlika suvremene mladeži. S obzirom da je Vojvodina etnički i vjerski najheterogeniji dio Srbije, neophodnost hitnog reagiranja države, obrazovnih institucija, policije, pravosuđa, pučkog pravobranitelja, medija i NVO više je nego očita.«

NE ČUDE STALNI INCIDENTI

Snežana Ilić tvrdi kako navedena istraživanja i svakodnevnost života mladih pokazuju da se iza idiličnosti vojvodanskog multikulturalizma krije tempirana bomba, čiji okidač drži u svojim rukama visok postotak netolerantne nasilne mladeži.

»Za mlade Srbe je nezamislivo da uče manjinske jezike čak i u općinama u kojima manjine čine 90 posto ili 80 posto stanovništva. U Temerinu mladi Mađari ne znaju srpski niti na razini elementarne uporabe. Ne čude stalni incidenti. Država pokazuje odsustvo bilo kakve produktivne reakcije. Niti omogućuje mladim pripadnicima manjina da srpski jezik uče

na jedino primjeren i efikasan način, kao strani jezik, niti notorno etničke incidente procesuirati kao takve, iako su prema članu 317 KZ – izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje i netrpeljivosti – predviđene kazne od šest mjeseci do 8 godina, već ih tretira kao nasilničko ponašanje ili uništavanje tuđe stvari. Općenito uzevši, policija dobro radi svoj posao i podnosi prijave, ali tužitelji i suci, preplašeni nesigurnošću svojih pozicija zbog stranački uvjetovanih izbora i smjenjivanja, najčešće se ne usuđuju postupati prema zakonu.«

IZLAZ IZ KRUGA POSTOJLI

Nakon skorašnjeg posjeta hrvatskog premijera Srbiji, na zgradi Rektorata u središtu Beograda osvanuo je grafit »Srbi i Hrvati braća«, koji je stajao netaknut nekoliko dana, i netko je još uz nacrtano srce dopisao »Ja volim svog Hrvoja«.

»Sedam dana kasnije grafit je precrtan, a pored njega je napisano 'Smrt ustašama'. Balkanski krug kredom se zatvorio, po tko zna koji put. Ali, izlaz iz kruga postoji, bar u ovom slučaju. To je stari, oprobani recept ozbiljnih država: kombinacija represije i prosvjećivanja. Dakle, strogo kažnjavanje od strane države i školski programi 21. stoljeća usmjereni prema poštovanju različitosti i afirmaciji snage koja proistječe iz naše različitosti«, zaključuje Snežana Ilić.

DRŽAVA ILI POŠTA?

»Grafiti narušavaju izgled fasada, građevina, i bez obzira jesu li urađeni lijepo, vješto, pisani stiliziranim slovima ili

crtani u bojama, a odnosi se to i na pisanje i crtanje na vagonima, meni to nije lijepo«, kaže subotički fotograf *Augustin Juriga*.

»Da se malo i nasmijemo pričajući o ovoj temi, eto sjećam se jednog grafita kojemu su se mnogi smijali, a bio je ispisan na jednom subotičkom objektu, dakle netko je napisao – Ovo je Srbija, a netko je kasnije dopisao ispod – Ne, ovo je pošta! Vidio sam i u Njujorku vlakove koji su bili ispisani grafitima, nekima to izgleda lijepo i atraktivno, ali meni to nije bilo lijepo, meni grafiti nisu lijepi. Vidio sam i u jednom gradu u Mađarskoj, u Egeru, nešto interesantno glede grafita. Eger je lijep grad, stare, očuvane barokne arhitekture. Kada su tamo grafiti dosadili svima, mislim pri tome na ruženje grada, a to je davno bilo, ima tome sigurno jedno 25 godina, tamo u Egeru je gradska uprava odredila prostor na kojemu se moglo legalno crtati i pisati. Odredili su za to u jednom parku jedan veliki zid od oko dvadeset metara dugačak i tri metra visok i dopustili su da se tamo pišu i crtaju grafiti. Što se tiče grafita u Subotici koji govore jezikom mržnje spram nacionalnih manjina, štrecnu me, dakle ne ostavljaju me ravnodušnim, no to je nažalost i cilj takvih grafita.«

GRAFITI – DIO LJUDSKE POVIJESTI

»Grafiti su dio ljudske povijesti. Nađeni su na kamenim blokovima unutar piramida, ostali su i na zidovima Pompeja, bilo ih je u srednjem i novom vijeku, ima ih i sada«, kaže književnik iz Vršca *Ilija Bakić*.

»Oduvijek je, dakle, postojala potreba da se na javnom mjestu ispiše neka rečenica, nacrtaju neki znak ili slika. Poruke su bile svakovrsne, besmislene ili mudrijaške, duhovite ili praktične, bezazlene ili prijeteće, već prema tome tko su njihovi autori i kakve su im namjere. Poneko je tražio ili nudio dobra i usluge, drugi se podsmijavao ili vrijeđao svoje neprijatelje, treći se hvalisao ili izricao za njega velike istine. Pripadnici raznih organizacija ispisivali su i crtali svoja obilježja, od ribe, kukastog križa, do petokrake, oglašavali su svoje političke namjere, bunili se protiv terora vlasti ili porobljivača. Gradski zidovi, tarabe i kapije kraj kojih prolazi puno ljudi bili su pravo mjesto za poruke.«

Ilija Bakić napominje kako je ono što danas podrazumijevamo pod terminom grafit, nastalo u drugoj polovici 20. stoljeća sjedinjavanjem crteža, poruka i dizajna u amalgam koji je postao kategorija za sebe.

»Crtani sprej-bojama po zidovima, vagonima podzemne željeznice, na zabranjenim i dopuštenim mjestima, grafiti su proglašavani za vandalizam, ali i autentični urbani izraz s ikonografijom koja je pozajmljivana iz stripa, rok glazbe, etno iskustava Trećeg svijeta, grafičke stilizacije. Naravno, pored ovog 'umjetničkog' grafizma koji umije oplemeniti prostor, i nadalje postoje oni primarni oblici – obične poruke, simboli i crteži, a na njima, na žalost, prevladava bahatost, prijetnja nasiljem i mržnja, jer, znano je, snage destrukcije jače su od onih pozitivnih, što je u krajnjem, slika svih nas u ovim smutnim vremenima.«

Zvonko Sarić

INFORMATOR O RADU OSNOVNOG SUDA U SUBOTICI

Sud radi brže i efikasnije

Osim pozornosti koja se obraća hitnim i starim predmetima, subotički sud omogućuje i uporabu manjinskih jezika te besplatnu pravnu pomoć

Osnovni sud u Subotici, sa svojim sudskim jedinicama u Adi, Bačkoj Topoli, Kanjiži i Senti, prema nekim parametrima može biti za primjer. Recimo, posjeduje internetski portal na kojem se objavljuju informatori o radu ovog tijela. Statističke podatke i što se krije iza njih, na našu zamolbu, čitateljima ekskluzivno otkriva vršiteljica dužnosti predsjednice Suda *Rozalija Tumbas*.

Dolazak do njezinog ureda vodi preko detektora metala na ulaznim vratima zgrade, zatim sudske straže, glasnogovornika *Daniela Kovača* i ljubazne tajnice. U uredu predsjednice je radna atmosfera, ali je istodobno sve na svojem mjestu. Interijer oslikava pažnju koju je društvo izrazilo ovom svojem važnom stupu. Ured je ukrašen državnim znamenjem i umjetničkim slikama. Predsjednica *Tumbas* nastupa profesionalno, izlaže podatke i spremno odgovara na pitanja. Njezin životopis bilježi kako je nakon završetka osnovne škole u Tavankutu, gimnazije u Subotici i studija u Novom Sadu počela raditi 1982. kao pripravnica u Sudu. Karijeru nastavlja 1983. godine u gospodarstvu sve do 1992., kada je izabrana za sutkinju. Prvih 13 godina nakon toga ovdje je u područjima radnih i građanskih pitanja, a zatim prelazi i na parničnu i obiteljsku tematiku. Sredinom travnja 2011. biva privremeno postavljena za vršiteljicu dužnosti pred-

sjednice Suda, što je i sada na snazi.

STATISTIKA

Kako saznajemo, namjesto ranijih 34 sudaca, jesenas je vraćeno 8 sudaca na posao, pa se može očekivati brži i efikasniji rad. Doznajemo kako su najčešći predmeti u sferi kaznenog prava krijumčarenje ljudi te nasilje u obitelji. Pokraj toga, dosta je slučajeva neplaćanja alimentacije, smetanja državnine i slično.

Od parničnih slučajeva protekle je godine od 4.541 predmeta riješeno 2.595. U obiteljskim stvarima je od 1.898 riješeno 1.465, u sferi radnog prava je od 1.078 riješeno 769 slučajeva, na kaznenom od 4.038 riješeno je 2.015, dok je u istražnoj materiji od 3.048 riješeno 1.916 sporova. Što se ostavine tiče, od 5.480 slučajeva okončano je 4.783, a o brzini rada svjedoči zakazivanje rasprave već 4 tjedna nakon pokopa.

»Osobito se pazi na važnost starih predmeta u svim referadama, mjesečno ih analiziramo«, kaže predsjednica.

DUGOVI I NAPLATA

No, posebno područje je izvršno, gdje je obrada predmeta sporija jer se izlazi na lice mjesta. U značajnom broju slučajeva naplata se ne može izvršiti sudskim nalogom o obustavi isplate plaće,

Predsjednica Suda *Rozalija Tumbas*

jer mnogi osuđenici nemaju stalne izvore prihoda, te se pribjegava prinudnoj naplati. Tada se mora napraviti popis imovine i razlučiti vlasništvo, što je ono što se popisuje i kako će se uopće prodati. Naravno, preduvjet je naći gdje te osobe žive i jesu li nazočne, ili su sudski službenici naišli na zaključana vrata, pa sve gore navedeno pada u vodu. Treba imati u vidu kako je po pitanjima vjerodostojnih isprava od 18.540 slučajeva riješeno 10.913, a od druge kategorije, u koju primjerice spadaju nepokretnosti i vide-nje djeteta, od 5.131 slučaja okončano je 2.705 postupaka.

»Mi smo u odnosu na neke druge sredine u prednosti jer imamo privatnog izvršitelja koji se bavi ovakvim slučajevima. Ovaj veliki broj slučajeva s vjerodostojnim ispravama se odnosi mahom na dugovanja prema Toplani, Elektrovojvodini, Telekomu, Vodovodu, dugu za gradsko građevinsko zemljište i slično. Generalno gledajući, broj sta-

rih predmeta se smanjuje, presude se pišu u rokovima. Jako vodimo računa i o redosljedu zakazivanja, vodimo računa o hitnosti. U slučajevima obiteljskih predmeta, ometanja posjeda, privremenih mjera kod parnične tematike, te kod pritvora kod kaznenog prava obraćamo posebnu pozornost na hitnost predmeta«, ističe *Rozalija Tumbas*.

KONTEKST

Predstavljajući ustanovu koju vodi, ona ukazuje na usklađenost sa zahtjevima zakona i društva. Primjerice, postoji rampa radi omogućenja pristupa invalida. Rad suda je prema Zakonu o službenoj uporabi pisma i jezika omogućen na jezicima manjina. Imajući u vidu općine na koje se odnosi Sud u Subotici, to su srpski, mađarski, hrvatski, slovački i rusinski te drugi jezici.

Predsjednica *Tumbas* napominje kako petkom od 8 do 12 sati imaju besplatnu pravnu pomoć za obiteljske sporove, nije potrebno zakazati već samo ponijeti neku raniju odluku suda ako postoji, te vjenčane listove i izvatke matice rođenih za djecu, kako bi tražitelji mogli dobiti kvalitetan pravni savjet.

Dakako, postoje i strane nezadovoljne određenim odlukama ili načinima rada, a iza ovog razgovora ostaje dojam kako u ustanovi postoji želja za daljnjim napretkom u interesu građana.

Nikola Perušić

»DEBO ČETVRTAK« U DSHV-U

Ugodno druženje uz fanke

Petar Kuntić, Vesna Njikoš-Pečkaj i Modest Dulić u Domu DSHV-a

Bujevački narodni običaj koji je postao tradicionalna manifestacija susretanja i prijateljskog druženja i ove je godine bio dobro posjećen

na urednica Hrvatske riječi dr. *Jasminka Dulić* i drugi.

Domaćin manifestacije bio je predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*, a s gostima su razgovarali i zamjenik predsjednika *Martin Bačić*, predsjednik *Mladeži DSHV-a Siniša Skenderović* i drugi.

Pozdravljajući okupljene, konzulica savjetnica *Njikoš-Pečkaj* ukazala je na značaj ove manifestacije kojom se pripremamo za *Pepelnicu*, podsjetila je na *bunjevački narodni običaj* da je potrebno jesti radi osvajanja sreće i ljubavi za dolazeće razdoblje:

»Iz godine u godinu ovaj me četvrtak veseli jer imam osjećaj da nas je svaki put sve više. Druženje je prekrasno

Tradicionalno obilježavanje »Debelog četvrtka« u Demokratskom savezu Hrvata u Subotici proteklog je tjedna okupilo više stotina članova i simpatizera.

Kao i svake godine, za fanke se pobrinula *Mariška Čović*, a njezine suradnice su bile *Vera Cvijin*, *Milena Tojagić* i *Erika Florek*. Skupa su ispekle preko 1500 fanaka, utrošivši 70 kg brašna i 30 litara mlijeka. Premda su posao započele u 11 sati prije podne i pekle fanke do kasno navečer, na njihovim se licima nije vidio umor već zadovoljstvo što mogu pridonijeti nečemu lijepom, druženju i suradnji. Više volonterki pomagalo je da se svi ti fanci pospu šećerom, namažu marmeladom i mladim sirom, kako bi ih zatim posluživali okupljenima.

Za to se vrijeme u Domu DSHV-a pod slikom *Stjepana Radića*, nacionalnim stijegom

te stranačkim obilježjima, okupljalo članstvo. S razglasa je puštana tamburaška i popularna glazba. Među viđenijim dužnosnicima bili su: konzulica savjetnica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici *Vesna Njikoš-Pečkaj*, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Slaven Bačić*, predsjednik Izvršnog odbora HNV-a *Darko Sarić* Lukendić, ravnatelj Zavoda za kulturu Hrvata u Vojvodini

Tomislav Žigmanov, gradonačelnik Subotice *Modest Dulić*, zamjenik gradonačelnika Subotice *Blaško Stantić*, šef inspekcije *Zoran Prčić*, vd direktor JP Zavod za urbanizam *Dragan Trklja*, direktorica JKP Pogrebno Subotica *Vesna Prčić*, direktor Predškolske ustanove *Naša radost Jašo Šimić*, direktor Galerije dr. Vinko Perčić *Spartak Dulić*, vlč. *Julije Bačić*, glavna i odgovr-

»Prošlo« je 1500 fanaka

i ono znači zajedništvo i u ovim prekrasnim trenucima i prigodu međusobno podijeliti najljepše trenutke u životima, kao i o onome što nas čeka. Ugodno je biti ovdje, a i krafne su prekrasne. Hvala vrijednim kuharicama.»

Gradonačelnik Subotice *Modest Dulić* toplo je pozdravljen, a skupu se obratio sljedećim riječima:

»Slobodno vam mogu reći cijenjeni prijatelji, jer kroz sve ove godine koliko surađujemo, mogu reći da je ovdje veliki broj ljudi s kojima sam, pored posla koji obavljam, zasnovao i prijateljstvo koje je mnogo dugovječnije i trajnije od politike. I zato mi je drago što sam večeras s vama. Vidim veliki broj poznatih lica. Na današnji dan nam tradicija nalaže da jedemo 9 puta, dakle imamo mnogo posla pred nama, uživajte u tome. Okus fanaka mi je doista prepoznatljiv i sve nas podsjeća na kuhinju naših majki, evocira na djetinjstvo.»

Obraćajući se okupljenima, predsjednik DSHV-a Petar Kuntić se također osvrnuo na značaj ovog pokladnog razdoblja koje se obilježava širom svijeta, od karnevala u Rio de Janeiru do »Debelog četvrtka« u DSHV-u:

DSHV U SOMBORU OBILJEŽIO DEBELI ČETVRTAK

Podružnica DSHV-a u Somboru je u četvrtak 8. veljače obilježila Debeli četvrtak. U prostorijama Hrvatskog doma okupili su se članovi DSHV-a iz Sombora, Stanišića i drugih okolnih mjesta. Kao što i nalažu običaji, za Debeli četvrtak služena je gibanica. Obraćajući se nazočnima, predsjednik Podružnice DSHV-a Mata Matarić istaknuo je kako je DSHV u Somboru ponovno na jednom ispitu, a to su izbori za savjete mjesnih zajednica.

Z. V.

S predsjednikom Podružnice u Somboru

»Stari je običaj u našem narodu da na ovaj dan treba jesti devet puta, pa ćemo biti zdravi i ugojit ćemo se u godini pred nama. Ali, moramo znati kako u ranija vremena nije bilo previše specijaliteta na astalima naših starih i jedna od najvećih slastica su bili fanki. Na ovaj je dan to postao običaj. Na našem 'Debelom četvrtku' nikada nije bilo manje od tisuću fanaka. Ovo je i prigoda da nam dođu svi oni koji žele s nama graditi zajedničku budućnost i pomoći zajednici.»

Nikola Perušić

Običaj okupio veliki broj pripadnika zajednice

Bunar s valjkom

Digod oko Prvog svic-kog rata u salašima i malim avlijama nase-lja, di nije stao (bilo mista) đermac (poluga), a trošilo se malo vode, nju su iz kopanog bunara vukli rukom priko valjka. Na rovaš (okvir oko bunara) učvrstili su dva stupa visoka oko 2 m. i med nji su umistili drven valjak debo 15 – 20 cm. Često je nad bunarom priko stupova valjak bio zakriljen malim krovom od kiše. Na valjak se namoto lanac sa privezanim plevanim kablom od 8 – 10 lit. On je dobrim lakši od toliko velikog drvenog kabla. Spolja s desne strane, na produženu osovinu valjka namišćen je od osamdesetak centi drven točak sa špicama ili hajto (rukunica) od okruglog gvožđa nalik na slovo »L«, za okrećanje valjka.

Hajto je u valjku s kraja da se mođ prazan kabo spuštiti do vode i sam od sebe, svojom težinom, a da se ne zauka, okrećanje valjka koči se jednom rukom ili sa obadvi ruke. Izvlačenje vode iz ovakog bunara dobrim je teže i sporije neg s đermom. Čeljade koje je spuštalo prazan kabo moralo je paziti da mu se hajto ili točak ne otme iz ruke, a ako se to trevalo kabo se sve brže spušto doli, pa je naglim okrećanjem hajto mogo ozliti čeljade.

Zdravo naritko je u ovakim bunarima umisto valjka i hajtova, popriko umišćen visok drveni tronožac i o njegov obišena dvostruka/trostruka koturača priko koje se ručno, štrangom izvlačila voda. Za izvlačenje vode priko koturače ili za najprostije izvlače-

nje, rukama i vrenjijom priko ograde rovaša ili brez rovaša iz kišnog bunara, triba dosta muške snage ili ženske ali s manjim kablom.

Kad se kabo uronio i punio vodom, dešavalo se da je kabo otpo u vodu. Kad se to trevalo, vezala bi se na štrandžicu gvozdenu »mačka« (trozubac sa zavrnutim zubima) koja se vukla ispod vode dok nije zavatila kabo. Umisto »mačke«, hasnirale su se i stare vile brez sapišta, s iskrivljenim paroščima.

ALLOVI KOD KOPANOG BUNARA

Naspram tog koliko se vode troši za napajanje josaga i alov je podesno velik. Njeg su kopali (dubili) iz debela jablana. Drvo je žilavo i otporno na suncu i na mrazu. Pravili su se i drveni alov od jaki (debeli) dasaka, ali su imali manu. U njima se držala voda da se ne rasuše, a u dnolu su malko užili da mraz ne rastura alov. Pravili su se i betonski alov koji su odolivali jari kanikule i smrzavanju. Alov je na drugoj strani od bunara u dnolu bio otvor sa vranom (čepom), za ispuštanje vode najčešće u dolnji svinjski betonski alov ili od dasaka nalik na slovo »v«, iz kojeg se suvišna voda prilivala u kaljigu (baru) za svinje.

KALJIGA ZA SVINJE I BIVOLE

Posli pašne na ledini, a liti na strniki, svinje su vodom salašari napajali sa zemlje iz alova nalik na slovo »v«, a iz njeg se prilivala u iskopa-

Obziđan kopan bunar sa vodom

nu kaljigu sa žitkim blatom. Svinji su se u blatu razladili, na dlaku naneli blata, tako su se branili od štetnika.

Oko kaljige je bila posade-na makar jedna žalosna vrba pod čijim su na doli savijenim granama u kanikuli na vlažnoj zemlji plandovali patke, guske i drugi pileži.

Na većim gazdalucima su digdi odranijivali i bivole. Oni se liti, osobito u kanikuli, vole izležavati u vodi. Salašari pod dolom ili ako su imali

veću doljaču, za nji su iskopal kaljigu u kojoj su zajedno plandovali, uronjeni u vodu pa su njim često samo glava i hrbatnjača virili napolje. Zato nji zovu još i vodeni bivoli. U velikoj vrućini bivoli su, za dana, najviše otplandovali u vodi, a kad je s njima tribalo raditi izveli bi se iz vode. Kaljiga je bila toliko velika da u njoj odjedared mogu plandovati svi bivoli koji se učoporavaju kad nisu svezani za jasje u korlatu.

SA ROGLJA

Kaljužanje svinja

Svinji su čiste životinje!? U svinjaku balegaju i mokre na jedno misto, dobrim dalje od alova. Ako su jedna do druge kupka čiste vode i blatnjava kaljiga, svinji će se brez dvojbe najprije okaljigati. Svinji se kaljužanjem čiste od nametnika najprije od buva i šuge. Blato njim se nalipi na dlaku, a kad se osuši, sa sebe ga skidaju češanjem o drvo, a usput sa sitnim suvim česticama skidaju i nametnike.

Svinji teško podnose jaru kanikule, osobito oko podna, kad tira baba kozliće (u ravni pojava lebdeći linija, fatamorgana), rado se sklanjaju u lad, urijavaju se u zemlju i još bolje ako imaju priliku uvaljaju se u žitko blato. Zato su se svinji u kanikuli na strniki čuvali od ujutru čim je pukla zora, pa do oko 8-9 sati i posli podne od oko četiri sata do svinjarske zvizde (zvizda Danica tj. planet Venera).

Svinjarska zvizda prva se vidi u zviždu, prid suton je svinjarima javljala da sa čoporom svinja krenu na salaš.

OBILJEŽEN DAN OSNOVNE ŠKOLE »MATIJA GUBEC« IZ TAVANKUTA

Produbiti suradnju kroz projekte EU

Osnovne škole iz Srbije, Hrvatske i BiH, koje nose ime Matije Gupca, planiraju zajednički sudjelovati u IPA projektima prekogranične suradnje

Povodom obilježavanja Dana Osnovne škole »Matija Gubec« iz Tavankuta u Gradskoj kući je prošloga petka održan radni sastanak s predstavnicima Grada Subotice, Grada Zagreba i Zagrebačke županije, te predstavnicima osnovnih škola koje nose ime Matije Gupca iz Gornje Stubice, Jarmina i Cernika, koje surađuju s tavankutskom školom. »Složili smo se da škola nije samo mjesto gdje se odvija nastava, odnosno odgojno-obrazovni proces, nego i mjesto gdje treba

žena za obrazovanje. Budući da je riječ o školama iz tri države – Srbije, Hrvatske i BiH, zajednički zaključak je kako bi uključivanje u IPA projekte prekogranične suradnje mogao riješiti problem nedostajućih sredstava, koji je nerijetko jedan od osnovnih problema s kojima se škole susreću prilikom realizacije vlastitih programa i aktivnosti. »To je, naravno, podržano i od ostalih sudionika i predstavnika, te se nadam da će suradnja biti uspješna, a dogovoreni su i neki daljnji koraci kada će se i

Zajednička izjava za medije

te poznate povijesne osobe«, kazala je Etela Jerinkić.

Pročelnik Upravnog odjela za prosvjetu, kulturu, sport i tehničku kulturu Zagrebačke županije *Vjeran Štublin* je izrazio nadu da će ovaj »prvi ozbiljniji radni sastanak potaknuti nas sve skupa da uložimo dodatne napore i da to konačno rezultira konkretnim rezultatima u projektima EU«.

Ističući kako postoji velika tradicija i suradnja između Subotice i Zagreba, *Tedi Lušetić*, zamjenik pročelnika u Uredu obrazovanja, kulture i sporta Grada Zagreba, izrazio je zainteresiranost da se uspostavi trajnija kulturna suradnja između dvaju gradova. »Hrvatska je pred ulaskom u Europsku Uniju, Srbija je tu negdje vrlo brzo za nama, i jako je dobro da u predstojećem razdoblju tu suradnju upostavimo i naša iskustva u povlačenju novaca iz europskih fondova što je prije moguće prenese-mo na vas, kako biste imali bolje rezultate nego što ih je Hrvatska imala«, rekao je Lušetić.

Cilj ovoga sastanka, prema riječima direktorice škole u Tavankutu *Stanislave Stantić Prčić*, bila je namjera da se postojeća suradnja sa školama iz BiH i Hrvatske, kao i s Gradom Suboticom, proširi i ozvaniči, kako bi se kroz povezivanje otvorile još veće mogućnosti za unapređenje školstva.

Svečanost Dana škole ove godine je po prvi puta održana u Velikoj vijećnici Gradske kuće, te je tim povodom Stantić Prčić podsjetila: »Zahvaljujući Tavankutu danas imamo ovu prekrasnu Gradsku kuću, koja je prije 100 godina izgrađena novcem od prodaje zemljišta u Tavankutu i na Čikeriji. Stoga smo svi mi iz OŠ 'Matija Gubec' željeli dati doprinos tom velikom jubileju.«

U prigodnom programu svečanosti, kroz kratke živopise i fotografije projektirane na video-bimu, predstavljeni su značajni Tavankučani, nekadašnji učenici škole, koji su ostvarili uspješne i zapažene karijere u područjima umjetnosti, znanosti i kulture.

S. Mamužić

Prigodni program u Velikoj vijećnici

uključiti učenike, zaposlene, pa čak i roditelje u razne programe i projekte, među kojima je i ova suradnja između škola«, istaknula na nakon sastanka *Etela Jerinkić*, članica Gradskog vijeća zadu-

kojim povodom škole sastajati. Primjerice, sljedeće godine će 440 godina od Seljačke bune biti obilježeno u Gornjoj Stubici i tu će onda biti prisutni i učenici iz osnovne škole iz Tavankuta, koja nosi ime

Deset godina tjednika »Hrvatska riječ« u riječi i slici (3.)**2008. – Vrijeme izbora**

3. siječnja – Direktor NIU »Hrvatska riječ« *Zvonimir Perušić* podnio ostavku na tu dužnost. Na konferenciji za novinare rekao da je ostavku podnio jer ne može »prihvatiti odluke koje su evidentno nezakonite i donesene pod političkim pritiskom jedne stranke«. Perušić je rekao da je smjena Upravnog odbora

NIU »Hrvatska riječ« nezakonita »jer ju je donijelo Hrvatsko nacionalno vijeće čiji je mandat istekao.«

5. siječnja – Konstituiran novi Upravni odbor NIU »Hrvatska riječ« i verificirani mandati novoimenovanih članova iz reda osnivača. *Vesna Prčić* izabrana za predsjednicu UO. Upravni odbor predložio izbor odgovorne urednice tjednika *Jasminke Dulić* za vršiteljicu dužnosti direktora do izbora novog direktora.

5. siječnja – Od ove godine učenici iz Vojvodine koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku sudjelovat će na natjecanju u Ekološkom kvizu »Lijepa naša« u Hrvatskoj.

11. siječnja – U priopćenju za javnost HNV-a navodi se kako je djelovanje HNV-a u potpunosti legalno jer još uvijek nije donesen zakon koji regulira izbore za novi saziv manjinskih nacionalnih vijeća, pa i HNV, poput drugih nacionalnih vijeća, mora vršiti svoje zakonima predviđene nadležnosti do izbora novoga vijeća.

11. siječnja – Predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* uputio je pismo pokrajinskom tajniku za kulturu i obrazovanje *Zoltanu Jegesu* i pokrajinskom tajniku za nacionalne manjine, upravu i propise *Tamasu Korheczu* u kojemu se predlaže da se nacrt odluke o osnivanju četiri Zavoda za kulturu – vojvođanskih Mađara, Rumunja, Rusina i Slovaka dopuni s prijedlogom osnivanja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

26. siječnja – Hrvatsko nacionalno vijeće prihvatilo je ostavku *Zvonimira Perušića* na dužnost direktora NIU »Hrvatska riječ«, a za vršiteljicu dužnosti direktorice imenovalo odgovornu urednicu tjednika »Hrvatska riječ« *Jasminku Dulić*.

1. veljače – DSHV i HNV optužuju inspektore Ministarstva prosvjete da opstruiraju nastavu na hrvatskom jeziku. Pozivajući se na domaće i međunarodne zakone, vodstvo hrvatske manjine u otvorenom pismu traži poništavanje i stavljanje izvan snage pisanih i usmenih naloga inspektora.

1. veljače – Predstavnici Hrvatske građanske inicijative iz Crne Gore *Marija Vučinović* i *Zvonimir Deković* u posjetu Subotici i hrvatskim institucijama.

3. veljače – U drugom krugu predsjedničkih izbora u Srbiji *Boris Tadić* pobijedio *Tomislava Nikolića*.

8. veljače – Republički ombudsman *Saša Janković* boravio u Subotici u povodu pritužbi DSHV-a i HNV-a o grubom kršenju prava hrvatske manjine na obrazovanje na hrvatskom jeziku i izjavio da propisi koji reguliraju ovu oblast trebaju biti ažurirani.

10. veljače – Za predsjednika subotičke podružnice DSHV-a izabran dotadašnji predsjednik *Martin Bačić*.

16. veljače – IO HNV-a uputio zahtjev Nacionalnom prosvjetnom savjetu Republike Srbije za izmjene i dopune Pravilnika o vrsti stručne spreme nastavnika i stručnih suradnika u osnovnoj školi radi reguliranja nastave na jezicima nacionalnih manjina.

17. veljače – Somborska podružnica DSHV-a ponovno izabrala *Matu Matarića* za predsjednika.

19. veljače – Sastanak predsjednika HNV-a *Branka Horvata* s vodstvom RT Vojvodine o proširenju programa na hrvatskom jeziku na RTV-u. Obećano proširenje programa na hrvatskom s dvije polusatne emisije na četiri mjesečno.

21. veljače – Prosvjedna nota Republike Hrvatske zbog napada na Veleposlanstvo RH u Beogradu.

22. veljače – U povodu proglašenja Kosova neovisnim 17. veljače DSHV pozvao na suzdržanost i mir, a DZH osudio neprihvatljivo rušilačko ponašanje u Srbiji.

22. veljače – Predstavnici DZH i Narodne demokratske stranke Vojvodine *Đorđe Čović* i *Mirko Bajić* iniciraju promjenu izbornih pravila za nacionalne manjine.

28. veljače – Izvršno vijeće AP Vojvodine utvrdilo prijedlog odluke o osnivanju Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i uputilo ga Skupštini APV na usvajanje.

2. ožujka – Na 9. redovitoj izbornoj skupštini DSHV-a *Petar Kuntić* ponovno izabran za predsjednika.

3. ožujka – Nakon prvog polugodišta u podstanarskom statusu učenice hrvatskog gimnazijskog odjela nastavu slušaju u matičnoj zgradi Gimnazije »Svetozar Marković«.

10. ožujka – Zastupnici Skupštine AP Vojvodine donijeli su odluku o formiranju zavoda za kulturu pet nacionalnih manjina - hrvatske, mađarske, slovačke, rumunjske i rusinske.

10. ožujka – Radio-Subotica od sada umjesto na regionalnoj na lokalnoj frekvenciji emitira programe na hrvatskom, mađarskom i srpskom jeziku. Predsjednik HNV-a *Branko Horvat* ocijenio da su time umanjena stečena prava hrvatske nacionalne manjine u Srbiji.

11. ožujka – Udruga »Naša djeca« i ove godine krenula u kampanju za upis djece u hrvatske odjele i održali sastanak s roditeljima u Đurđinu.

21. ožujka – Uvećan obujam programa na hrvatskom jeziku na RTV2. Polusatna emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se svakog tjedna.

29. ožujka – HNV prihvatio suosnivački udio u ZKVH i predložio *Tomislava Žigmanova* za ravnatelja.

4. travnja – Izborna utrka u punom jeku. Kandidati DSHV-a na izbornim listama »Za europsku Srbiju Boris Tadić« na svim

razinama, DZH izlazi na izbore u Subotici samostalno, a sudjeluje na izborima u Somboru, Apatinu, Baču i Novom Sadu, dok na pokrajinskoj razini nastupa na listi »Zajedno za Vojvodinu – Nenad Čanak«. HBŠS drži da su zakoni diskriminirajući za male stranke manjina.

20. travnja – Srijemske udruge i NIU »Hrvatska riječ« održali sastanak u Novom Slankamenu.

25. travnja – DZH i Mađarska koalicija potpisale sporazum o međusobnoj suradnji.

25. travnja – KPZH »Šokadija« ugostila šestero studenata treće godine hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu i njihovu voditeljicu nastave iz hrvatske dijalektologije na odjelu za kroatologiju dr. sc. *Sanju Vulić*.

16. svibnja – Održan Treći međunarodni Okrugli stol Šokačke grane u Osijeku čija je tema »Ugledni Šokci i Bunjevci«.

23. svibnja – Vijeće DSHV-a zadovoljno rezultatima parlamentarnih izbora. Prema koalicijskom sporazumu DSHV treba dobiti jednog pomoćnika ministra na republičkoj razini, dva pomoćnika tajnika na pokrajinskoj razini, mjesto dogradonačelnika i jednog člana u izvršnoj vlasti u Subotici i dva zastupnika u pokrajinskom parlamentu te vijećnička mjesta u Subotici (6), Somboru (3), Baču (1) i Apatinu (1). Predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* ostvario drugi zastupnički mandat u republičkoj Skupštini.

27. svibnja – HNV usvojio Statut Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Umjesto *Jaše Šimića*, koji je podnio ostavku, na mjesto člana IO HNV-a zaduženog za obrazovanje imenovana *Stanislava Stantić-Prčić*.

31. svibnja – 1. lipnja – U Tuzli obilježena 320. obljetnica iseljavanja Hrvata Šokaca iz Soli u Bač. Više od tisuću Hrvata iz Vojvodine, Slavonije i BiH prisustvovalo središnjoj manifestaciji.

31. svibnja – U Baji obilježena 320. obljetnica doseljenja bunjevačkih Hrvata u Bačku.

11. lipnja – Svečano obilježena 130. obljetnica od osnutka »Pučke kasine 1878« u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici.

27. lipnja – Upravni odbor NIU »Hrvatska riječ« predložio *Ivana Karana* za direktora.

14. srpnja – Otkazana sjednica HNV-a na kojoj je trebao biti izabran direktor NIU »Hrvatska riječ« iz »tehničkih razloga«. Polemike oko izbora direktora.

17. srpnja – Prvi susret urednika manjinskih glasila održan u Kotoru.

18. srpnja – *Antonija Čota* podnijela neopozivu ostavku na dužnost potpredsjednice DSHV-a.

25. srpnja – *Ivan Karan* izabran za direktora NIU »Hrvatska riječ«.

9. kolovoza – Ravnateljica Hrvatske matice iseljenika *Danira Nakić-Bilić*, zamjenik veleposlanika RH u Beogradu *Branimir Lončar* i generalna konzulica *Ljerkica Alajbeg* sastali se s predstavnicima HNV-a i hrvatskim udrugama u Srbiji.

22. kolovoza – Predsjednica IO HNV-a *Slavica Peić* najavila osnivanje Fondacije »Dom Hrvata«, koja treba biti smještena u nekretnini za koju je HNV izdvojio nešto više od pet milijuna dinara.

28. kolovoza – Osnovan MO DSHV-a u Stanišiću, za predsjednika izabran *Ivan Karan*.

29. kolovoza – U Baču održana manifestacija »Susret Šokadije« u sklopu projekta »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača«. Susreli se šokački Hrvati iz Srbije, Hrvatske i BiH.

29. kolovoza – DSHV isključio iz stranke *Antoniju Čotu*.

2. rujna – U Subotici osnovana nevladina udruga Hrvatski demokratski forum - Preporuke iz Lemeša. Za predsjednicu izabrana *Antonija Čota*.

3. listopada – Učenicima prvog razreda Gimnazije u Subotici koji nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku podijeljeni udžbenici na srpskom jeziku i ćirilicom pismu. Ministarstvo prosvjete Republike Srbije nije odobrilo udžbenike na hrvatskom jeziku.

25. listopada – IO HNV-a donio odluku o raspisivanju oglasa za kupovinu nekretnine za sjedište HNV-a i prijedlog odluke o osnivanju Zaklade »Hrvatski dom«.

29. listopada – Izvršno vijeće AP Vojvodine imenovalo *Tomislava Žigmanova* ravnateljem Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

20. studenoga – Osnovana podružnica Foruma žena DSHV-a. Za predsjednicu izabrana *Ilinka Vukoja*.

27.-28. studenoga – U Hrvatskom institute za povijest u Zagrebu održan znanstveni skup »Identitet bačkih Hrvata« na kojem je sudjelovalo 18 znanstvenika iz Hrvatske, Mađarske i Srbije.

15. studenoga – Svečanom akademijom u Velikoj vijećnici subotičke Gradske kuće, obilježen dan osnutka Hrvatskog

nacionalnog vijeća, jedan od četiri praznika hrvatske nacionalne zajednice u Republici Srbiji.

16. prosinca – U prostorijama Hrvatske Paneuropske unije u Zagrebu otvorena izložba slamarki iz Vojvodine, pod nazivom »Krhka ljepota – trajna vrijednost«.

19. prosinca – Svečano otvorene prostorije Mladeži DSHV-a, smještene u podrumskom dijelu Doma te stranke. Svečanosti su, među ostalim, nazočili i predsjednica Nacionalnog odbora RH za praćenje pregovora s EU *Vesna Pusić* i predsjednik Srpskog nacionalnog vijeća *Milorad Pupovac*.

MAČKARE U GOLUBINCIMA

Što je Rio za svijet, to su Golubinci za Srijem

Karneval na ulicama

Cijeli je prošli vikend u Golubincima protekao u znaku karnevala i mačkara. U subotu 9. veljače u sportskoj dvorani Osnovne škole u Golubincima organiziran je maskenbal. Prije početka programa predsjednik HKPD »Tomislav« *Vlatko Čačić* pozdravio je sve nazočne i najavio dane mačkara u Golubincima. Sve je počelo dan prije balom pod maskama, kada je napravljen tulum za mlade gdje su se osim Golubinčana okupili i mladi iz Zemuna, Mitrovice, Petrovaradina i Slanakamena.

Uz bogat zabavni program na maskembalu su izabrane i nagrađene najbolje i najoriginalnije maske. Među trinaest natjecateljskih maski treće mjesto zauzeo je Karneval iz Portela, grada iz Južne Amerike, drugo mjesto zauzela je obitelj Kremenko, a prvo mjesto pripalo je Parku iz doba Jure s masom velikih i malih dinosaura. Nagrada za prvo mjesto je ljetovanje u Tribunju u Republici Hrvatskoj u apartmanima *Nikole* i *Mare Mijatović*. Te je večeri prisutne zabavljao tamburaški sastav HKPD-a »Tomislav«.

Sad već tradicionalni golubinački karneval počeo je u nedjelju poslijepodne. Plato ispred crkve sv. Jurja kao i središte sela bili su prepuni gledatelja, kako Golubinčana tako i mještana okolnih sela. Ulicama Golubinaca prošetali su u karnevalskoj povorci anđeli, princeze, cvjetovi, lavovi, mornari, vitezovi, dinosauri, i nikom uz dobru glazbu, pratnju tambura i kuhano vino nije bilo hladno.

Mnogi su se uzvanici odazvali pozivu i nazočili mačkarama. Primijetili smo tu generalnog konzula Republike Hrvatske *Dragana Đurića*, predsjednika IO Hrvatskog nacionalnog vijeća *Darka Sarića Lukendića*, podtajnika Tajništva za propise, upravu i nacionalne manjine *Matu Groznicu*, predsjednika Općine Stara Pazova *Đorđa Radinovića*, crkvene velikodostojnike, političare i mnoge druge ugledne goste.

U ponedjeljak 11. veljače najizdržljivije mačkare obilazile su golubinačke kuće uz glazbu i ples, a članovi konjičkog kluba iz Golubinaca s jahačima iz

klubova iz okolice drugu su godinu jahali ulicama, pa tako u Golubince na mala vrata u tradiciju ulazi i pokladno jahanje.

Mnogobrojni sponzori podupiru golubinačke mačkare, a generalni pokrovitelj ove manifestacije već nekoliko godina je Općina Stara Pazova, koja je u svoju turističku ponudu uvrstila i golubinačke mačkare.

Nekoliko TV redakcija i novinskih kuća popratilo je ovogodišnju manifestaciju, što je znak da je krilatica »Što je Rio za svijet to su Golubinci za Srijem« istinita, iako neki Golubinčani vjeruju kako je i Srijem mali i da takve manifestacije nema ni u širem okruženju Srijema.

Ivan Radoš

Maškare u Srijemskoj Mitrovici

Maškare povodom početka uskršnje korizme održane su u subotu, 9. veljače, u srijemskomitrovačkom Hrvatskom domu. Kao i proteklih godina maškare su bile u organizaciji Hrvatskog kulturnog centra »Srijem-Hrvatski dom«, Mađarskog kulturnog centra »Srijem« i Njemačkog društva »Goethe«. U sklopu programa održan je izbor za najbolju masku, a sve nazočne zabavljao je tamburaški odjel HKC »Srijem-Hrvatski dom«. Peteročlani žiri odlučivao je o pet najboljih maski koje su dobile podjednake nagrade u vidu slatkih paketa.

D. Šanović

Maškare u Rumi

Tradicionalne Maškare održane su u Rumi u subotu 9. veljače. Tradicionalna manifestacija koja se svake godine održava u nizu mjesta u Srijemu u kojima živi hrvatski živalj, osim u Golubincima, Petrovaradinu, Nikincima... održana je i u Rumi. Sve sudionike je na samom početku pozdravio predsjednik udruge *Pavle Škrobot*, a potom je izabran i žiri koji je proglasio pet najboljih maski kojima su dodijeljene nagrade, dok je svim ostalim sudionicima podijeljen po jedan prigodan dar – čokolada. Specijalno samo za ovu prigodu sudionike i goste zabavljao je tamburaški orkestar »Frajle«.

N. J.

VELIKO BUNJEVAČKO-ŠOKAČKO PRELO U HRVATSKOM DOMU U SOMBORU

Svake godine isto – jako lijepo

Prvo su se zimi okupljali i družili po kućnim prelima, a onda se to pretvorilo u jedan društveni događaj i od osnutka našeg društva redovito se održava, kaže Šima Raič

Dobra glazba, veselo raspoloženje, pjesma i ples do duboko iza ponoći. Tako bi se u nekoliko riječi moglo opisati Veliko šokačko-bunjevačko prelo u Somboru. Bio je to 76. put da HKUD »Vladimir Nazor« organizira prelo, ove godine u subotu, 9. veljače. Dvorana Hrvatskog doma bila je puna gostiju, neki su na prelu bili po prvi puta, a većini je prelo događaj koji se nikako ne propušta. Naročito je prelo važno za obitelji bunjevačkih Hrvata s okolnih somborskih salaša. Dolazili su na prelo i u vremena kada se do Sombora pješačilo kilometrima, često prtio i visok snijeg, pa kako neće danas kada je sve to brže i jednostavnije.

OD OBITELJSKOG DO DRUŠTVENOG OKUPLJANJA

»Na prelo sam prvi puta došao sada već davne 1964. godine. Do danas su bile samo dvije godine kada nisam bio na prelu. Sve ostale godine prelo smo proveli u našem Hrvatskom domu. Prelo znači jedno okupljanje našeg naroda, Bunjevaca i Šokaca. Prvo su se zimi okupljali i družili po kućnim prelima, a onda

se to pretvorilo u jedan društveni događaj i od osnutka našeg društva redovito se održava. Sakupe se ljudi s okolnih salaša iz Sombora, gosti sa strane. Prelo se održava posljednji vikend pred Čistu srijedu. U vrijeme naše mladosti to je bilo drugačije nego danas. Mladi su sjedili sa svo-

»Članica sam 'Vladimira Nazora', jedina iz Monoštora, i naravno da sam na prelu. Ispunjava me ovo druženje, ugodno mi je ovdje, a naročito sam sretna kada vidim ove mlade ljude«, kaže Marija Kovač. Iz Šokadije, ali one s druge strane Dunava, točnije iz Osijeka, na prelo je došla i

đanske Vlade, kulturnih udruga, crkveni velikodostojnici. Ovo pokladno slavlje našeg naroda temelji se na drevnim obiteljskim običajima, koji se po 76. puta održavaju u našem društvu. Ova dugovječnost poručuje da se nismo odrekli niti pedlja njegovanja kulturne baštine nas bunjevačkih Hrvata, koju su nam ostavili naši preci, a da je mi prenosimo na nova pokoljenja. Činjenica da ni najmlađi sudionik prvoga prela iz 1936. godine nije živ, govori o dugovječnosti tradicije održavanja masovnog skupa članova društva i naših gostiju«, kazao je Matarić. Ovogodišnjem prelu u Hrvatskom domu nazočio je i veleposlanik

Na početku: Mata Matarić pozdravlja goste

jim obiteljima, a dana svatko ima svoje društvo. Sjećam se vremena svojih prvih prela, cure su tada sjedile sa svojim mamama, a mi momci dolazili smo cure zamoliti za ples. Otplešemo pa curu otpratimo do njenih roditelja«, priča Šima Raič s Nenadića koji je na prvo prelo došao kao petnaestogodišnjak. Klara Oberman počela je na prela dolaziti prije desetak godina, no bez obzira na to, od tada je na prelu redovito. »Svake godine je isto – jako lijepo. No, ovo prelo je posebno, jer nas zabavlja klapa 'Škrelt', a njih sam već slušala kada smo bili u Požegi, i naravno naša 'Ravnica'. Dobra muzika, dobro društvo, pa nije čudo što na prelu dočekamo jutro«, kaže Klara Oberman.

Marija Kovač na prelo je došla iz Bačkog Monoštora.

Vera Erl, predsjednica udruge »Šokačka grana« iz Osijeka.

TRADICIJA OD 76 GODINA

Prije nego li je počela sama preljaska zabava u oficijelnom dijelu prela goste su pozdravili predsjednik HKUD-a »Vladimir Nazor« Mata Matarić i drugi uzvanici. »Večeras imamo izuzetnu čast da su među nama, mogu reći, najugledniji gosti iz hrvatske diplomacije, vojvo-

Republike Hrvatske u Srbiji Željko Kuprešak. »Impresivna je brojka 76. proslave jednoga društva, koje njeguje nešto, što nije suživot, već život u jednom multietničkom prostoru. Želim vam još 176 godina, želim vam mnogo sreće i uspjeha i želim da i dalje nastavite ovako raditi«, poručio je veleposlanik Kuprešak. Osim njega uzvanici na prelu bili su i generalni konzul Generalnog konzulata Republike Hrvatske u

Zvaničnici zapjevali uz tamburaše

15. veljače 2013.

Subotici *Dragan Đurić*, konzuli savjetnici u konzulatu u Beogradu *Valentina Šarčević* i *Darko Sabljak*, pokrajinki tajnik za gospodarstvo, zapošljavanje i ravnopravnost spolova *Miroslav Vasin*, gradonačelnik Sombora *Nemanja Delić*, vijećnica Gradskog vijeća *Snežana Periškić*.

Prelo je bilo prigoda da dio svog programa predstavljaju fokska sekcija i pjevački zbor »Vladimira Nazora«. A onda su mikrofone uzeli gosti iz Kutine, klapa »Škrlet«. Osnovana je 2006. godine u sklopu KUD-a »Moslavina« iz Kutine. Naziv je dobila po izvornoj moslavačkoj sorti grožđa od koje se dobiva izvršno bijelo vino - škrlet.

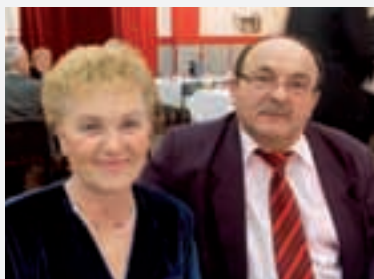
Subotičku »Ravnicu« ne treba posebno predstavljati, a upravo subotički tamburaši najveći su »krivci« za dobro veselje na ovogodišnjem prelu. S gostima iz Kutine, bez ranije pripreme, otpjevali su zajedno nekoliko dalmatinskih i tamburaških pjesama. Ovome nisu odoljeli ni zvaničnici, pa se prvi muzičarima na bini pridružio *Željko Kuprešak*. Na kraju su pjesmu »Ja sam rođen tamo na salašu« zajedno pjevali veleposlanik, konzul, pokrajinski tajnik, gradonačelnik i predsjednik »Nazora«. Redale su se poslije toga pjesme, hvatalo se u kolo. Oni nauporniji izdržali su do jutra.

Zlata Vasiljević

IZ SISKI NA PRELO

Specijalno zbog prela u Hrvatskom domu iz Siska su došli Ljubica i Josip Fratrić

»Podrijetlom sam oдавде i kao momčić išao sam na prelo. Bez obzira što ovdje nisam od 1952. godine prelo ne propuštam. Bila je pauza tijekom onih nesretnih godina rata, ali čim se situacija normalizirala nastavio sam ponovno dolaziti i već desetak godina unatrag stalni smo gosti na prelu. Tu su moji prijatelji s kojima sam odrastao, plesao folklor«, kaže Josip Fratrić. Supruga Ljubica, koja je iz Siska, rado dolazi sa svojim suprugom. »Kod nas nema ovakvog prela. Čim sam se upoznala sa suprugom počela sam dolaziti s njim i uvijek se osjećam ugodno u društvu dobrih prijatelja«, kaže Ljubica Fratrić.

Pokladna folklorna večer u Lemešu

Poklade su prigoda da se mladi zabave i pripreme za korizmu. Ova je večer bila malo drugačija od onoga na kakve smo navikli. U Lemešu živi oko 2.700 stanovnika, pokraj sta-

ovih zvukova ova se večer čini posebnom. Treća generacija je imala toliko volje i hrabrosti da ono ljubomorno čuvano blago iznese pred publiku. Mladi *Aleksandar Trebješanin* je svirao gusle.

rosjedilaca Mađara i bunjevačkih Hrvata, tu su i Hrvati doseljeni polovicom prošlog stoljeća iz Bosne, kao i Srbi koji su se doselili prije dvadesetak godina. Mala zajednica puna različitosti.

Ono što je bilo poznato, to je folklorni dio, gdje su se djeca od četiri do šesnaest godina predstavila publici s bunjevačkim plesovima i koreografijom plesova iz Banata.

Hrvati iz Bosne su prihvatili kulturu i običaje domaćina, ali su u okviru svojih obitelji sačuvali nošnju, pjesme i instrumente. Često bi se na obiteljskim proslavama čula frula, gusle ili šargije. Na velikoj sceni pred publikom – jako rijetko. Upravo zbog

Gost večeri bio je KUD »Neven« iz Alekse Šantića, susjednog sela koje se nekad zvalo Babapusta. Lemeškoj su se publici predstavili s plesovima iz Šumadije, a veterani su dočarali vrijeme Mitketa i Koštane.

L. Knezi

U BAČKOM BREGU ODRŽANO XVI. »ŠOKAČKO PRELO«

Prelo za sva vremena

Uz potporu Vukovarsko-srijemske županije, Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici i brojnih mještana šesnaesto »Šokačko prelo« u organizaciji HKUD-a »Silvije Strahimir Kranjčević« održano je u Bačkom Bregu u subotu, 9. veljače, u velikoj dvorani Doma kulture. Uzvanike, sudionike i goste pozdravili su novi predsjednik »Kranjčevića« *Marin Katačić* i generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici *Dragan Đurić*.

Prelo je započelo kratkim kulturno-umjetničkim programom. Nastupili su: ženska pjevačka skupina domaćina, muška pjevačka skupina KUD-a »Gibarac«

iz Poganovaca, iz Republike Hrvatske, i pjevačka skupina KUDH-a »Bodrog« iz Bačkog Monoštora »Kraljice Bodroga«, a preljisku pismu »Bereg« autora *Zlatka Gorjanca* pročitala je *Sara Horvat*. Zabavni dio prela oplemenila je svirka »Kristala« iz Županje. Već od prvog zvona žica njihovih tamburica krenula je glasna

Dojmovi:

Generalni konzul RH u Subotici *Dragan Đurić*

»Danas se razne pokladne manifestacije održavaju na puno mjesta, a meni je čast i veliko zadovoljstvo što sam bar dio vremena proveo među Berešcima. Cijenim sav njihov trud i rad na očuvanju višestoljetne tradicije, samo je to ispravan put u očuvanju naše nacionalne prepoznatljivosti.«

Vič. *Davor Kovačević*, župnik župe Bački Breg

»Za našu župu šokačko prelo znači jako puno, jer ovaj današnji oblik je sjećanje na negdašnja sastajanja po kućama i salašima. Ovo naše nacionalno blago treba po svaku cijenu očuvati.«

Peti Gupčev bal

Vrijeme je poklada i dani su kada se ljudi vole zabavljati i veseliti, stariji ljudi vole pričati kako je to nekada bilo, a mladima ostaje da tu prošlost zamišljaju. Jednu pokladnu večer u veselju s najdražim prijateljima proveli su i članovi Hrvatskog kulturno prosvjetnog društva »Matija Gubec« u subotu 9. veljače na petom Gupčevom balu. Prilika je to da se okupe i zajedno provedu svi oni koji tijekom godine rade na realizaciji brojnih projekata, te da to bude prigoda da se rezimira sve ono što je u prethodnoj godini postignuto, ali i da se stekne pozitivna energija za ono što dolazi u novoj godini. Gupčev bal se organizira povodom obilježavanja Seljačke bune, a koju je predvodio Matija Gubec

u stubičkom kraju 9. veljače 1573. godine. Taj dan i lokalna Osnovna škola »Matija Gubec« obilježava kao Dan škole.

Bal je otvorio predsjednik udruge *Ladislav Suknović* pozdravivši nazočne uzvanike. Dva tamburaška sastava – Klasovi i Biseri – pridonijeli su veseloj atmosferi večeri, a publiku su razveselili natjecateljski plesni parovi koji su od gledatelja i svojih navijača izmamili ovacije i veliki pljesak. Svi su oni nagrađeni, no osobite su simpatije povjerenstva dobili *Katarina Čeliković* iz Subotice i *Ivica Stantić* iz Tavankuta. Ugodan provod je trajao do jutarnjih sati, nakon čega je ekipa koja već nekoliko godina s uspjehom nosi teret organizacije, a koju predvode *Sanda Benčik*,

Kristina Križan, *Dalibor Križan*, *Kristina Kovačić*, *Ivana Buljovčić* i *Daniel Križan*. Oko njih su se okupljali brojni suradnici, a osobito sponzori koji su osigurali i lijepe tombole.

Svoje dojmove s nama je podijelila i *Marija Hećimović*, predstavница Hrvatske matice iseljenika: »Kako potječem iz Tavankuta drago mi je da se već tradicionalno peti put organizira bal. Zadovoljna sam odzivom ljudi koji se intersiraju za Gupčev bal. Osobito mi je drago što se ta mladež organizira i samoinicijativno

svake godine osmisli novine koje goste uvijek oduševе, a kao predstavница institucije iz Hrvatske koja ima dugogodišnju suradnju s Hrvatima u Vojvodini, smatram kako je ovo jedan od načina da se naša zajednica drži na okupu.«

Jedna od organizatorica *Sanda Benčik* nam je rekla kako je u organizaciji svih pet balova koji su organizirani, te umor koji nastane tijekom rada nestane prilikom susreta sa svim dragim ljudima, te ne manjka nakon toga želje da se sve ponovi i iduće godine.

I. D.

pjesma i ples, a kad su se razlegli zvuci Šokačkog kola, plato za ples bio je premali. Natpjevalo se muško i žensko, staro i mlado. Zabilježen je čak i mali, šaljivi duel kroz pjevanje šokačkog deseterca najstarije članice »Kranjčevića« Anice Kolar i bereškog župnika

vlač. *Davora Kovačevića*. Uzvanici, predstavnici HNV-a, NIU »Hrvatska riječ«, udruga kulture šokačkog Podunavlja i gosti iz Hrvatske dali su puni doprinos veselju. O ozračju svjedoči podatak da je prelo potrajalo do prvih pjevacu.

I. A.

Marin Katačić, Bački Breg, predsjednik HKUD-a »Silvije Strahimir Kranjčević«

»Šokačko prelo je manifestacija naše prepoznatljive kulture, tradicije i puno nam znači u održavanju našeg nacionalnog identiteta na ovim prostorima.«

Anica Kolar, Bački Breg, najstarija članica HKUD-a »Silvije Strahimir Kranjčević«

»Za naše prelo živim cilu godinu i ponosna sam što u njemu sudjelujem. Kad sam bila divojka i mlada žena, prela su se održavala po kućama. Na prelima se radilo, pivalo, jilo i pilo, a bome, kad bi se našo bilo kaki muzikant, zaprašilo bi se i naše kolo. U novije vrime prela po kućama više i nema, a naše društvo održava tradiciju na ovaj način i održavat ćemo je dok nas ima.«

Prve maškare u Nikincima

U organizaciji katoličkih župa u Nikincima, Platičevu i Hrtkovcima i mađarskog kulturno-umjetničkog društva »Petefi Šandor« iz Nikinaca, u nedjelju, 10. veljače, u Nikincima su održane prve maškare. Prema riječima lokalnog župnika *Ivice Živkovića* na ideju o organiziranju maškara došlo se po ugledu na slične manifestacije koje se u veljači orga-

niziraju u nizu mjesta u Srijemu. Na prvim maškarama u Nikincima, koje su održane u prostorijama KUD-a »Petefi Šandor«, okupilo se ukupno 29 maski, a za prvih pet najboljih podijeljene su prigodne

nagrade. Sjajan nedjeljni događaj u Nikincima upotpunio je tamburaški orkestar »Srce Srema« s kojim je druženje proteklo do duboko u noć. Kako su nedjeljne maškare po prvi put organizirane u Nikincima i s obzirom na sjajne dojmove svih sudionika i veliki odaziv djece, sva je prilika da će ova manifestacija postati tradicionalna.

N. J.

15. veljače 2013.

ČESTITAMO: ROĐENJE TREĆEG DJETETA

Nakon dva sina, na red došla kćer

Prije nekoliko tjedana *Damir i Marijana Perušić* (rođena *Dulić*) dobili su dugo očekivanu kćer. Iako su liječnici predviđali rođenje ženskog čeljadeta, to se baš ne može uvijek uzeti zdravo za gotovo, te su suzdržano čekali da porođaj sretno prođe. Njihove su nade uslišene, jer već imaju dvojicu sinova. Stariji *Darko* rođen je 19. lipnja 2006., a mlađi *Vanja* 2. veljače 2008. godine. Kćer rođena u subotičkoj bolnici 13. siječnja imala je 3.700 grama i 52 cm dužine. Ponosni roditelji podarili su joj ime *Nevena*.

Majka je doma s curicom, a otac vodi dječake u vrtić te koristi slobodne dane kako bi što bezbolnije prošli prvi tjedni prilagođavanja na nove-stare dužnosti. No, to neće trajati predugo jer se mora raditi i priskrbiti. Roditelji su pripremili svoje sinove na dolazak male sestrice, neke su stvari dogovorene, ali se nešto i spontano događa. Bebama dakako prijete opasnost od zaraza, infekcija i virusa kojih u vrtiću ne nedostaje pa brinu da se na bebicu ne prenese nepotrebno neko narušavanje imuniteta. Bio bi happy end kada bi mogli dodati da i država i društvo skrbe za natalitet i pomaže parovima s više djece, no to je malo upitno. Poput drugih roditelja, koji slušajući riječ Božju pomažu stvaranju života, znaju kakva je situacija i da se u današnje vrijeme ljudi mogu osloniti uglavnom samo na sebe i najbliže.

Nakon što su rodbina i prijatelji počašćeni sredinom siječnja, uskoro će uslijediti tradicionalne »babine«, posjet bebi.

Osmijesi sijaju na licima radosnih roditelja. Ipak, Maja otkriva i onu bolniju stranu porođaja:

»Što se našeg trećeg djeteta tiče, porođaj je bio najbrži, ali i najbolniji. Kada sam čula da je beba zaplakala, babica je rekla kako je sve u redu s novorođenčetom, a ja sam odmah pitala je li curica. Nakon što je potvrdila, bolovi su zaboravljeni, a svi su bili oduševljeni.«

Nevena ima divnu tamnu kosu, ime joj je izabrala majka, uz očev blagoslov. Tatu zatičemo u kulinarskom izdanju dok sprema ručak, kaže kako mu je drago što je ispunio želju supruzi. Na pitanje tko će više razmaziti mezimicu, kaže da će to ipak biti majka. Maja to potvrđuje, rekavši kako jedva čeka da Nevena naraste pa da počne nositi šnalice kao prava djevojčica.

»Rodendan Nevene i Vanje će se možda slaviti zajedno jer je mala datumska razlika. Ja joj tepam Nevenica, a supruga je zove Nena«, kaže Damir. Stariji sin *Darko* otkriva da ih beba ponekad probudi noću svojim plakanjem, a za Vanju roditelji kažu da mu se jako sviđa sestrice, pa je stalno ljubi.

Nikola Perušić

Novi »vladar« u Srijemu

Piše: dr. Zsombor Szabó

Sestra hrvatsko-ugarskog kralja *Ladislava IV. Kumanskog* (VI. Kun László) Katarina negdje oko 1270. godine udala se za sina raškog (srpskog) kraljevića *Dragutina*, sina raškog kralja *Uroša*. U to doba hrvatsko-ugarski kralj bio je *Stjepan V. (V. István)*. U jednom ugovoru kralja iz 1271. godine, među vazalima *Stjepana V.* spomenuti su *Uroš* i »*Stefan, mladi kralj Srbije i naš zet*«. U mađarskoj historiografiji on se spominje kao »*Dragutin István*«. Za vrijeme svoje kratkotrajne vladavine, kralj *Dragutin* se oslanjao na Ugarsku i slijedio njenu vanjsku politiku. Poslije silaska s kraljevskog trona (vladao je oko godinu dana, pao je s konja i ozlijedio nogu, tako da je postao skoro nepokretan, te prema tadašnjim pravilima nesposoban za kralja, jer nije mogao uzjahati) 1284. godine kao vazal hrvatsko-ugarskog kralja dobio je u posjed Mačvansku-bosansku banovinu i dio Srijema s Beogradom, što je u to doba bilo uobičajeno za članove kraljevske obitelji, koji su dobivali u posjed dio kraljevine, da bi mogli sebi priuštiti prihode da »žive dostojno kraljevskoj rodbini«, uostalom njegov sin se računao kao *Arpadović* i bio je potencijalni pretendent za hrvatsko-ugarsko prijestolje. U crkvi svetog *Ahilijsa* u Arilju, zadužbini kralja *Dragutina*, 1296. godine urađena je freska na kojoj je predstavljena *Katarina* uz svog muža, u punom vladar-

skom ornatu. Interesantno je kako je na kartama iz XVI. i XVII. stoljeća *Dragutinova* »kraljevina« označena kao *Rascia-Raška*, a ostali dio Kraljevine *Nemanjića* kao *Servia-Srbija*.

UBOJSTVO HRVATSKO-UGARSKOG KRALJA

Ladislav IV. Kumanac je na prijestolje stupio 1272. godine, bio je oženjen *Izabelom*, kćerkom napuljskog kralja *Karla I.* Od početka svoje vladavine imao je problem

kralj *Dragutin* (freska s konca XIII. stoljeća)

s Crkvom, prije svega zbog svog kumanskog podrijetla, i njega su smatrali »nevjernikom« koji štiti ostale nevjernike *Kumane*. Zbog svih pritisaka 1279. godine izdao je dva »*Kumanska zakona*«, da bi uredio odnos kraljevine i *Kumana*. Oba zakona su *Kumanima* nametnuli da se moraju pokrstiti. Dio propisa *I. kumanskog zakona* koji je donesen na pritisak pap-

skog legata, za *Kumane* je bio tada neizvodljiv (npr. da napuste svoje šatre i presele se u kuće od čvrstog materijala. Arheolozi su u XV. stoljeću u jednom kumanskom selu pokraj trodijelne kuće u dvorištu pronašli i osnove šatre-jurte). Naredba da moraju osloboditi kršćanske robove (koje su zarobili zajedno s ugarskim kraljem u pohodima u zapadnoj Europi između 1246.-1278. godine) izravno je kršila gospodarske interese elite *Kumana*. Iz ovih razloga oko 1280. je izbila velika pobuna

kraljica *Katarina* (freska s konca XIII. stoljeća)

i opet su krenuli iseljavati se u *Vlašku*, ali ih je kralj *Ladislav IV.* oružjem prisilio da ostanu. Oni su pozvali u pomoć svoje suplemenike koji su živjeli pod tatarskom vlašću, ali ove »*tatare*« je u blizini *Segedina* hrvatsko-ugarski kralj pobijedio. Rješavanje »problema *Kumana*« je *Ladislavu IV.* prouzrokovalo velike glatobolje, čak mu je prijećeno i ekstradicijom od strane ostro-

gonskog (*esztergomskog*) nadbiskupa *Lodomera*. Druga velika zamjerka Crkve prema njemu je bila da kao kralj »nije konzumirao« brak s *Izabelom* (to se tada tako službeno nazivalo i bilo je osnova i za rastavu braka), nego je sve češće vrijeme provodio sa svojom kumanskom ljubavnicom *Eduom*. Tu mu je bio i kraj, jer su kumanski zavjerenici, vjerojatno na nagovor ugarskih kraljevih protivnika, ubili kralja *Ladislava IV.* i njegovu ljubavnicu 1290. godine.

Krizom nasljedstva kraljevskog trona, *Šubići* stupaju na scenu povijesti.

Ladislav je bio posljednji izravni potomak *Arpadovića*, ali iz gore spomenutog razloga »nekonzumiranja braka« nije imao djecu tj. nasljednike. Za hrvatsko-ugarsko prijestolje na kraju su ostala dva pretendenta: *Andrija Mlečanin* (*Velencei András*) i *Karlo Robert* (*Róbert Károly*). Obojica su tražili naklonost hrvatskog velikaša *Pavla Šubića*, koji se ponašao kao vladar, sudio je podanicima, skupljao je poreze i upravljao velikim teritorijem, ponašao se kao »neokrunjeni kralj« Hrvatske. On je u borbi za prijestolje podržao *Andriju Mlečanina*, koji je pod imenom *Andrija III. (III. András)* 1290. godine i postao hrvatsko-ugarski kralj, i on je za zasluge 1293. godine *Pavlu Šubiću* podijelio doživotnu bansku čast. On se od 1299. godine potpisivao kao »ban Hrvatske, Dalmacije i gospodar Bosne«.

Predstava »Tamburaški oproštaj« u Lemešu

LEMEŠ – U nedjelju 17. veljače, u Domu kulture u Lemešu nastupaju glumci amateri Hrvatske čitaonice iz Subotice, s komedijom »Tamburaški oproštaj«. Redatelj i autor predstave je *Marjan Kiš*. Predstava počinje u 19 sati, a cijena ulaznice je 150 dinara.

Inicijativa za spas HKC-a »Bunjevačko kolo«

SUBOTICA – U ponedjeljak 18. veljače u 19 sati u restoranu »Dukat« (Preradovićeve 4), inicijativna skupina za spas HKC-a »Bunjevačko kolo« organizira susret za sve članove hrvatskih udruga, za sve bivše i sadašnje članove HKC-a »Bunjevačko kolo« i sve prijatelje i simpatizera tog Centra. Na susretu se očekuju oni koji su spremni uključiti se u ovu akciju i koji su spremni pomoći financijski, savjetom, moralno i duhovno. Sve radosno očekujemo, navodi se u dopisu koji potpisuje *Marinko Prčić*, koordinator inicijativne skupine.

Novi svezak »Klasja naših ravni«

SUBOTICA – Iz tiska je izašao novi svezak časopisa za književnost, umjetnost i znanost »Klasje naših ravni« (dvobroj 11-12 za 2012. godinu). Časopis donosi pjesničke uratke *Zvonka Sarića*, *Jasne Melvinger*, *Snježane Kulešević-Souček* i *Lazara Franciskovića*. Možete pročitati i dramske tekstove *Nikole Tuteka* (»Vratio se János Kádár«) i *Ivana Andrašića* (»Dovedeni, zatečeni, naši«), te ulomke iz romana »Damin gambit« *Tomislava Ketiga* i »Grad potrošene ljubavi« *Igora Žica*.

U rubrici »Stajališta« tekstove potpisuju: *Ante Sekulić* (»Stariji hrvatski podunavski pisci o svome jeziku i pravopisu«), *Milovan Miković* (»Tibor Sekelj izvan mita«), *Nevenka Nekić* (»Šana se udaje«), *Aleksej Moroz* (»Nas također pozivaju na dvoboj«) i *Đuro Vidmarović* (»Horvat u ukrajinskoj narodnoj pjesmi«).

Među ostalim, možete pročitati i intervju s *Velimirom Viskovićem* o projektu »Hrvatske književne enciklopedije«, kao i tekstove *Snežane Ilić* (»Od stigma do priznavanja 2002. – 2012.«) i *Andre Slišković* (»Tragom terenske nastave u Gradišću«).

U rubrici »Baština« *Stevan Mačković* donosi »Kratak pregled djelovanja franjevac u Subotici od 1339. do 1769.«, a *Antonija Čota-Reketye* bibliografiju »Naših novina« lista koji u razdoblju 1943.-1944. izlazio u Somboru.

»Matica« za siječanj i veljaču

ZAGREB – Sredinom veljače iz tiska je izašao zimski dvobroj »Matice«, revije Hrvatske matice iseljenika, za

mjesec siječanj i veljaču, koja po običaju donosi obilje zanimljivih priloga o životu Hrvata diljem svijeta. Na naslovnici je fotografija djevojke u narodnoj nošnji livanjskog kraja koja upućuje na prilog o izložbi »Tradicijski nakit Hrvata u Bosni i Hercegovini« u prostorima Hrvatske matice iseljenika. U novoj »Matici« naći ćete i članke o rezultatima popisa stanovništva u Hrvatskoj, o klapskom pjevanju koje je uvršteno na Unescovu listu svjetske baštine, o rušenju povijesne hrvatske crkve u Pittsburghu...

Glede Hrvata u Srbiji, časopis donosi tekst posvećen susretu hrvatskog premijera *Zorana Milanovića* s predstavnicima ovdašnje hrvatske zajednice, te piše o izložbi dizajnerskih radova *Darka Vukovića* u HMI.

POZIV NA PRETPLATU ZA KNJIGU »BUNJEVAČKI PUT KRIŽA«

Predbilježbom do 17. ožujka 2013. kao pretplatnik stječete pravo objave imena i prezimena u knjizi. Prijaviti se možete kod povjerenika ili izvršiti uplatu na račun: Hrvatska čitaonica, Bele Gabrića 21, Subotica, »za Bunjevački Put križa«, rač. br. 325-9500900020208-98.

Ocupljajući se oko projekta »Bunjevački Put križa« čuvamo svoju vjersku popudbinu i obogaćujemo vjersku praksu!

Pobožnost Puta križa ima dugu tradiciju i među ovdašnjim Hrvatima – kako onih u gradu tako i onih po okolnim selima i salašima.

Pridržavajući se stroge forme ove pobožnosti, posve vjeran nosećim teološkim sastavnicama, **Tomislav Žigmanov** je s unosom etnografskih, krajolikih i povijesnih sadržaja bunjevačkih Hrvata sačinio »Bunjevački Put križa«. Knjigu će pratiti i fotografije križeva krajputaša **Augustina Jurige**, snimljenih u okolici Subotice, kao i crteži postaja koji su djelo **Antuna Rudinskog**.

Osim aktivnog sudjelovanja u ovoj pobožnosti, ljudi okupljeni oko projekta »Bunjevački Put križa« žele dati svoj skromni prinos revitalizaciji vlastitog vjerskog naslijeđa. **Pretplatom na knjigu**, naime, **pomoći ćete obnovu Kopilovićevog križa** na Somborskom putu između Male Bosne i skretanja za Tavankut, **i obnovu raspela na Kalvariji u Bajmaku**.

Cijena u pretplati za knjigu za pojedinca je 400,00 dinara (ili 40 Kn/Hrvatska ili 10 €/inozemstvo). Od toga će organizatori pokriti najosnovnije materijalne troškove, a ostatak novca bit će namijenjen za obnovu navedenih križeva. Svaki pretplatnik bit će naveden imenom i prezimenom na kraju knjige. Naravno, pojedinci, ali i poduzeća, mogu uplatiti i više...

Postanite podupiratelj naklade knjiga Hrvata u Vojvodini!

Podržite obnovu dijela naše bogate vjerske baštine!

»KNJIŽEVNO PRELO« U SUBOTICI

Bogat dramski, poetski i glazbeni program

»Na našem prelu za vas smo na astal metnili knjigu. Zato, čeljadi, krenimo večeras uz knjigu i rič u jedno lipo veče u kojem ćemo imati puno rane za dušu«, tim je riječima mlade voditeljice programa *Karle Rudić* započelo ovogodišnje, sedmo po redu »Književno prelo« koje je već po običaju okupilo veliki broj sudio-

laštvo mladih. Stoga je ova manifestacija, kako je na početku večeri istaknula predsjednica te udruge *Bernadica Ivanković*, bila prigoda da se predstavi njihov rad tijekom prošle godine.

POTPORA ČITAONICI

»Književnom prelu« nazočio je i veliki broj uzvanika. Članica Izvršnog odbora

knula značaj i važnost djelovanja Hrvatske čitaonice. »Svi koji radimo u obrazovanju znamo koliko Hrvatska čitaonica znači za odjele na hrvatskom jeziku. Tako da mi samo preostaje poželjeti vam još puno lijepih godina, knjiga i prela poput ovoga večeras«, kazala je ona.

Konzulica-savjetnica u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u

»A djeca su upravo naša budućnost. I ako lijepu riječ i knjigu ostavimo djeci, onda smo sigurni u našu budućnost«, poručila je konzulica.

Potporu ovoj manifestaciji i drugim programima Hrvatske čitaonice iskazali su u svojim obraćanjima i podtajnik u Pokrajinskom tajništvu za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice *Mato Groznica* te član Gradskog

»Pajica se upišio«

Zahvala za donaciju

Zamjenica predsjednice Hrvatske čitaonice *Katarina Čeliković* zahvalila se ovom prilikom *Ivanki* i *Antunu Grgić* iz Brđana u okolici Nove Gradiške na donaciji kojom je pomognuta knjiška produkcija ove subotičke udruge.

nika i posjetitelja u dvorani HKC-a »Bunjevačko kolo« u Subotici.

»Književno prelo« organizira Hrvatska čitaonica iz Subotice, koja se bavi očuvanjem i unapređenjem kulturnog, a posebice književnog i dramskog stvaralaštva vojvođanskih Hrvata, s značajnim akcentom na stvara-

ra Hrvatskog nacionalnog vijeća zadužena za obrazovanje *Anđela Horvat* u svojem je obraćanju ista-

Subotici *Vesna Njikoš Pečjak* ovo je prelo nazvala »prelom budućnosti« budući da su njegovi glavni sudionici – djeca.

vijeća Grada Subotice zadužen za kulturu *Miloš Nikolić*.

BOGAT PROGRAM

Publika je imala prigodu uživati u bogatom dramskom, poetskom i glazbenom programu. Na početku večeri lanjski sudionici Etno-kampa izveli su pjesmu »Mesija«. Adaptirani ulomak iz predstave *Matije Poljakovića* »Ode Ivo na ogled« izveli su mališani iz vrtića »Marija Petković«, dok su članovi Male scene Hrvatske čitaonice svoje glumačko umijeće predstavili izvevši predstavu »Pajica se upišio« *Marjana Kiša* koju je adaptirala, proširila i režirala *Bernadica Ivanković*.

Osnovana asocijacija dramskih skupina

Svjesni nepovoljne materijalne i kadrovske situacije, ali i važnosti dramskih skupina u očuvanju nacionalnog identiteta, sedam je hrvatskih udruga kulture u Vojvodini potpisalo Sporazum o suradnji dramskih skupina hrvatskih udruga kulture u Vojvodini: Hrvatska čitaonica – Subotica, KPZH »Šokadija« – Sonta, HKUD »Vladimir Nazor« – Sombor, HBKUD »Lemeš« – Svetozar Miletić, HKUPD »Stanislav Preprek« – Novi Sad, HKUD »Ljutovo« – Ljutovo i UG »Urbani Šokci« – Sombor. Iako ova asocijacija nema svojstvo pravne osobe, potpisnici su na dvogodišnji mandat za zastupnika i koordinatore izabrali Ivana Andrašića iz Sonte, a za zamjenika Zvonimira Lukača iz Sombora. Cilj ovog udruživanja je unapređenje i olakšavanje njihova rada u planiranju repertoara, pružanju stručne pomoći voditeljima i članovima dramskih skupina organiziranjem seminara, kao i organiziranje festivala na kojem bi se predstavio rad svih skupina.

»Dovedeni, zatečeni i naši«

»Ode Ivo na ogled«

Svoje pjesništvo predstavilo je troje sudionika susreta pučkih pjesnika »Lira naiva« – *Stipan Bašić Škaraba, Mariška Pravdić i Katarina Firanj*.

Kako je Hrvatska čitaonica uključena u projekt obilježavanja »Godine hrvatskih

velikana u Vojvodini«, među kojima je ove godine i svećenik i pjesnik *Aleksa Kokić* (1913.-1940.), tako je dio ove večeri prošao u znaku povratka u »lirsko gnijezdo« ovoga velikana. U tom kontekstu, na prelu su se čuli i njegovi

stihovi o ljubavi prema Bogu, ravnici i bratu čovjeku koje su kazivali recitatori, kao i njegova pjesma o Subotici koje je uglazbio *Slobodan Ivković*, a izvela *Lidija Horvat Ivković* uz pratnju tamburaškog sastava »Klasovi«.

Na kraju večeri nastupila je Dramska sekcija Kulturno-prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija« iz Sonte, koja je izvela predstavu »Dovedeni, zatečeni i naši« autora teksta i redatelja *Ivana Andrašića*.

D. B. P.

»PRELO SIĆANJA« U SUBOTICI

Podsjećanje na povijest

Treću godinu zaredom, u Subotici je u nedjelju 10. veljače održano »Prelo sićanja«. Ovo je prelo specifično po tomu jer na njemu mogu sudjelovati samo oni koji se za ovu prigodu obuku u narodnu nošnju bunjevačkih ili šokačkih Hrvata. Ovo »modno« prelo je ranijih godina organizirao Hrvatski kulturni centar »Bunjevačko kolo« koji je u međuvremenu dospio u stečaj, te je ulogu organizatora preuzeo Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice. Prelo je ovoga puta održano u restoranu »Spartak«, a na njemu se okupilo preko 90 sudionika svih generacija.

»Ideja ovoga prela je da se stariji prisjete kako se nekad išlo na prelo, a da oni mlađi nauče više o tomu i naravno nastave tu tradiciju. Važno je spomenuti i to da je biskup *Ivan Antunović*, čije

ime Institut nosi, bio jedan od osnivača Pučke kasine, te je stoga ovo i sjećanje na prvo 'Veliko prelo' koje je ta udruga organizirala daleke 1879. godine. Iako je 'Prelo sićanja' mlada manifestacija, ljudi pokazuju veliki interes, što je dokaz da su ovdašnji Hrvati vezani za svoju tradiciju, običaje i vjeru, odnosno Katoličku crkvu«, kaže jedan od organizatora »Prela sićanja« *Silvester Bašić*.

Okupljanje je bilo u 17 sati ispred Gradske kuće, nakon čega se povorka sudionika uputila na svetu misu u Franjevačkoj crkvi. Preljsko druženje je održano u poznatom subotičkom restoranu uz tamburaše i nar-

odne plesove, fanke i vino, te pokoju partiju »filka«.

Fotogaleriju s ovoga, kao i drugih događaja, možete pogledati na našim internet-skim stranicama www.hrvatskarijec.rs.

D. B. P.

JOŠ JEDNO POKLADNO OKUPLJANJE U SUBOTICI

»Obiteljsko prelo« u OŠ »Matko Vuković«

Udvorani za tjelesni odgoj Osnovne škole »Matko Vuković« u Subotici u subotu 9. veljače održano je »Obiteljsko prelo«, na kojem su se okupile obitelji koje mahom žive u tom kraju grada. U prigodnom program, djeca su izvela igrokaz a nastupio je i tamburaški sastav »Đeram«.

Maskenbal u Monoštoru

Tradicionalni maskenbal povodom početka poklada ove godine održan je u nedjelju, 10. veljače. Organizator događaja bilo je Kulturno-umjetničko društvo Hrvata »Bodrog«, osiguravši glazbenu pratnju i prigodne nagrade za najbolje maske. Bilježi se odlična posjećenost i zastupljenost maski, te posjetitelja koji su bodrili svoje favorite.

Stručni žiri odabrao je pobjednike u dvije kategorije. Tako su među djecom nagrade dobili: za III. mjesto maska Majstor Bob, II. mjesto Djed Mraz i patuljci, a I. mjesto pripalo je maloj gejši. Kod odraslih, nagradu publike je dobila vesela ekipa predvođena Sulejmanom Veličanstvenim. Žiri je III. mjesto podijelio između kuglica Ferero i gejša, II. mjesto osvojila je obitelj Kremenko, a I. mjesto pripalo je maski pod nazivom – Era kompjutora.

Osim najistaknutijih, još je mnoštvo maski krstarilo Domom kulture, uz zabavu koja nikada ne izostane na ovakvim okupljanjima.

Z. Mitić

Stazama šokačke baštine

Osam godina svojega postojanja obilježila je Šokačka grana Velikim posijelom, a tek dan, dva poslije i revijom ruha i rukotvorstva, naslovljenu kao »Šokački suvenir Osijeku VII« te najavila novi ciklus projekata. Pedesetak članova Grane, od najmlađih do najstarijih, prikazalo je suvremenu primjenu tradicijske vještine, od starinskih nošnji i narodnoga ruha do modernih, urbanih, suvremenih odjevnih predmeta. Vrlo lijep uvod u novi ciklus radionica, koje svake godine okupe po dvjestotinjak sudionika-zaljubljenika u tradiciju, pa u Grani vjeruju da je u proteklih šest godina kroz 7–8 radionica, zlatoveza, šlinganja, necanja, pletenja, heklanja, veza svilom i oslikavanja predmeta, pa i šaranja jaja za Uskrs, prošlo više od tisuće polaznika.

Za ovogodišnju promociju bila je zadužena Ana Dragić, studentica na Umjetničkoj akademiji u Osijeku, a pomogle su joj sestra Jelena, koja je sudionike i posjetitelje vodila kroz bogatstvo tradicije, i Vlasta Šabić, etnologinja Muzeja Slavonije, koja je stručno prokomentirala ponuđene uratke. Jelena i Vlasta imale su puno toga reći za sve sudionike modne revije, a

modele su nosile snaše i djevojke Šokačke grane, većina voditeljica radionica, pa i sama predsjednica, Vera Erl, a bili su tu i mališani, članovi dječje folklorne skupine. Brojni posjetitelji su svaki model nagradili pljeskom i bila je to nagrada vrijednim rukama Graninih snaša, njihovoj ljubavi za baštinu i tradiciju i maru za osuvremenjivanje, iznobljavanje i prenošenje te ljubavi na mlade naraštaje.

Predsjednica Vera Erl je pohvalila sve sudionike i polaznike radionica i naglasila želju Grane od samoga osnutka, kada je osmišljavana ova aktivnost, da to bude trajni projekt na očuvanju i njegovanju šokačke baštine, prigoda da vještinama ovladaju svi oni koji su to mogli gledati jedino kod svojih predaka, svi oni koje ljepota tradicije zanima, a zamišljeno je i kao mogućnost ovladavanjem vještine u smislu osiguranja sredstava za obitelj i domaćinstvo, bilo kao osnovni ili dopunski izvor zarade. I još nešto, možda i presudnije, da se to bogatstvo tradicije i baštine čuva i njeguje s ljubavlju baš sada, kada će Hrvatska postati novom članicom EU.

S. Žebić

Šokački bal u Baču

U nedjelju 10. veljače u Baču je održan osmi, a u organizaciji HKUPD »Mostonga« sedmi po redu Šokački bal. Poslije pozdravne riječi predsjednika »Mostonge« Antuna Šamanovića, nazočnima se obratio i Željko Pakledinac, a uz odabrane stihove na šokačkoj ikavici govorio je pjesnik Josip Dumendžić. Goste su zabavljali tamburaši sastava »Panonika« iz Bačkog Brega.

»Pored dobre organizacije i za Bač lijepog i značajnog događaja primjetan je relativno slab odaziv što mještana što gostiju iz bačkog Podunavlja i Republike Hrvatske«, kaže za HR tajnik HKUPD »Mostonga« Marjan Penavin.

»Na kraju, kada je sve utihnulo, rastali smo se u uvjerenju da je Bač ove noći bio stjecište šokadije i šokačke pjesme, sa željom da i sljedeće godine budemo u mogućnosti organizirati sličan skup, da nas bude više i da bude lijepše«, kaže Penavin.

Uz stotinjak mještana Bača i okolice, ovom tradicionalnom događaju nazočili su: tajnik HNV-a Željko Pakledinac, bački župnik vlč. *Josip Štefković*, predstavnici KUD-ova s hrvatskim predznakom iz Vajske, Plavne i Bačkog Brega, te pučki pjesnik iz Bođana Josip Dumendžić.

Ovu manifestaciju financijski je pomoglo Hrvatsko nacionalno vijeće.

S. Č.

Plavanjske tute

Organizaciji HKUPD-a »Matoš« u Plavni je od 10. do 12. veljače održana šesta po redu manifestacija pokladnih običaja »Tuta«. Plavanjci se ponose svojom starom pučkom i kulturnom tradicijom, koja je obnovljena osnutkom kulturne udruge »Matoš«.

Tri posljednja dana pokladnog vremena, u ovo zimsko doba, uoči korizme, bila su vesela, bučna i malo su razdrmala mještane pitome i tihe Plavne. »Matoševci« nastoje potaknuti mještane Plavne na aktivno sudjelovanje u povorkama, pjesmi,

šali i veselju kako bi se što više »izludirali« i spremno dočekali korizmu – vrijeme do Uskrsa.

I ove godine, u pokladnu nedjelju 10. veljače, skupina od desetak najmlađih »Matoševaca« odjenula se u narodno ruho, slovačko i šokačko, i nakon svete mise prošetala je središtem sela. U Plavni ih popularno nazivamo »lipe tute«.

U pokladni ponedjeljak 11. veljače, kostimirana povorka djece, »male tute«, prošetala je od Vatrogasnog doma do kraja sela, središtem i ulicama Plavne. Toplo su ih dočekali domaćini – obitelj Sabo, koja je male tute ugostila toplim pecivima i napicima, a nije izostala ni slatka nagrada svakoj »maloj tuti« od organizatora – udruge »Matoš«.

U utorak 12. veljače uz buku, pjesmu i vrisku, iz Vatrogasnog je doma u 11 sati krenula povorka »gadnih tuta«. Ova skupina mladih, maskirana i našminkana, u kojoj se nije moglo prepoznati tko je muško a tko žensko, prošetala je ulicama Plavne. S metlama korovnjačama u ruci, promijenjenim glasovima, obraćali su se promatračima i prolaznicima, ponekog umazali bojama i ruževima, a ponekog natjerali da klekne i da se moli, a nije nedostajalo niti zvučnih i toplih poljubaca.

Navečer je u Vatrogasnom domu priređeno druženje, zabava s puno šala, smijeha, plesa, pjesme i veselja. Uz ukusni plavanjski paprikaš, vino i tamburaše pjevalo se i veselilo do ponoći.

Z. Pelajić

U Somboru sahranili begeš

U Hrvatskom kulturno-umjetničkom društvu »Vladimir Nazor« organiziralo je u utorak, 12. veljače, pred čistu srijedu stari običaj »sahranjivanja begeša«. Od čiste srijede počinje

korizma i nema nikakvih slavlja ni veselja, pa se simbolično sahranjuje i oplakuje begeš. Tako folkloraši »Vladimira Nazora« prije ponoći sahranili i oplakali svoj begeš. Na sreću samo do Uskrsa.

Z. V.

Srijemska svinjokolja u Novigradu Podravskom

Zajednica protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata već tradicionalno svake godine u jednom od većih gradova Hrvatske, u kojima su u većem broju naseljeni srijemski Hrvati koji su 90-ih godina prošloga stoljeća prognani iz svoga zavičaja, organizira kulturno-tradicijsku manifestaciju »Srijemska svinjokolja«. Ovogodišnja, sedma po redu svinjokolja održana je prošle subote u Novigradu Podravskom pod visokim pokroviteljstvom Koprivničko-križevačke županije i Općine Novigrad Podravski, a u organizaciji Zavičajnog kluba »Zrinski« iz Nikinaca.

Svinjokolja je započela u ranim jutarnjim satima na nogometnom igralištu »Drava«, a u želji postizanja izvornog ambijenta svojstvenog svinjokolji Srijemci su centralni novigradski trg »pretvorili« u tradicionalno srijemsko »guvno«, te cijeli dan prezentirali način izrade nadaleko poznatih srijemskih specijaliteta.

Ručak je također bio u duhu tradicije i običaja, serviran je klasičan »svinjokoljski« paprikaš, a pekle su se krafne i salešnjaci, pravile »gužvare«, kuhalo vino i rakija. Kako svinjokolja završava večerom, tako je i ova srijemska okupila petstotinjak Srijemaca i njihovih prijatelja u novigradskoj Sportskoj dvorani.

Nakon uvodnih govora održan je bogat kulturno-umjetnički program u kojem su sudjelovali Mješoviti pjevački zbor KUD-a »Ivan Vitez Trnski« iz Novigrada Podravskog, KUD »Delovi« i KUD »Gibarac« iz Osijeka, a poslije večere uslijedilo je druženje uz tamburaške sastave Zlatne strune i Zgubidani.

Z. Žužić

I. POSTAJA **Pilat Isusa na smrt osuđuje**

BUNJEVAČKI
PU
KRIZA

Sabran sam u sebi, a nemir izida dušu: Bože, osuđen si nevin, od sunarodnjaka svoji, nevridna svita, i zemaljski, tuđi vlasti. Nepravda graji, razmeće se svudan. Ko da to i sad čujem ode u Vuković kraju u Gornjem Tavankutu.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merковиć i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 15. do 21. veljače

15. VELJAČE 1927.

Poslije brojnih nesporazuma dovršena je obnova zgrade subotičkog kazališta koja je izgorjela u požaru 1915. godine. Radovi su započeti u prosincu 1926. godine, a za osposobljavanje zgrade utrošeno je nešto manje od 3 milijuna dinara

15. VELJAČE 1933.

Pojavio se prvi broj omladinskog časopisa za književnost i kulturu »Bunjevačko kolo«. Tijekom svog kratkog, trogodišnjeg izlazenja odigrao je značajnu ulogu u razvijanju umjetnosti lijepe riječi. Afirmirao je niz mladih, darovitih hrvatskih i drugih spisatelja, likovnih umjetnika i kulturnih djelatnika. Uređivali su ga *Balint Vujkov*, *Blaško Vojnić Hajduk* i *Marko Peić*.

15. VELJAČE 1985.

Veoma niske temperature, do čak minus 26 stupnjeva Celzija, izmrzle su pojedine zasade vinove loze u ovom podneblju od 30 do 70 posto. Prije toga je Suboticom i okolicom pustošio val ledenog vjetra koji je puhao i do 100 km na sat, kada je mnogo kuća ostalo bez krova.

16. VELJAČE 1939.

Rođen je *Petko Vojnić Purčar*, profesor, književnik, sineast, autor više od dvadesetak djela različitog žanra. Dobitnik je više značajnih nagrada i priznanja: Ninove nagrade za roman 1977., Oktobarske nagrade Novog Sada, odlikovanja Reda Danice Hrvatske s likom Marka Marulića,

Nagrade za životno djelo na području književnosti i dr.

16. VELJAČE 1963.

Umro je dr. *Mijo Mirković* (*Mate Balota*), sveučilišni profesor, književnik, akademik. Karijeru je započeo u Subotici između dvaju ratova na Pravnom fakultetu (1928.-1941.), a potom nastavio u Beogradu i Zagrebu. Objavio je niz značajnih radova ekonomskog karaktera, ali i nekoliko poetskih i proznih djela. Rođen je 22. rujna 1898.

17. VELJAČE 1913.

Rođen je *Matiša Zvekanović*, istaknuti duhovnik, biskup Subotičke biskupije. Poslije mature okončao je studij teologije u Sarajevu, a potom je župnik u Đurđinu, Aleksandrovu, Bačkom Monoštoru i Subotici. Za biskupa je posvećen 25. veljače 1956. Umro je 24. travnja 1991.

17. VELJAČE 2003.

Objavljen je jubilarni 100. broj katoličkog mjesečnika *Zvonik*, koji je od 1. sveska, tiskanog u jesen 1994. uređivao preč. *Andrija Anišić*. Izdavač je bio ured župe svetog Roka u Subotici.

18. VELJAČE 1895.

Rođen je *Ivan Malagurski Tanar*, nastavnik, prozni i dramski pisac, kulturni djelatnik, urednik časopisa »Klasje naših ravni«. Najzapaženije djelo mu je povijesni igrokaz »Tri stoljeća«, napisan u četiri čina, prikazan tijekom velike proslave 250. obljetnice dolaska skupine bunjevačkih

Hrvata u subotički atar. Umro je 12. lipnja 1947. godine.

18. VELJAČE 2007.

Na sjednici Hrvatskog nacionalnog vijeća u Srbiji, za novog predsjednika HNV-a većinom glasova izabran je poduzetnik *Branko Horvat*. Prije toga dotadašnji predsjednik *Josip Pekošević*, iz Sombora, razriješen je dužnosti.

19. VELJAČE 1779.

Odlukom Marije Terezije dotadašnji naziv povlaštene kraljevsko-komorske varoši Szent Mária (Sveta Marija, Subotica) izmijenjen je u novi – Slobodni kraljevski grad Maria Theresiopolis. U tom razdoblju rjeđe su rabljeni stari nazivi – Subotica, Szabadka i dr.

19. VELJAČE 1990.

Poslije sedamnaest godina, KUD »Bunjevačko kolo« obnovilo je tradicionalni običaj bunjevačkih Hrvata – Veliko prelo, koje je priređeno u Dvorani sportova kraj Dudove šume.

20. VELJAČE 1887.

O gradnji željezničke pruge Palić-Subotica-Dudova šuma prvi je pisao glasoviti subotički arhitekt *Titus Mačković* u tjedniku »Közlöny«. Prema njegovoj zamisli prometovanje od Palića do središta grada odvijalo bi se željeznicom na parnu, a od grada do Dudove šume na konjsku vuču. Ova je ideja djelomično ostvarena desetak godina kasnije izgradnjom tramvajске pruge i uvođenjem elek-

tričnog tramvaja od grada do Palića.

20. VELJAČE 1911.

U Hrvatskom majuru rođen je prim. dr. *Vinko Perčić*, vrsni liječnik, internist, gastroenterolog, istraživač, znanstvenik, organizator i animator Internističkih dana, gorljivi kolekcionar. Dio svoje kolekcije darovao je Galeriji Juraja Strossmayera u Zagrebu, a drugi dio, zajedno sa zgradom u kojoj je živio, radio i stvarao, poklonio je gradu Subotici. Tim je djelom utemeljena Zavičajna galerija dr. Vinko Perčić.

21. VELJAČE 1880.

Teatarska družina *Lajosa Temesvárija* praizvedbom drame ovdašnjeg pisca *Lipóta Horovicza* »U Sifniosu« obilježila je 25. obljetnicu Subotičkog kazališta. Komad je doživio veliki uspjeh kod publike i stručne kritike. Nešto ranije, na opće zaprepaštenje, Kazališni odbor grada zabranio je prikazivanje *Giovannia Boccaccia*, te francuske komedije »Furbachova obitelj«.

21. VELJAČE 1919.

Započeo je veliki, organizirani štrajk subotičkih željezničara, poštanskog osoblja, radnika »Elektrane« i drugih tvrtki. Trajao je dva dana, prekinut je nakon energične prijetnje srpskog vojnog zapovjedništva kako će privorene kolovođe i uglednije osobe detaširati preko demarkacijske linije koja tada dijeli Suboticu od Mađarske.

ŠTO VOLITE KUhati, PODIJELITE S NAMA!

Jela u korizmi - na moj način

Vojislav ili *Vojo Temunović*, kako ga većina zna ili zove, profesor glazbene kulture u Muzičkoj školi, potpredsjednik HGU »Festival bunjevački pisama«, suradnik Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, vedroga duha, nasmiijan, ležeran i ugodan sugovornik, sa suprugom *Slavicom* primio nas je u svome domu. Kako će ovi naši redovi izići u vrijeme korizme, naš je sugovornik bio slobodan dati nam današnji naslov. Prihvatili smo, dapače dopalo nam se, a nadamo se i vama.

Vojislav je otac dvoje djece, *Matije* kojemu je 14 godina, učenika Osnovne škole »Ivan Milutinović«, i *Magdalene* kojoj je 10 godina, također učenice Osnovne škole »Ivan Milutinović«. Oboje pohađaju nastavu u odjelima na hrvatskom nastavnom jeziku.

Otac glazbenik, logičan je slijed da i djeca budu glazbenici. Ovdje je to doista i tako. Matija i Magdalena pohađaju Muzičku školu. Magdalena svira u dječjem orkestru, a Matija u velikom orkestru.

Sin Matija otišao je korak dalje, glazba je i kod njega postala dio navike, jer već ima svoj tamburaški sastav »Klasovi«. Uz još jedan tamburaški sastav zabavljao je uzvanike na »Gupčevom balu« u Tavankutu. Matija je sa svojim sastavom nastupao i na prvom prelu HGU »Festival bunjevački pisa-

ma«. Pohvale za vrijednog i mladog glazbenika. Tata Vojislav i danas kad negdje zatreba zamjena uskoči svirati.

Svoje slobodno vrijeme odvaja i na poduku djece u udrugama HKPD »Đurđin« i u HKPD »Matija Gubec« u Tavankutu, gdje podučava tamburu.

Nedavno je bilo prvo prelo HGU »Festival bunjevački pisama«. Pitamo kako je bilo, je li zadovoljan, neka očekivanja...

»Nije bilo nekog programa, to je bila klasična zabava, poslije ponoći tombola, dijelili smo nagrade i nakon toga igranka. Uzvanici su bili

DIJELIMO S VAMA DANAŠNJI RECEPT SA SLIKOM!

RIŽOTO S TUNOM

Potrebni sastojci:

2 konzerve tune / limun / 2 mrkve / 1 celer / luk, mladi / 1 žličica soli / sir / peršinov list / 300 g riže

Priprema:

Sitno narezan luk, mrkvu i celer pirjati na malo ulja. Rižu kuhati u posoljenoj vodi

na na laganoj vatri. Kada je povrće dobro dinstano dodati 300 g barene riže. Tunu marinirati s limunom. U skuhanu rižu s ostalim povrtnim sastojcima dodati tunu. Sve pomiješati. Na kraju dodati peršinov list. Servirati toplo s narendanim sirom.

PAŠTETA OD TUNE

Potrebni sastojci:

konzerva tune
½ limuna
struk mladog luka
2 žlice kiselog vrhnja
malo vrhnja za kuhanje
peršin, list
krastavci po želji

Priprema:

Sve sastojke dobro izmiksati u blenderu. Gotovu smjesu služiti na tost kruhu ili na nekoj tjestenini.

Piše i uređuje: Branka Dulić

zadovoljni, a to je najbitnije.«

Razgovor nastavljamo u svijetlom prostranom boravku. Na štednjaku se lagano kuha naše jelo, pravi su domaćini, pred nama su pripremali i kuhali. Fini mirisi su se širili po kući.

Supruga Slavica nam odaje malu tajnu kako je ona odredila jedan dio posla, što joj ne zamjeramo, jer je Vojislav i danas imao obvezu, kako je navečer »Hrckov maskenbal«, pa je i tu malo priskočio u pomoć. Dalje nam priča.

»Dok sam ja radila on je kuhao i pomagao, bio je kući.

Trenutačno sam ja kući i on sada nema potrebe baviti se kuhinjom.« Kako je i Vojislav tu s nama, priča nam što to voli kuhati kad ima vremena.

»Volim kuhati, samo što imam sve manje vremena, iz hobija pečem rakiju, volim prirediti roštilj, vani u vrtu za prijatelje i rodbinu, volim praviti paprikaše, gulaše.«

Moramo priznati kako je vrt velik, imaju planove što bi još trebalo uraditi i kako još neke stvari organizirati. Uživaju u kući, zamijenili su svoj život u stanu za kuću i zadovoljni su, jer kako kažu sve ima

svoje prednosti i mane. Oni su zaključili kako je za njih ovo prednost.

Vojislav nam je povjerio svoje prvo kuharsko iskustvo. »Moje prvo iskustvo s kuhanjem bilo je pohanje odrezaka. Stavio sam odreske da se peku i namjestio pečenje na 'šesticu'. Sada mi je već mnogo jasnije, to je bilo na najjače. Nakon jedne minute gledam, pečeno je. Čudio sam se kako to žene pričaju da dugo kuhaju i provode puno vremena u kuhinji, kad sam ja uspio ispeći odreske za minutu. Naravno, odresci su

bili krasno sprženi i naravno prijesni.«

Prilikom našeg upita i razgovora bi li htio biti gost rubrike »Što volite kuhati, podijelite s nama«, prihvatio je bez dvojbe i ispričao nam kako se odmah dao u razmišljanje što bi to mogao prirediti. »Kako korizma kuca na vrata, a ja sam vjernik, dosjetio sam se da to obvezno mora biti nešto posno.« Na sve ovo Vojislav nam uz osmijeh dodaje.

»Prošlo je vrijeme poklada, ja ću vas uvesti u post!«. Evo Vojislavovih korizmenih, posnih recepata.

PRAG-DREZDEN-BRATISLAVA
6-10.3.2013.
Cijena aranžmana: 135 eura

JP SUBOTICA-TRANS

TELEFON: +381 24/555-466, FAX 556-548,
ta.sutrans@gmail.com www.sutrans.rs

Aranžman obuhvata:
Prijevoz turističkim autobusom na danoj relaciji
Smještaj u hotelu Fortuna *** u Pragu na bazi 3 N/D
Pratila grupa
Lokalne vodiče, troškove organizacije

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
024/553-774, 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

od 1991. sa vama

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj

U ZAGREBU ODRŽANA IZBORNA SKUPŠTINA DRUŠTVA VOJVOĐANSKIH I PODUNAVSKIH HRVATA

Novi predsjednik Antun Vujević

Poštujući svoju bogatu tradiciju i običaje, temeljne ljudske i civilizacijske vrijednosti koje su utkane u dubinu njihovih bića, prognani bački Hrvati organizirani u Društvo vojvođanskih i podunavskih Hrvata okupili su se prošle subote u svom klupskom prostoru u Zagrebu obilježavajući »Bunjevačko prelo«, običaj koji se priređuje u zimsko, pokladno vrijeme.

U skladu sa svojim statutom, a sada već i ustaljenim običajem, osim obilježavanja Bunjevačkog prela ova udruga istodobno održava i svoje redovite godišnje skupštine, spajajući tako ta dva događaja u jedan.

S obzirom na činjenicu da je sadašnje čelnništvo odlučilo osvježiti i osnažiti upravljačka tijela udruge kroz izbor novih osoba, ovogodišnja je godišnja skupština imala i izborni karakter. Ovaj najveći skup izbjeglih Hrvata sa sjevera Bačke otvorio je predsjednik *Zvonimir Cvijin*,

zamolivši sve prisutne da na početku zasjedanja minutom šutnje odaju počast nedavno preminuloj blagajnici udruge *Jasni Balažević* i bivšem predsjedniku *Marijanu Brčiću Kostiću*, kao i svim ostalim članovima preminulima u prethodnom razdoblju.

Zvonimir Cvijin je podsjetio kako je Društvo vojvođanskih i podunavskih Hrvata najstarija aktualna udruga Hrvata sa prostora Podunavlja. »Društvo je utemeljeno 1990. godine, u vrijeme nacionalnog osvješćenja i homogeniziranja svih

Hrvata, u vrijeme probuđenog nacionalnog ponosa i isticanja onoga što je desetljećima bilo zatomljivano. Utemeljiteljima ovog našeg društva moramo odati priznaje, jer su djelovali na platformi šireg okupljanja i integriranja svih Hrvata iz tih prostora, i to s obiju strana Dunava. Zato su i definirali ime udruge: Društvo vojvođanskih i podunavskih Hrvata, kako bi tim imenom svi ti Hrvati bili obuhvaćeni«, rekao je Cvijin i zahvalio *Ruži i Mari Gubić* na darovanoj slici rađenoj u tehnici slame, koja će krasiti službene pro-

storije i podsjećati na bačku ravnicu i rodni kraj.

U nastavku je predsjednik Zvonimir Cvijin podnio godišnje izvješće o radu udruge, dok je financijsko izvješće podnijela blagajnica *Vera Brčić Kostić*.

Skupština je na kraju zasjedanja jednoglasno izabrala novo predsjedništvo Društva vojvođanskih i podunavskih Hrvata, kao i Nadzorni odbor (Statut, članak 40), nova tajnica je Nevenka Fabijan, blagajnica Vera Brčić Kostić, dok je za predsjednika u sljedećem dvogodišnjem mandatu jednoglasno izabran *Antun Vujević*, rodom iz Lemeša, pored Sombora. Novi predsjednik je zahvalio nazočnima na povjerenju te se ukratko predstavio i izložio ideje za iduće aktivnosti udruge.

Ostatak poslijepodneva i večeri protekao je u druženju i zajedništvu bačkih Hrvata, sjećanju na rodni kraj i ponosan život ljudi bačkih ravnica, koji su se oduvijek znali nositi s olujama vremena te ostati snažni i odlučni u čuvanju svog hrvatskog identiteta.

Zlatko Žužić

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo i urednica Hrcka)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Branimir Kuntić
Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

Gladići u predvečerje rata

Prašnjavi album obitelji Jakšić čuva mnoga sjećanja, vezana uz bolje ili slabije očuvane fotografije, koje potječu i iz vremena prije velikog rata. Jedna od njih osobito je draga danas sedamdeset sedmogodišnjoj baka *Kati*. To je najstarija sačuvana fotografija obitelji Gladić u kojoj je rođena. Snimljena je negdje 1937. ili 1938. godine. Baka Kata, tada djevojčica, odjevena je u »šošu«.

»TIRANJE MODE«

»Šoša« je bila odjevni predmet djece sončanskih Šokaca. Odijevala se sve do dobi od 6 – 7 godina, odnosno do polaska u školu. I, dakako, bila je bosa. Majka Kata se odijevala poput ostalih sončanskih Šokica tih godina. »Nosila je suknju, pregač, bluzu, maranku i ljope.« Ispod suknje nosile su se skute obrubljene čipkom, a ispod bluze »košuljac«. Otac Ivan je »tiro modu«. Nije se odijevao poput većine svojih sumještana, na fotografiji je u prugastim hlačama, kupovnoj majici i plitkim cipelama. Bio je među rijetkim Sončanima koji su si mogli priuštiti takvo odijevanje. Skupa s rođenom braćom i jednim bratićem formirao je orkestar potkraj tridesetih. Svirali su i u vrijeme i poslije II. svjetskog rata, a bili su najpoznatiji i najpopularniji orkestar u Sonti, kako su ih ljudi zvali, »Mrvicini svirači«. »Bili smo za ona vremena dobrostojeća obitelj. 'Dada' je svirkom zarađivao više nego solidno, nije nam falilo ni kruva ni ruva. Tako je i 'mater' bila u stanju kupit

za sebe malo lipše materijale za šivanje odjeće, a dada 'se nosio gospočki', odnosno nije se više odijevao u odjeću izrađenu u kućnoj radinosti. Ni za rata, ni poslije rata nitko ih nije dirao, valjda su glazbenici svima bili potrebni. Dobro se sjećam vremena poslije rata. Živjelo se teško, ali sve se radilo s puno poleta i veselja«, priča baka Kata i toplim pogledom, punim ljubavi, miluje fotografiju.

»DIVANI« O PROŠLIM VREMENIMA

Dida Ivan je doživio duboku starost, njegova Kata još dublju. Bog im je podario još jedno dijete, sina, ali im ga je prerano i uzeo. Nikada ga nisu prežalili. Oboje su u dubokoj starosti bili prave enciklopedije. S radošću bi u

šiluka«, za svu djecu brojne rodbine njihova srca i dom uvijek su bili otvoreni. Baka Kata im sada istom ustrajnošću kojom su to radili njezini roditelji »divani« o prošlim vremenima, priča im ono što je godinama upijala u svoju djetinju i djevojačku dušu, a sada je, poput ove fotografije, isplivalo na površinu sjećanja. Priča im kako je njezin »dada« zarađivao za kruva i ruva u tada popularnim »bir-cuzima«, najdulje kod *bač Đure* i kod »Volf«a. Sviralo se i na svadbama, balovima, a poslije »velikoga rata« i u Omladinskom domu na igrankama. Sjeća se ona i zabava »na čošu«. »Bože, al nam je bilo lipo! Svi smo bili mladi, a i pored neimaštine, uvijek spremni za kolo i bečarac. Okupili bismo se, pjevali, igrali, natjecali se u izmišljanju novih bečaraca. Šteta što tada nitko nije ni pomišljao kako bi bilo korisno zapisivati ih. Od tih zabava ostajala je neka toplina u duši. I traje, grije nas i danas. Najdraže mi je bilo natpjevavanje cura i momaka, pa smo šokačko kolo znali besprekidno igrati i po sat vremena. Samo mi je žao što ova današnja djeca to neće nikada doživjeti, preveć su okupirana televizijom i računalima«, završava priču baka Kata, s ljubavlju vraćajući fotografiju u korice staroga albuma.

OČNA KUĆA
optika i ordinacija
na jednom mjestu
551-045
Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

X. HRCKOV MASKENBAL OKUPIO DJECU IZ CIJELE VOJVODINE

Obilježili Hrckov rođendan

Korizma je počela, ali i pored toga još dugo će se prepričavati ovogodišnji X. Hrckov maskenbal. Ako se pitate zbog čega, možda će vam biti jasnije ako pogledate fotografije s ovog tuluma ili pročitate u podlistku »Hrcko« opširniju reportažu. Iako ću u ovom izvješću reći ono čega možda nema u onom drugom, ipak će ostati još neizrečenih stvari koje će ostati samo u našim sjećanjima, razgovorima

na odmoru ili na nekoj od proba u udrugama u kojima djelujemo. Možda je tako i bolje, a sigurno je slađe.

Dakle, X. Hrckov maskenbal održan je prošlog petka, 8. veljače, u restoranu KTC-a. Autobusi su stigli s raznih strana. Neću nabrajati sve škole, vrtiće i udruge iz kojih su došla djeca, jer to možete pročitati u današnjem broju podlistka, ali ću reći kako su bila zastupljena gotova sva mjesta gdje ima djece aktivne pri hrvatskim udrugama ili koja

pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku, odnosno predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Bilo nas je odasvud: iz Male Bosne, Tavankuta, Đurđina, Sombora, Bačkog Monoštora, Svetozara Miletića, Vajske, Plavne, Bačkog Brijega, Sonte, Šida, Srijemske Mitrovice, Petrovaradina, Sota i naravno Subotice. Sve nas je dočekao Hrcko osobno, koji je često i razgovarao s nama, pjevao, plesao i još puno toga radio. Dijelio je darove, nagrade, ali za jedno ni on nije znao.

Iznenađili smo ga velikom prekrasnom tortom uz koju smo mu pjevali onu tradicionalnu: »Danas nam je divan dan... našem Hrcku rođendan.« Potom je uslijedilo gašenje svijećica, bilo ih je deset i podjela torte (krem bananica).

Uz nas djecu bilo je puno i odraslih koji su nas tu doveli pa i dočekali. I oni su uživali. A uživali su i nama dragi gosti: Dragan Đurić, generalni konzul Generalnog

konzulata Republike Hrvatske u Subotici, kojemu je ovo bio prvi Hrckov maskenbal, Tomislav Žigmanov, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, te Anđela Horvat iz Hrvatskog nacionalnog vijeća, koja skrbi o našem obrazovanju na hrvatskom jeziku. Ali ona se veoma vješto uključila i u sam program te bila članicom žirija novog, posebno organiziranog za

ovu prigodu, kviza »Hrckovi klikeraši«. O ovom kvizu više pročitajte također u podlistku. Samo ću toliko reći da je prvo mjesto osvojila Teodora iz Sombora, drugo Vedran iz Vajske, a treće Milica iz Tavankuta.

Želim ostaviti prostora i za fotografije pa neću više duljiti ili ponavljati ono što je već rečeno u Hrcku, jer i sami znate kako jedna riječ vrijedi više nego tisuću riječi. Stoga ovdje završavam i poručujem svim svo-

jim prijateljima, malim i velikim čitateljima Hrcka i Hrckovih strana kako sam uživala biti skupa s vama prošloga petka. Sretna sam što ste plesali skupa i družili se međusobno, a ne samo s prijateljima s kojima ste došli. Želim vjerovati da će se uskoro naći načina da se ovako lijepo okupimo i nekim drugim povodom tijekom godine, a ne samo za Hrckov maskenbal. Sada nam samo preostaje da uživamo prisjećajući se ovogodišnjeg maskenbala, ili još bolje razmišljajući kako se što bolje pripremiti za sljedeći. U međuvremenu za vas ćemo uređivati časopis i ove dvije stranice, pa uživajte u njima.

Objavljen prvi broj »Gupčevih školaraca«

Tijekom prošlog polugodišta učenice i učenici Osnovne škole »Matija Gubec« iz Tavankuta bili su jako vrijedni i u povodu proslave dana svoje škole izdali su prvi broj školskog časopisa »Gupčevi školarci«. Tekstovi koje su pisali nastajali su na novinarskoj sekciji i na satima hrvatskoga jezika. Mali su novinari vrijedno pratili sva značajnija zbivanja u školi kako bi ih prezentirali ostalim učenicima, svojim nastavnicima, roditeljima i svima zainteresiranim. Nije im bilo nimalo lako, aktivnosti učenika bile su brojne – od predstavljanja škole na različitim smotrama u Primoštenu, Dalju i Privlaci, do putovanja na sajmove knjiga, preko svakodnevnih aktivnosti u školi. Osim novosti iz škole pisali su i o drugim zanimljivim temama – svojim hobijima, o predstojećim običajima kao što su Dan zaljubljenih i korizma, pisali su recenzije knjiga koje rado čitaju, filmova koje rado gledaju, o kompjutorskim igricama koje vole, o velikanima iz našega kraja, o svojim sportskim aktivnostima i još mnogo čemu. U časopisu su mjesta našli i literarni sastavci i pjesmice koje su učenici pisali, kao i pokoji crtež najmlađih učenika. Pisali su naši učenici i na stranim jezicima sa svojim nastavnicima na sekcijama njemačkog i engleskog jezika. Kroz nekoliko tekstova posavjetovani su i od starijih, npr. kako izbjeći nevolje »surfajući« internetom, kako cijeniti svoje prijatelje, te kako odabrati buduće zanimanje. Osobito bismo pohvalili učenike koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku – odjelima V. a, VII. a i VIII. a, koji su, slobodno ćemo reći, dali najveći doprinos u nastanku ovoga časopisa i zahvaljujemo im na tome. Naravno, zahvaljujemo i svim drugim učenicima i učenicima koji su također vrijedno pisali za prvi broj školskog časopisa. Sredstva za izdavanje časopisa škola je osigurala projektom Pokrajinskog tajništva za sport i mlade, a drugi broj »Školaraca« očekujte već krajem svibnja. Dotad, čitajte nas i javljajte novosti i iz vaših škola!

v. č.

**PETAK
15.2.2013.**

06:10 Trenutak spoznaje (R)
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
10:00 Krstarenja svjetskim ljepotama 2, dokumentarna serija
10:52 Vijesti iz kulture
11:02 Skica za portret
11:10 Draga Genevieve... 1, dokumentarna serija
11:32 Draga Genevieve... 1, dokumentarna serija
12:00 Dnevnik 1
12:35 Prkosna ljubav
13:20 Dr. Oz 2, talk-show
14:00 Skica za portret
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:33 Drugo mišljenje
15:05 Znanstvena petica
15:40 Mejaši, dramska serija
16:45 Hrvatska uživo
17:50 Putem europskih fondova
18:10 Iza ekrana
18:50 manjinski MOZAIK: Na obalama dviju rijeka
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 Ciklus filmova Krste Papića: Predstava Hamleta u selu Mrđuša Donja, hrvatski film
21:45 Počivali u miru, serija
22:35 Dnevnik 3
22:55 Vijesti iz kulture
23:15 Filmski maraton: Glass Menagerie, američki film
01:25 Filmski maraton, petak 2. film
03:15 Above Suspicion: Deadly Intent, mini-serija
04:25 Dr. Oz 2, talk-show
05:05 Skica za portret
05:10 Schladming: SP u alpskom skijanju - veleslalom (M), snimka (R)

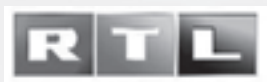
05:20 Najava programa
05:25 Krstarenja svjetskim ljepotama 2, dokumentarna serija
06:20 Prkosna ljubav
07:00 Mala TV:
--- TV vrtić
--- Fleks: Potraga za kosti, crtani film
--- Profesor Baltazar: Martin na vrhu

07:30 Vesele trojke
07:55 Teletubbies
08:20 Život s Derekom 4, serija za djecu
08:42 Rimske tajne 2, serija za djecu i mlade
09:10 Školski sat: ...Neka druga ljubav
09:55 Schladming: SP u alpskom skijanju - veleslalom (M), prijenos 1. vožnje
11:00 Dolina sunca, serija
11:45 Ždrijebi, američki film
13:05 Fotografija u Hrvatskoj
13:25 Schladming: SP u alpskom skijanju - veleslalom (M), prijenos 2. vožnje
14:30 Fotografija u Hrvatskoj
14:40 Pola ure kulture (R)
15:10 Školski sat: ...Neka druga ljubav
16:00 Regionalni dnevnik
16:32 Dolina sunca, serija
17:14 Suvremenici: Đuro Seder, dok. film
17:44 Briljanteen
18:24 Strani igrani film - atraktivni popodnevni film
20:00 Čuda svemira: Padanje, dokumentarna serija
20:50 Knjiga ili život
21:15 Opera box
21:50 Pavao Mašić i Simfonijски orkestar HRT-a pod ravnanjem Vladimira Kranjčevića
22:55 Above Suspicion: Deadly Intent
00:05 Schladming: SP u alpskom skijanju - veleslalom (M), snimka
00:50 Retrovizor: Dr. House 7, serija
01:32 Retrovizor: Ludi od ljubavi 1, serija
02:22 Retrovizor: Seks i grad 3, humoristična serija
02:52 Noćni glazbeni program

06:40 Zauvijek susjedi, serija
07:10 Pinky i Mozgalo
07:35 Monsuno, crtana serija
07:55 TV izlog
08:10 Kako vrijeme prolazi
09:10 TV izlog
09:25 Walker, teksaški rendžer, serija
10:25 Ninja ratnici
10:55 In magazin
11:40 Sila, serija
13:30 Živa meta, serija
15:30 Ninja ratnici, serija
16:00 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zburjen, normalan

21:30 Larin izbor, serija
22:30 Ljudi u crnom 2, film
00:15 Matrix, igrani film
02:40 Vjernik, igrani film
04:20 Ezo TV, tarot show
05:50 Dnevnik Nove TV
06:30 Kraj programa

06:35 RTL Danas
07:10 Ruža vjetrova, serija
08:00 Ben 10: Ultimate Alien, animirana serija
08:25 Moji džepni ljubimci, animirana serija
08:40 Yu-Gi-Oh!, animirana serija
09:05 Virus attack, animirana serija
09:35 Flashpoint, akcijska serija
11:45 Ekkluziv Tabloid, magazin
12:05 Krv nije voda, serija
13:15 Ruža vjetrova, serija
14:10 Sulejman Veličanstveni
15:10 Flashpoint, akcijska serija
16:55 RTL 5 do 5, Informativna emisija
17:10 Galileo
18:05 Ekkluziv Tabloid, magazin
18:30 RTL Danas
19:10 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Zgodna i ne(zgodna), film
22:45 Smrtonosna utrka, film
23:05 Eurojackpot
23:10 Smrtonosna utrka, igrani film
00:40 Alibi, igrani film, humorna drama
02:15 RTL Danas
02:55 Kraj programa

**SUBOTA
16.2.2013.**

06:10 Drugo mišljenje (R)
06:40 Najava programa
06:57 Knjiga ili život
07:22 Iza ekrana
07:57 Hrvatska kronika BiH
08:17 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Son of Paleface, američki film
09:47 Što se krije iza maske?, dokumentarni film
10:20 Kućni ljubimci
10:50 Vijesti iz kulture
11:05 Normalan život, emisija
12:00 Dnevnik 1
12:35 Veterani mira, emisija
13:20 Duhovni izazovi
13:50 Prizma
14:35 Eko zona
15:05 Reporteri

16:00 Čudesna Hrvatska: Dubrovnik, dokumentarni film (R)
17:15 Znanstvene vijesti
17:20 Kulturna baština: Ivan Rendić na Kvarneru
17:35 Korizma u Rogotinu, emisija pučke i predajne kulture
18:05 Lijepom našom: Rijeka
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 LOTO 7/39
20:15 Uz 100. obljetnicu rođenja Ranka Marinkovića: Zagrljaj: Koštane zvijezde, dramska serija
21:15 Francuski poljubac, američki film
23:05 Dnevnik 3
23:25 Vijesti iz kulture
23:45 Le scandalo dell Banca Romana, mini-serija
01:35 Filmski maraton, subota 1. film
03:20 Filmski maraton: Son of Paleface, američki film
04:50 Čudesna Hrvatska: Dubrovnik, dokumentarni film (R)
05:42 Reprizni program
06:10 Lijepom našom: Rijeka (R)

04:25 Najava programa
04:30 Spektar, unutrašnjopolitički magazin
05:15 Krstarenja svjetskim ljepotama 2, dok. serija
06:10 Hamtaro, crtana serija
06:30 Moj mali planet, crtana serija
06:35 Wot wot's, crtana serija
06:45 Matkova čudovišta, crtana serija
07:00 Merlin 3, serija za djecu i mlade
07:45 Novi klinici s Beverly Hillsa 4, serija za mlade
08:55 Mala TV:
--- TV vrtić
--- Danica i ptičica pletu
--- Tonko, zvonko i prijatelji
--- Brlog: Mimikrija (R)
09:25 Teletubbies, animirana serija
09:55 Schladming: SP u alpskom skijanju - slalom (Ž), prijenos 1. vožnje
10:45 Dva mala junaka, švedski film za djecu
12:10 Crtani filmovi
12:30 Čuda svemira: Padanje, dokumentarna serija
13:25 Schladming: SP u alpskom skijanju - slalom (Ž), prijenos 2. vožnje
14:20 Jasna Zlokić u

Lisinskom, snimka
16:10 Rukomet, LP: Barcelona - CO Zagreb, prijenos
17:55 Neprekinuti san, američki film (R)
19:30 Glamurozne slastice 2, dokumentarna serija
20:00 Maslenica, dok. film
21:15 Prizivanje proljeća, slovenski film
22:47 Peti dan, talk show (R)
23:47 Retrovizor: Dr. House 7, serija
00:32 Retrovizor: Ludi od ljubavi 1, serija
01:22 Retrovizor: Seks i grad 3, humoristična serija
01:52 Noćni glazbeni program

06:40 Okusi Hrvatske
07:05 Zauvijek susjedi, R
08:05 TV Izlog
08:20 Angie, serija 6/10
08:50 Pokemoni, R
09:15 Pokemoni
09:40 Gormiti, crtana serija R
10:05 Winx Club, R
10:30 Power Rangers Samurai, serija R
10:55 Larin izbor, serija R
12:55 Ljudi u crnom 2, film R
14:45 Velika pandina avantura, igrani film
16:30 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Provjereno, R
17:50 Lud, zburjen, normalan, serija R
18:25 Lud, zburjen, normalan
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Bjegunac, igrani film
22:35 Prijestupnik, igrani film
00:35 Trenutna pravda, film
02:20 Bjegunac, igrani film
04:45 Ezo TV, tarot show
06:15 Dnevnik Nove TV R
06:40 Kraj programa

05:30 Bibin svijet
06:05 Ben 10: Ultimate Alien
06:30 Yu-Gi-Oh!, (R)
07:20 Virus attack
07:40 TV prodaja
07:55 Učilica, kviz za djecu
08:30 Ljubav je na selu: Specijal - vjenčanje, dok. sapunica (R)
09:25 TV prodaja
09:40 Agent Cody Banks, komedija
11:30 TV prodaja
11:45 Operacija slon, igrani film, akcijski
13:50 Duh, igrani film, romantična drama
16:15 Koledžicom po svijetu, prilično zabavna emisija
17:20 Smrtonosnih 60

17.55 Smrtonosnih 60
18.30 RTL Danas
19.10 Galileo, emisija
20.00 G.I. Joe: Kobrin uzlet
- TV premijera, igrani film
22.10 Tragač, igrani film,
akcijski/ avanturistički
00.00 Petak 13. - TV
premijera, film, horor
01.45 RTL Danas, (R)
02.20 Kraj programa

NEDJELJA
17.2.2013.

06:59 Najava programa
07:04 TV Kalendar
07:16 Duhovni izazovi
07:48 Zlatna kinoteka: Les
espions, francuski film
09:53 ni DA ni NE:
Financiranje prijevoza
srednjoškola
10:43 Vijesti iz kulture
10:58 Ubojstvo, napisala je
(9) - serija
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Rijeka: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Mir i dobro
15:40 Divlji u srcu 4, serija
16:30 Vrtlarica
17:10 Winnetou und das
Halbblut Apanatschi,
njemačko-talijansko-
francuski film
18:35 Od jutra do mraka,
dokumentarni film
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 LOTO 6/45
20:15 Sve u 7!, kviz
21:15 Odmori se, zaslužio si
V - humoristična serija
21:55 Damin gambit, talk
show
22:40 Dnevnik 3
23:00 Vijesti iz kulture
23:15 Putem europskih
fondova
23:33 Počivali u miru, serija
00:18 Winnetou und das
Halbblut Apanatschi,
njemačko-talijansko-
francuski film
01:43 Ubojiti virus, američki
film
03:11 Ubojstvo, napisala je
03:57 Reprizni program
04:34 Divlji u srcu 4, serija
05:20 Sve u 7!, kviz

05:55 Najava programa
06:00 Veterani mira, emisija
06:45 Normalan život, emisija
07:35 Moomini, crtana serija
08:00 Gradić Wakkaville

08:25 Evelin Novak i Krešimir
Stražanac - recital
09:30 SP u alpskom skijanju
- emisija
09:55 Schlading: SP u
alpskom skijanju - slalom
(M), prijenos 1. vožnje
10:45 SP u alpskom skijanju
- emisija
10:57 Ivanec: Misa, prijenos
12:00 Biblija
12:15 Igrani ili crtani film
13:00 SP u alpskom skijanju
- emisija
13:25 Schlading: SP u
alpskom skijanju - slalom
(M), prijenos 2. vožnje
14:20 SP u alpskom skijanju
- emisija
15:15 Olimpijski magazin
15:40 Magazin LP
16:10 Olimp - emisija o sportu
17:15 Hokej, EBEL liga:
Medveščak - Graz,
emisija
17:30 Hokej, EBEL liga:
Medveščak - Graz,
prijenos
20:00 Zvezdani ratovi
epizoda 1: Fantomska
prijetnja, američki film
22:15 Ciklus kulturnih filmova:
Sin City, američki film
00:15 Nenad Bach u
Lisinskom, snimka
koncerta
01:30 Retrovizor: Dr. House
7, serija
02:15 Retrovizor: Ludi od
ljubavi 1, serija
03:05 Retrovizor: Seks i grad
3, humoristična serija
03:35 Noćni glazbeni program

06:45 In magazin R
07:35 Zauvijek susjedi, R
08:05 TV Izlog
08:20 Angie, serija 7/10
08:50 Pokemoni
09:15 Pokemoni, crtana serija
09:40 Gormiti, crtana serija
10:05 Winx Club
10:30 Power Rangers Samurai
10:55 Larin izbor, serija R
12:55 Velika pandina avantu-
ra, igrani film R 14 : 4 0
Čovjek iz Virginije, igrani film
16:30 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 In magazin vikend
17:55 Nad lipom 35
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sila, serija 37/135
22:00 Sad je dosta, igrani film
00:05 Jesse Stone: Tanak led,
igrani film
01:40 Čovjek iz Virginije,
igrani film R
03:15 Angie, serija R
04:05 Jesse Stone: Tanak led,
igrani film R

HRT 1 15.02.2013. 20:10 Ciklus filmova Krste Papića: Pred- stava Hamleta u selu Mrduša Donja, hrvatski film

U selu Mrduši Donjoj priprema se proslava godišnjice izbora predsjednika seljačke zadruge (K. Zidarić). On zapovijedi učitelju (F. Šovagović) da pripremi kazališni komad koji bi se izveo u selu. Učitelj se dvoumi, jer je predsjednik negdje čuo za "Hamleta" pa želi upravo taj komad. Započinje groteskno pripremanje "Hamleta" u ovom dinarskom selu. Ulogu kralja

Klaudija i kraljice preuzimaju predsjednik zadruge i njegova ljubavnica (Z. Heršak). Dok se komad priprema, teče druga, ali "Hamletu" slična drama. Naime, predsjednik je lažno optužio blagajnika zadruge (I. Hajdarhodžić), bivšeg borca, za zloupotrebu zbog čega je ovaj zatvoren. Njegov sin (R. Šerbedžija) nastoji razotkriti tu prljavu rabotu i oprati čast svoga oca. Od službenika u zadrugi (Lj. Samardžić) nastoji dobiti dokumente, ali oni su skriveni. Njegova djevojka, koja u predstavi igra Ofeliju (M. Dravić) želi mu pomoći...

05:35 Dnevnik Nove TV R
06:25 Kraj programa

05:35 RTL Danas, (R)
06:10 Bibin svijet,
humoristična serija (R)
06:40 Ben 10: Ultimate Alien,
animirana serija
07:10 Yu-Gi-Oh!, animirana
serija (R)
08:25 Virus attack
08:45 TV prodaja
09:00 Galileo, zabavna/
obrazovna emisija
09:55 TV prodaja
10:10 Smrtonosnih 60, (R)
10:45 Smrtonosnih 60, (R)
11:20 TV prodaja
11:35 Banda iz pješčanika 2,
film, obiteljski (R)
13:25 G.I. Joe: Kobrin uzlet
- TV premijera, igrani
film, akcijski (R)
15:35 Ljubav je na selu, (R)
16:40 Ljubav je na selu, (R)
17:40 RTL Extra Magazin,
showbiz emisija
18:30 RTL Danas
19:10 Galileo,
20:00 Pirati s Kariba:
Mrtvačeva škrinja, igrani
film, avanturistički
22:45 CSI: Miami
23:35 CSI: Miami
00:30 Tragač, igrani film, (R)
02:05 Astro show, emisija
uživo
03:05 RTL Danas, (R)
03:40 Kraj programa

PONEDJELJAK
18.2.2013.

06:13 Mir i dobro
06:43 Najava programa

06:48 TV Kalendar
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
10:00 Krstarenja svjetskim
ljepotama 2,
dokumentarna serija
10:52 Vijesti iz kulture
11:02 Skica za portret
11:10 Draga Genevieve... 1,
dokumentarna serija
11:32 Draga Genevieve... 1,
dokumentarna serija
12:00 Dnevnik 1
12:35 Prkosna ljubav,
telenovela
13:25 Dr. Oz 2, talk-show
14:05 Skica za portret
14:20 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:35 Treća dob, emisija za
umirovljenike
15:05 Glas domovine
15:40 Mejaši, dramska serija
16:45 Hrvatska uživo
17:45 Kazalište u kući,
humoristična serija
18:20 8. kat, talk-show
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 TV Bingo
20:35 Potrošački kod
21:10 Nulta točka, politički
talk-show
22:20 Dnevnik 3
22:40 Vijesti iz kulture
23:00 Na rubu znanosti
23:55 Ludnica u Clevelandu 2,
humoristična serija
00:15 Podmetnuto umorstvo,
američki film (R)
01:45 Odvjetnička elita, serija
02:35 Eureka 4, serija
03:20 Dr. Oz 2, talk-show
04:00 Reprizni program

06:10 Najava programa
06:15 Prkosna ljubav,
telenovela
07:00 Mala TV:
07:30 Vesele trojke, crtana
serija
07:55 Teletubbies, animirana
serija
08:20 Život s Derekom 4,
serija za djecu
08:45 Rimske tajne 2, serija za
djecu i mlade
09:10 Školski sat: Valoviti
svemir
10:00 Dolina sunca, serija
10:45 Zvezdani ratovi
epizoda 1: Fantomska
prijetnja, američki film
13:00 Reprizni program
13:40 Podmetnuto umorstvo,
američki film (R)
15:10 Školski sat: Valoviti
svemir
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:25 Lijepom našom: Rijeka
18:25 Dokumentarni film za
mlade
19:00 Mala TV:
19:30 Glamurozne slastice 2,
dokumentarna serija
20:00 Moondance Alexander,
američki film
21:35 Odvjetnička elita, serija
22:20 Zločinački umovi 6
23:05 Dva i pol muškarca 8,
humoristična serija
23:30 Eureka 4, serija
00:15 Retrovizor: Dr. House
7, serija
01:00 Retrovizor: Ludi od
ljubavi 1, serija
01:45 Retrovizor: Seks i grad
3, humoristična serija
02:15 Noćni glazbeni program

07:10 Pinky i Mozgalo
07:35 Monsuno, crtana serija

07:55 TV izlog
08:10 Kako vrijeme prolazi, R
09:10 TV izlog
09:25 Zauvijek susjedi, R
10:25 Ninja ratnici, serija R
10:55 In magazin vikend R
11:40 Larin izbor, serija R
12:40 Sila, serija R
14:30 Walker, teksaški rendžer
15:30 Ninja ratnici, serija
16:00 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sila, serija 38/135
22:00 Larin izbor, serija
23:00 Večernje vijesti
23:20 Konačna odluka, film
01:25 Walker, teksaški rendžer, R
02:15 Sheena, kraljica džungle, serija
03:00 Konačna odluka, film R
05:10 Ezo TV, tarot show
06:10 Dnevnik Nove TV R
07:00 Kraj programa

07:00 RTL Danas, (R)
07:35 Ben 10: Ultimate Alien
08:00 Moji džepni ljubimci
08:20 Yu-Gi-Oh!
08:45 Virus attack
09:00 TV prodaja
09:15 Flashpoint, serija (R)
10:05 Flashpoint, serija (R)
11:00 TV prodaja
11:15 Banda iz pješćanika 2, film, obiteljski (R)
13:10 TV prodaja
13:25 RTL Extra Magazin, showbiz emisija
14:10 Krv nije voda, serija (R)
15:10 Flashpoint, serija
16:00 Flashpoint, serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo, emisija
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:10 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Sulejman Veličanstveni
22:00 RTL Vijesti
22:20 Dolazak, serija
23:10 Dolazak, serija
23:55 CSI: Miami, serija (R)
00:50 CSI: Miami, serija (R)
01:40 Astro show
02:40 RTL Danas, (R)
03:15 Kraj programa

**UTORAK
19.2.2013.**

06:10 Znanstvena petica
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska

07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
10:00 Krstarenja svjetskim ljepotama 2, dok. serija
10:52 Vijesti iz kulture
11:02 Skica za portret
11:10 Draga Genevieve... 1, dokumentarna serija
11:32 Draga Genevieve... 1, dokumentarna serija
12:00 Dnevnik 1
12:35 Prkosna ljubav
13:25 Dr. Oz 2, talk-show
14:05 Skica za portret
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:35 Među nama
15:05 Kulturna baština
15:20 Fotografija u Hrvatskoj
15:40 Mejaši, dramska serija
16:45 Hrvatska uživo
17:45 Kazalište u kući, humoristična serija
18:20 8. kat, talk-show
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 Paravan
21:05 Ciklus hrvatskog filma: Lopovi prve klase
22:40 Dnevnik 3
23:00 Vijesti iz kulture
23:20 Missing, američki film
01:15 Odjek groma, američki film (R)
02:50 Odvjetnička elita, serija
03:40 Eureka 4, serija
04:25 Dr. Oz 2, talk-show
05:05 Reprizni program

05:15 Najava programa
05:20 Krstarenja svjetskim ljepotama 2., dok.serija
06:15 Prkosna ljubav
07:00 Mala TV:
07:30 Vesele trojke
07:55 Teletubbies
08:20 Život s Derekom 4, serija za djecu
08:45 Rimske tajne 2, serija za djecu i mlade
09:10 Školski sat: Učenje pamćenja pomoću mentalnih mapa
10:00 Dolina sunca, serija
10:45 Moondance Alexander, američki film
12:45 Na rubu znanosti
13:35 Odjek groma, američki film (R)
15:10 Školski sat: Učenje pomoću mentalnih mapa
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:20 Reprizni program
18:10 ni DA ni NE
19:00 Mala TV:
19:30 Kriške sira 3, dokumentarna serija
20:00 Jednog lijepog dana, američki film (R)

21:50 Odvjetnička elita, serija
22:35 Zločinački umovi 6
23:20 Dva i pol muškarca 8, humoristična serija
23:45 Eureka 4, serija
00:30 Retrovizor: Dr. House 7, serija
01:15 Retrovizor: Ludi od ljubavi 1, serija
02:00 Retrovizor: Seks i grad 3, humoristična serija
02:30 Noćni glazbeni program

07:10 Pinky i Mozgalo
07:35 Monsuno, crtana serija
07:55 TV izlog
08:10 Kako vrijeme prolazi, serija R
09:10 TV izlog
09:25 Zauvijek susjedi, R
10:25 Ninja ratnici, serija R
10:55 In magazin R
11:40 Larin izbor, serija R
12:40 Sila, serija R
14:30 Živa meta, serija
15:30 Ninja ratnici, serija
16:00 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sila, serija 39/135
22:00 Larin izbor, serija
23:00 Večernje vijesti
23:20 Petak nakon petka, igrani film
01:00 Živa meta, serija R
01:50 Sheena, kraljica džungle, serija
02:35 Petak nakon petka, igrani film R
04:05 Ezo TV, tarot show
05:05 Dnevnik Nove TV R
06:00 In magazin R
06:35 Kraj programa

06:35 RTL Danas, (R)
07:10 Ruža vjetrova, serija (R)
08:00 Ben 10: Ultimate Alien
08:25 Moji džepni ljubimci
08:40 Yu-Gi-Oh!
09:05 Virus attack, (R)
09:20 TV prodaja
09:35 Flashpoint, serija (R)
10:30 Flashpoint, serija (R)
11:20 TV prodaja
11:45 Ekkluziv Tabloid, (R)
12:05 Krv nije voda, (R)
13:00 TV prodaja
13:15 Ruža vjetrova, serija (R)
14:10 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
15:10 Flashpoint, serija
16:00 Flashpoint, serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo, emisija
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas

20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Sulejman Veličanstveni
22:00 RTL Vijesti
22:20 Koja je ona prava?, film, romantična komedija
00:15 Dolazak, serija (R)
01:05 Dolazak, serija (R)
01:55 Astro show
02:55 RTL Danas, (R)
03:30 Kraj programa

**SRIJEDA
20.2.2013.**

06:10 Među nama
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
10:00 Krstarenja svjetskim ljepotama 2: Indija - rijekama Ganges i Hooghly: Od Varanasija do Farakke, dokumentarna serija
10:52 Vijesti iz kulture
11:02 Skica za portret
11:10 Draga Genevieve... 1
11:32 Draga Genevieve... 1
12:00 Dnevnik 1
12:35 Prkosna ljubav
13:25 Dr. Oz 2, talk-show
14:05 Skica za portret
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:33 Riječ i život
15:05 Indeks, emisija
15:40 Mejaši, dramska serija
16:45 Hrvatska uživo
17:45 Kazalište u kući, serija
18:20 8. kat, talk-show
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 LOTO 7/39
20:15 U potrazi za Markom Polom, dok. serija
21:10 Globalno sijelo
21:40 Horizonti, vanjsko politički magazin
22:35 Dnevnik 3
22:55 Vijesti iz kulture
23:15 Drugi format
00:05 Ludnica u Clevelandu 2, humoristična serija
00:25 Žena iz hitne pomoći, američki film (R)
01:50 Eureka 4, serija
02:35 Dr. Oz 2, talk-show
03:15 Reprizni program
04:40 Drugi format
05:25 Reprizni program

05:15 Najava programa
05:20 Krstarenja svjetskim ljepotama 2, dok.serija

06:15 Prkosna ljubav
07:00 Mala TV:
07:30 Vesele trojke
07:55 Teletubbies
08:20 Život s Derekom 4, serija za djecu
08:45 Rimske tajne 2, serija
09:10 Školski sat: Povijest odijevanja
10:00 Dolina sunca, serija
10:45 Ciklus hrvatskog filma: Mirisi, zlato i tamjan
12:20 Festival talijanske kancone - Šibenik 2011.
13:45 Žena iz hitne pomoći, američki film
15:10 Školski sat: Povijest odijevanja
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:25 Kraljevi ulice - 25 godina, snimka koncerta
18:25 Crtani filmovi
19:00 Mala TV:
19:30 Kriške sira 3, dok. serija
20:00 Nogomet, Liga prvaka - emisija
20:35 Nogomet, Liga prvaka: Milan - Barcelona, prijenos
22:40 Nogomet, Liga prvaka - emisija
23:15 Dva i pol muškarca 8, humoristična serija
23:40 Eureka 4, serija
00:25 Retrovizor: Dr. House 7, serija
01:10 Retrovizor: Ludi od ljubavi 1, serija
01:55 Retrovizor: Seks i grad 4, humoristična serija
02:25 Noćni glazbeni program

07:10 Pinky i Mozgalo
07:35 Monsuno, crtana serija
07:55 TV izlog
08:10 Kako vrijeme prolazi, serija R
09:10 TV izlog
09:25 Zauvijek susjedi, R
10:25 Ninja ratnici, serija R
10:55 In magazin R
11:40 Larin izbor, serija R
12:40 Sila, serija R
14:30 Živa meta, serija
15:30 Ninja ratnici, serija
16:00 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sila, serija
22:00 Larin izbor, serija
23:00 Večernje Vijesti
23:20 Šuška se šuška, film
01:05 Živa meta, serija R
01:55 Sheena, kraljica džungle, serija
02:40 Srce od zlata, film
04:20 Ezo TV, tarot show
05:20 Dnevnik Nove TV R

06:10 In magazin R (od uto)
06:45 Kraj programa

06:30 RTL Danas, (R)
07:10 Ruža vjetrova, serija (R)
08:00 Ben 10: Ultimate Alien
08:25 Moji džepni ljubimci
08:40 Yu-Gi-Oh!
09:05 Virus attack, (R)
09:15 TV prodaja
09:35 Flashpoint, serija (R)
10:25 Flashpoint, serija (R)
11:20 TV prodaja
11:40 Ekkluziv Tabloid, (R)
12:05 Krv nije voda, serija (R)
13:15 Ruža vjetrova, serija (R)
14:10 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
15:10 Flashpoint, serija
16:00 Flashpoint, serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo, emisija
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:10 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Sulejman Veličanstveni
22:00 RTL Vijesti
22:20 Kost, serija
23:10 Kost, serija
00:00 Koja je ona prava?, film, romantična komedija (R)
02:00 Astro show, show
03:00 RTL Danas, (R)
03:35 Kraj programa

**ČETVRTAK
21.2.2013.**

06:10 Riječ i život
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
10:00 Krstarenja svjetskim ljepotama 2: Indija - rijekama Ganges i Hooghly: Od Farakke do Kalkute, dok. serija
10:52 Vijesti iz kulture
11:02 Skica za portret
11:10 Draga Genevieve... 2
11:32 Draga Genevieve... 2
12:00 Dnevnik 1
12:35 Prkosna ljubav
13:25 Dr. Oz 2, talk-show
14:05 Skica za portret
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:35 Trenutak spoznaje
15:05 Pozitivno
15:40 Domaća dramska serija - antologija
16:45 Hrvatska uživo
17:45 Kazalište u kući, serija
18:20 8. kat, talk-show
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 Suvremenici: Boris Bučan, dok. film
20:45 Spektar, unutrašnje politički magazin
21:35 Paralele, vanjsko politička emisija
22:05 Pola ure kulture
22:45 Dnevnik 3
23:05 Vijesti iz kulture
23:25 Strani igrani film
01:30 Slučajno prijateljstvo, kanadski film (R)

02:55 Eureka 4, serija
03:40 Dr. Oz 2, talk-show
04:20 Reprizni program

05:15 Najava programa
05:20 Krstarenja svjetskim ljepotama 2: Indija - rijekama Ganges i Hooghly: Od Varanasija do Farakke, dok. serija
06:15 Prkosna ljubav
07:00 Mala TV:
07:30 Gladijatorska akademija, crtana serija
07:55 Teletubbies, serija
08:20 Život s Derekom 4, serija za djecu
08:45 Rimske tajne 2, serija
09:10 Školski sat: ABC bjelančevina
10:00 Dolina sunca, serija
10:45 Neizvjesni pothvat, američki film (R)
12:25 Najbolji hrvatski tamburaši, 2. dio
13:45 Slučajno prijateljstvo, kanadski film
15:10 Školski sat: ABC bjelančevina
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:25 U potrazi za Markom Polom, dok. serija
18:15 Globalno sijelo
18:41 Crtani film
19:05 Mala TV:
19:35 Kriške sira 3, dokumentarna serija
20:05 Priča o legendi: Cesta 66
21:00 Nogomet, Europska liga - prijenos utakmice

22:55 Nogomet, Europska liga - sažeci
23:20 Dva i pol muškarca 8, humoristična serija
23:45 Eureka 4, serija
00:30 Retrovizor: Dr. House 7, serija
01:15 Retrovizor: Ludi od ljubavi 2, serija
02:00 Retrovizor: Seks i grad 4, humoristična serija
02:30 Noćni glazbeni program

07:10 Pinky i Mozgalo
07:35 Monsuno, crtana serija
08:10 Kako vrijeme prolazi, serija R
09:25 Zauvijek susjedi, R
10:25 Ninja ratnici, serija R
10:55 In magazin R
11:40 Larin izbor, serija R
12:40 Sila, serija R
14:30 Živa meta, serija
15:30 Ninja ratnici, serija
16:00 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sila, serija
22:00 Provjereno
23:05 Večernje Vijesti
23:25 Pravedan cilj, film
01:20 Živa meta, serija R
02:10 Sheena, kraljica džungle, serija
02:55 Pravedan cilj, film R
04:40 Ezo TV, tarot show
05:40 Dnevnik Nove TV R
06:30 IN magazin R
07:05 Kraj programa

06:35 RTL Danas, (R)
07:10 Ruža vjetrova, serija (R)
08:00 Ben 10: Ultimate Alien
08:25 Moji džepni ljubimci
08:40 Yu-Gi-Oh!
09:05 Virus attack
09:20 TV prodaja
09:35 Flashpoint, akcijska serija (R)
10:25 Flashpoint, akcijska serija (R)
11:20 TV prodaja
11:45 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
12:05 Krv nije voda, serija (R)
13:00 TV prodaja
13:15 Ruža vjetrova, dramska serija (R)
14:10 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
15:10 Flashpoint, serija
16:00 Flashpoint, serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
18:05 Ekkluziv Tabloid, magazin
18:30 RTL Danas
19:10 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Sulejman Veličanstveni, povijesna dramska serija
22:00 RTL Vijesti
22:20 CSI: NY, serija
23:10 CSI: NY, serija
00:00 Kost, serija (R)
00:50 Kost, serija (R)
01:40 Astro show, emisija uživo
02:40 RTL Danas, (R)
03:20 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Starišća emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 14,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 Divni novi svijet
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

NOGOMET

Poluvrijeme za optimizam

SONTA – Druga pripremna utakmica nogometaša Dinama pokazala je kako Sončani s optimizmom mogu očekivati nastavak prvenstva Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula. Po hladnom vremenu i na raskvašenom terenu plavi su ugostili jednu od najjačih ekipa iz Područne lige Sombor, četvrtoplasirani BSK iz Bačkog Brestovca. I bez četiri standardna prvotimca Dinamovci su prvo poluvrijeme odigrali u vrlo visokom ritmu. Imali su i prevlast na terenu, što je rezultiralo stvaranjem prigoda, od kojih je jednu spretno realizirao špica Brkin za prednost od 1 – 0. Gosti su do odmora poravnali na 1 – 1 nakon grube pogreške domaće obrane. U drugom dijelu plavima su noge otežale, a gosti, koji imaju dvostruko više odrađenih treninga i prijateljskih utakmica, pojačavaju pritisak i postižu još dva zgoditka. »Igra iz prvog poluvremena me ohrabruje, ukoliko budemo uspjeli održati taj ritam u svih 90 minuta ne moramo se plašiti niti jednoga protivnika iz naše lige. Poslije odmora presudila je bolja pripremljenost gostujuće ekipe. Nakon svega deset treninga, noge su nam još uvijek preteške«, kaže novi trener Željko Tadijan.

I. A.

KLIZANJE

Lijep rezultat Leone Rogić

BUDIMPEŠTA – Klizački klub »Spartak« je u trećem kolu Euro kup natjecanja za mlade klizalice i klubove, 24. Sportland trofeju održanom devetog veljače u Budimpešti, sudjelovao sa samo jednom klizalicom, Leonom Rogić. U izrazito jakoj međunarodnoj konkurenciji mlada subotička klizalica zauzela je 11. mjesto i donijela dva nova boda za svoj klub. Spartak je do sada ukupno sakupio 7 bodova i do ovog natjecanja je zauzimao 43. mjesto. Euro kup se održava u pet zemalja: Sloveniji, Srbiji, Mađarskoj, Austriji i Italiji, a u njemu sudjeluje više od 100 klubova iz dvadesetak europskih zemalja. Prošle godine, odnosno sezone 2011./2012. Spartak je u konkurenciji od 104 kluba zauzeo solidno 92. mjesto s ukupno 5 bodova.

MALI NOGOMET

Posjet veterana Hajduka

BEOGRAD – Zajednica Hrvata Beograda »Tin Ujević«, zajedno s Nogometnim Savezom Beograda, organizira od 15-17. veljače. dolazak gostiju iz Splita, i to, Društva »Bačvice« pod čijim okriljem dolaze i nogometni veterani Hajduka i Splita, sve proslavljeni reprezentativci Jugoslavije: Ivan Gudelj, Dragan Holcer, Ivica Šurjak, Ivan Buljan, Zlatko Vujović, Vilson Đoni, Blaž Slišković i dr. Ovdje im se priključuju Zoran Simović i Dušan Pešić iz Kruševca, i Dževad Prekazi, igrači koji su nekad igrali za Hajduk, a svi oni će u

Beogradu, na Banjici (16. veljače u 16h), odigrati prijateljsku revijalnu utakmicu protiv veterana Beograda, koje selektira i predvodi Slobodan Santrač. Sa nogometašima dolazi i vrhunska splitska klapa »Florijan«, pobjednik festivala klapa 2011 u Splitu, koji će imati nastup u UK »Vuk Karadžić«, gdje će se i promovirati knjiga o »Barba Luki Kaliterni«, s 15-o minutnim dok-filmom. Sve će se ovo ponoviti, sutradan 17. veljače u Apatinu, u tamošnjoj sportskoj dvorani, gdje će se splitskoj ekipi suprostaviti ekipa sačinjena od bivših igrača FK Vojvodine, FK Novog Sada, Spartaka iz Subotice, »Hajduka« iz Kule.

JUDO

Kadetsko prvenstvo Vojvodine

STEPANOVIĆEVO – Kadetsko prvenstvo Vojvodine u džudu, i ujedno i kvalifikacije za državno prvenstvo, održano je prošle subote i nedjelje u Stepanovićevu. Sudjelovalo je 153 natjecatelja iz 24 klubova, a Judaški klub Spartak je na ovom turniru imao četiri svoja borca. Igor Djatkov je, iako početnik i nedovoljno iskusan, ipak pružio sasvim solidan otpor u jakoj konkurenciji i ispunio očekivanja kluba. Veljko Tripunović je, iako mlađi, željan iskustva nastupio u starijoj selekciji i svakako premašio očekivanja prikazavši odličan judo. Milica Nestorović je u ženskoj konkurenciji s nešto slabijom formom propustila medalju. Anita Ozvar je svojim nastupom u nešto slabijoj ženskoj kategoriji ipak popravila klupski učinak i izborila peto mjesto i plasman na državno prvenstvo. Ovoga vikenda Spartakove judaše očekuje okršaj u Temerinu.

Temeljem članka 30 Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04,36/09) Gradska uprava, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica - Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev za odlučivanje o potrebi izrade Studije o procjeni utjecaja na životni okoliš zatečenog stanja objekata *DVIJE POSLOVNE ZGRADE NAMIJENJENE PROIZVODNJI ELEKTRO I TELEKOMUNIKACIJSKE OPREME I METALNIH POLICA* koji se nalazi u ulici Peščarina br. 17. Subotica investitora KMR »VISION« doo

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj II. kat, Stare gradske kuće, soba 226 u periodu od 15. 1. 2013., do 25. 1. 2013. god., u vremenu od 10 do 12 h.

U gore navedenom roku, potrebno je dostaviti mišljenja, primjedbe o zahtjevu za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja na životni okoliš zatečenog stanja predmetnih objekata ovom nadležnom tijelu.

MTB »JEDNOTA« – USPJEŠAN SPORTSKI KLUB IZ ŠIDA

Zapaženi rezultati biciklista

U klubu su zastupljene skoro sve kategorije: poletarci, juniori, dvije kategorije žena – juniorke i seniorke, a u posljednje vrijeme zastupljen je i para-cycling

Sudeći po postignutim rezultatima posljednjih godina, MTB »Jednota« iz Šida sigurno je jedan od najuspješnijih sportskih klubova koji se bave biciklizmom u Srbiji. U klubu su zastupljene skoro sve kategorije: poletarci, juniori, dvije kategorije žena – juniorke i seniorke, a u posljednje vrijeme zastupljen je i para-cycling, biciklizam za osobe s invaliditetom.

MTB »Jednota« osnovan je 2010. godine na inicijativu nekoliko rekreativaca koji su voljeli taj sport, a uz pomoć SKUD-a »Jednota«, koji su im ustupili prostorije za rad. Danas ovaj klub ima 27 licenciranih, veoma uspješnih natjecatelja. Kako je istaknuo predsjednik »Jednote« Slobodan Radovanović, najveći rezultat u prethodnoj godini je ostvario Aleksandar Roman, koji je osvojio četvrto mjesto na Balkanijadi u Turskoj, a pobjednik je i lige Srbije u generalnom plasmanu. Ekipno je ovaj klub prvak Srbije u kategoriji kadeta. Najbolje rezultate u prethodnoj godini, pokraj Romana, postigli su Miloš Harvilčak i Majkl Kovač, koji su prikupili najviše

bodova i pobijedili u ligi Srbije. Ovi su se momci natjecali i u regiji, gdje su također postigli zavidne rezultate – u Bosni i Hercegovini u Sarajevu na planini Igman. Klub je jedan od organizatora velikih natjecanja, kao što je državno prvenstvo ciklo kros, gdje su momci iz ovog kluba ponovno osvojili tri titule. »Bili smo uspješni i na prvenstvu Vojvodine gdje smo osvojili nekoliko titula. Pokazali smo kako smo u samome vrhu srpskog biciklizma. Osim ciklo krosa organizirali smo i tradicionalni Šidski maraton koji se odigrava po treći put na relaciji Šid - Sveta Petka – Molovin - Sotsko jezero – Ljuba - Erdevik i natrag, preko Lipovače za Šid. Za ovu godinu planiramo čak u pet kategorija zabilježiti odlične rezultate u generalnom plasmanu lige Srbije. Hoćemo li obraniti titulu prvaka Srbije u kategoriji kadeta, vidjet ćemo. Imamo jaku ekipu kadeta, čak četiri kvalitetna natjecatelja. U kategoriji žena juniorke uspješne su Violeta Trifković, reprezentativka Srbije, i Zorana Topić. Od ove godine imamo najmlađe poletarce koji su također uspješni. U tijeku je

novogodišnji ciklo kros koji se sastoji od tri utrke i naši natjecatelji zauzimaju sam vrh u generalnom plasmanu«, ističe Radovanović.

Novina u klubu je para-cycling, biciklizam za invalidne osobe. Para-cyclingom se već neko vrijeme bavi i postiže izvanredne rezultate Mihajlo Radovanović, a još jedan bicikl tog tipa nabavljen je za još jednog dječaka iz Gibarca Uroša Španovića. »Ove je godine dobro popraćena Olimpijada osoba s invaliditetom, s koje su naši natjecatelji donijeli pet medalja. Mihajla je već zapazio izbornik, tako da će najvjerojatnije ići u Španjolsku na svjetsko prvenstvo. Očekujemo dobre rezultate, jer je Mihajlo bio treći u Beogradu na euro kupu, dok je drugi bio na državnom prvenstvu«, kaže Radovanović.

MTB »Jednota« se danas može pohvaliti generacijom djece koja postižu vrhunske rezultate, a ono što im nedostaje su sredstva, kako bi osigurali neophodnu opremu i za ostalu djecu zainteresiranu za ovaj sport. Ali oni ne gube nadu, svakodnevno vrijedno treniraju, a postoje obećanja za pomoć od strane lokalne

samouprave i nekih institucija, Ono što je za svaku pohvalu, jest što su u ovom klubu aktivne osobe s invaliditetom, kojima ovaj sport mnogo znači.

Suzana Darabašić

MIHAJLO RADOVANOVIĆ

Para-cyclingom se bavim od prije dvije godine. Veoma mi pomaže. Puno se lakše krećem i biciklizmom ću se baviti i ubuduće. Do sada sam osvojio prvo i drugo mjesto i jako sam se lijepo osjećao. Znači mi mnogo, zato što vozim s ljudima koji su slični meni, a cilj mi je otići na Olimpijadu za invalide.

STEVAN PETKO

Biciklizmom se bavim šest mjeseci i sada sam počeo voziti ciklo kros. U utrci u Šidu sam zauzeo treće mjesto, a u Novom Sadu sam bio drugi. Nadam se da ću na finalnoj utrci biti bolji, a želja mi je da se na državnom prvenstvu plasiram među prva tri mjesta.

JOVANA RADOVANOVIĆ

Treniram biciklizam godinu dana. Jako volim taj sport i osvojila sam do sada tri medalje. Pomaže mi u stjecanju kondicije, ali ja još treniram i odbojku i plešem folklor.

EMILIJA ĐAČANIN

Bavim se biciklizmom oko tri mjeseca i sviđa mi se. Sudjelovala sam već na natjecanju i osvojila drugo mjesto. Voljela bih u ovoj godini biti još bolja.

SINIŠA SENIĆ

Treniram oko tri mjeseca. Sudjelovao sam u utrci u Erdeviku i tamo sam bio treći, a u Novom Sadu četvrti. Želio bih voziti još bolje i postići bolje rezultate.

POGLED S TRIBINA

Čilić

Glavkom pobjedom nad Austrijancem Melzerom u finalu PBZ Zagreb Indoors (6-3, 6-1), najbolji hrvatski tenisač današnjice Marin Čilić stigao je do svoga devetoga naslova na ATP touru i svrstao se među malobrojne tenisače koji su uspjeli ostvariti hattrick na jednom turniru. Nakon 2009. i 2010. godine, »Čila« je podigao pokal »tenisa na kvadrat« i prošle nedjelje na najbolji način otvorio novu sezonu u kojoj mu je glavni cilj povratak

među TOP 10 igrača svjetske ranking ljestvice (upravo u ovo vrijeme, 22. veljače 2010. godine, bio je deveti). Osim zabilješke zbilja vrijednog sportskog ostvarenja, prilika je ukazati na još jedno Marinovo tenisko dostignuće, koje također nije pošlo za rukom i reketom brojnim svjetskim tenisačima. Osvajanjem prošlogodišnjeg ATP Umaga, koji se igra na zemljanoj podlozi, uz naslove u Chennaiu 2009. i 2010. (Indija, beton) i Queensu u Londonu 2012. (Engleska, trava), mladi Međugorac se upisao na vječnu listu tenisača koji su uspjeli osvojiti turnire na tri različite podloge (primjerice veliki Boris Becker nikada nije uspio osvojiti turnir na zemlji). S obzirom kako je Marinu tek dvadeset pet godina, pred njim je još puno prilika za naslove na velikim teniskim natjecanjima i postavljanje novih rekorda zbog kojih se tenisači zauvijek pamte. Vjerujemo kako će ova 2013. godina biti za njega rezultat-ski plodonosna, a svojom kvalitetom i velikim talentom Čilić će to dokazati na teniskom terenu. Bilo koje podloge bio...

D. P.

NOGOMET

Osijek bolji od Dinama

Nogometaši Osijeka su u zaostalom susretu 19. kola, u nedjelju 10. veljače na svom terenu u Gradskom vrtu svladali lidera prvenstva zagrebački Dinamo (2-1) i učinili nastavak proljetnog dijela u 1. HNL znatno zanimljivijim.

Strijelci za Osječane bili su Vrgoč i Pušić, dok je strijelac počasnog pogotka za »modre« bio Ademi.

Nastavak prvenstva 1. HNL

Susretima 20. kola koje je na programu u subotu 16. veljače Nastavlja se, nakon zimske pauze, prvenstvo 1. HNL, a za nove bodove borit će se: Dinamo – Rijeka, Slaven – Hajduk, Cibalia – Osijek, Istra 1961 – Lokomotiva, Split – Zagreb i Inter – Zadar.

Tablica: Dinamo 41, Hajduk 33, Lokomotiva, Rijeka 32, Slaven 31, Split 30, Osijek 26, Istra 1961 20, Inter 19, Zadar 17, Cibalia, Zagreb 16

KOŠARKA

Cibona osvojila kup Krešimira Ćosića

Košem Sandra Nicevića u posljednjim trenucima finalnog susreta Cibona je minimalnom pobjedom slavila protiv Cedevite (77-76) i sedmi puta u svojoj povijesti osvojila naslov pobjednika kupa Krešimira Ćosića. Ipak najzaslužniji za pobjedu »vukova« bili su Žižić i Strawberry s 21 postignutim košem, dok je kod poražene momčadi najefikasniji bio Wright s 19 pogodaka.

SKIJANJE

Srebro za Kostelića

Najbolji hrvatski skijaš svih vremena Ivica Kostelić osvojio je u ponedjeljak, 11. veljače, srebrnu medalju u superkombinaciji (spust + slalom) voženoj na Svjetskom prvenstvu u Schladmingu. Nakon brojnih pehova zbog ozljede, u nastavku sezone Kostelić je ponovno dokazao kako je još uvijek jedan od najboljih skijaša današnjice.

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Izdajem jednosoban namješten stan kod Vatrogasaca i VTS, pogodan za studente ili radnike. Tel.: 024-562-512 i 064-1485229.

Prodajem katnicu 110 m² i dvosoban stan od 45 m² istom dvorištu s garažom i nusprostorijama, 3 kupatone, centralno grijanje (2 kombi boiler), s voćnjakom i kompletnim namještajem. U obzir dolazi i zamjena za dvosoban stan u Subotici uz doplatu po dogovoru. Nekretnine se nalaze na Senjaku, blizu gradskog vrta u Osijeku. Interesirati se u poslijepodnevni satima. Tel.: 00-385-31 570 355.

Izdajem apartmane blizu mora u Crikvenici. Tel.: 00-385-51 241 053.

Kupujem, prodajem i mijenjam značke. Kupujem knjige i medalje nogometnih klubova. Tel.: 024/542-310 i 062/8-528-228.

Prodaje se sijačica OLT GAMA 18 (gumeni točkovi) s lulama i JEDNOBRAZNI PLUG IMT 14 COLI. Tel.: 024/528682.

Prodaje se polovna cigla malog i velikog formata (4 din/kom) i nova električna kosilica za travu. Tel.: 024/532570.

Izdajem apartman u Novom Vinodolskom. Tel.: 00 385 51 241-610, 00 385 98 442-178.

Izdajem prazan dvosoban stan od 46 m² s grijanjem na plin. Tel.: 064-2394773.

Povoljno prodajem hrastovu kacu za vino cca 1500 litara, drvenu muljaču za grožđe, dvoredni špartač za

kukuruz i razboj za tkanje. Tel.: 021-776372

Povoljno izdajem smještaj u Rovinju. Tel.: +385-52030007 ili +385-989277470, Jadranka.

Prodajem 4 slike 1x2 m ulje na platnu s ramovima – posljednja večera rad akademskog slikara. Jeftino. Tel.: 060 0242233.

Prodajem 600 kom. stare cigle velikog formata. Tel.: 024 535 319.

Prihvatila bih čuvanje i njegu male djece ili starije osobe. Tel.: 064/0714938.

Prhvatila bi se održavanja stambene zgrade uz plaćanje svih režijskih troškova. Tel.: 065/5319928.

Izdaje se namješten stan na Proizivci, bračnom paru ili studentima i učenicima. Tel.: 062/1789170.

Hitno izdajem sobu za jednu ili dvije ozbiljne učenice, studentice ili uposlenice na Novom naselju, u Novom Sadu. Tel.: 021/496-014.

Prodajem potpuno novu motornu prskalicu STIHL SR 420. Cijena po dogovoru. Tel.: 064/4088979 ili 063/7246417.

Povoljno izdajem skladište kod autobusnog kolodvora u Subotici. Tel.: 064-9640745.

Dvosoban stan od 60 m² Subotica – Zorka izdajem ili mijenjam za sličan u Novom Sadu. Tel.: 064 255 68 22.

Prodajem ediciju – Pet stoljeća hrvatske književnosti,

izdanje 1965 god. Matica hrvatska. Tel.: 063 8886755 ili 064 2170160.

Ozbiljna, poštena, vrijedna žena srednjih godina brinula bi o starijoj osobi – radila bi u domaćinstvu – spremala, kuhala. Tel.: 064 4208423.

Prodajem Zastavu 10, 2008/5 godište. Registriran do 5/2013 godine. Ugrađen je plin. Od dodatne opreme ima alarm, centralnu bravu, radio, klimu, maglenke, tempomat. Uredno servisiran. Zadnji servis urađen 5.10.2012. godine. Cijena po dogovoru. Tel.: 064-1208170 i 024-525-373.

Prodajem sate: engleskog jezika, AutoCAD-a, ArchiCAD-a, 3Ds Max Desing-a. Tel.: 064/640-63-99.

Prodajem Nintendo Wii za 100 eura + 2 igrice. Tel.: 064/640-63-99.

Prodajem dva kauča i dvije fotelje, može i pojedinačno, usisavač Vox 1400W, žensku bundu od nerca boj 44. Tel.: 024/557-531 i 061/231-19-14.

U najljepšem dijelu Kertvaroša prodajem dio obiteljske kuće, poseban ulaz, cca 64m². Potrebna adaptacija. Cijena 14.000 eura. Postoji struja, voda, kanalizacija, mogućnost priključka na plin. Tel.: 024-572-875, 063/8838747.

Prodajem umjetničku sliku »Sofa« – ulje na platnu akademskog slikara Tilića. Cijena 1.500 eura. Tel.: 065 429 4097.

Povoljno izdajem veliko dvorište pogodno za parkiranje kamiona, većih vozila pa čak i za auto-plac, kod autobusnog kolodvora u Subotici, čuvano 0-24 h. Tel.: 064/9640745.

Prodajem stambeno poslovni prostor u strogom centru Subotice – Petra Drapšina 2, u površini od cca 48 m². Tel.: 063/75-44-440.

Prodajem Kirbi nov, neraspakovan, sentria mikron magic, hepa filtration with mikroalergen tehnologiju. Cijena 950 eura. Tel.: 0652190496

Hrvatska likovna udruga »CroArt« prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važiti će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
 Ulica i broj: _____
 Mjesto i zemlja: _____
 Telefon i e-mail: _____

Uz popust od 20%

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**
 * **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VUBURS 22
 VOJVODANSKA BANKA
 AD MS FIL SUBOTICA
 IBAN: RS35355000000200292421
 NIU Hrvatska riječ,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
 NIU »Hrvatska riječ«,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II,
 24000 Subotica
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa
 355-1023208-69

MATA MIŠANJI, UMIROVLJENIK

Nogometaš iz starog šora

Mata Mišnji rođeni je Mitrovčanin, ali je u Somboru više od šest desetljeća i smata se Somborcem. Saživio se s ovom sredinom i odlučio ostati u Somboru. Tu je upoznao i suprugu *Magdalenu* s kojom je u braku od 1959. godine.

Mata Mišnji rođen je 1932. godine u Srijemskoj Mitrovici, kao jedinac u obitelji Marije i Ištvana Mišnjaka u Ulici Stari šor. Oca je čika Mata jedva upamtio jer je umro kada je imao samo pet godina, pa je skrb o njegovu odrastanju uz majku preuzeo ujak *Blaž Glavica*. »Dio grada u kojem smo živjeli vrvio je od djece i svakodnevno smo trčali za loptom. Kako je djece bilo mnogo formirali smo ekipe i igrali jedni protiv drugih. Momčad u kojoj sam ja bio uvijek je pobjeđivala. Među onima koji su pratili našu igru bili su i *Franjo Giler* i *Vili Šipoš*, veliki nogometaši, državni reprezentativci, prisjeća se tih predratnih godina u Srijemskoj Mitrovici čika Mata.

IZ »SRIJEMA« U »RADNIČKI«

U prvim poratnim godinama valjalo je formirati nogometnu momčad u Nogometnom klubu »Srijem« (ranije »Građanski«), pa i ekipu pomlatka u kojoj se našao i naš sugovornik. Vrlo je brzo ta momčad postala nepobjediva. Zanimljivo je spomeniti kako je ovu momčad vodio *Artur Müller*, njemački vojnik koji je zaro-

bljen u srijemskim šumama. Kako se doznalo da je prije rata bio nogometaš »Herte«, angažovan je u mitrovačkom klubu. Taj isti Müller kasnije je postao pomoćnik čuvenog *Sepa Herberga* u njemačkoj reprezentaciji. »Od trenera Müllera naučio sam prvu veliku, možda i najveću lekciju u životu: red, rad i disciplina, kaže čika Mata. Na ujakov prijedlog upisao je srednju Šumarsku školu-odsjek za eksploataciju. Pred početak školske godine odlukom Ministarstva prosvjete odlučeno je da se Srednja šumarska škola preseli u Sombor i tako je Mata Mišnji 1949. godine došao u Sombor i tu ostao zauvijek. Još dvije godine bio je član »Srijema« ne samo kao igrač pomatka, već sve češće i kao prvotimac. Bio je aktivan član školske nogometne ekipe, a na utakmicama prilikom da ga vide imali su i ljudi iz somborskog »Radničkog«. I taman kad je trebao postati članom »Radničkog« škola se seli iz Sombora. »Trebalo je da treći razred pohađam u Čačku. Ponudili su mi iz tamošnjeg kluba da postanem njihov član. Nisam odmah odgovorio, a to su iskoristili Somborci i bez majčinog znanja vratili me iz Čačka u Sombor i upisali u Ekonomsku školu. Umjesto da 1952. postanem šumarski tehničar, tek sam 1956. godine završio srednju Ekonomsku školu«, priča čika Mata o događajima koji su prethodili početku njegove nogometne karijere u Somboru. Već poslije prve sezone u Somboru postao je

reprezentativac Vojvodine. Kao aktivan igrač dres »Radničkog« Mata Mišnji nosio je punih deset godina, a onda je zbog ozljede morao prekinuti s nogometom. No, ipak je ostao u nogometu i to kao trener.

NEOSTVARENI PUT ZA SUDAN

Našao se na popisu šestorice trenera iz Jugoslavije koji su 1968. godine trebali ići u Sudan. »Bilo je to veliko priznanje za mene. Međutim, koliko god je to u prvi mah izgledalo lijepo, brzo sam shvatio kako ću se morati zahvaliti na povjerenju. Jedan od uvjeta bio je znanje engleskog jezika, pa sam počeo učiti. Na put je trebala kenuti i supruga. U to vrijeme oboje smo bili uposleni u banci. Ostaviti siguran posao i krenuti u nepoznato? Bila je to velika dilema. Onda su se u tu priču umiješali moja majka i još neki rođaci, naravno odgovarajući me od tog puta, pa sam riješio ostati«, priča o ponudi za Sudan čika Mata.

Početkom 70-ih godina prošlog stoljeća Mata Mišnji trenirao je i prvi tim »Radničkog«. Tada drugoligaš, somborski klub prolazio je kroz teško razdoblje jer se valjalo osloniti na mlade igrače. Drugoligaški status nije očuvan, a naš sugovornik, iako je i dalje ostao vezan za trenerski rad, više se okrenuo svojim profesionalnim obvezama kao poslovođa benzinske crpke, ali je i dalje rado pomagao, amaterski, klubovima koji su to od njega tražili.

Skupa s još nekoliko čuvenih nogometaša »Radničkog« osnovao je prije dvedesetak godina Udrugu veterana »Radničkog« koja je i danas aktivna. »U 'Radničkom' sam pune 62 godine. Prvo kao igrač, zatim kao trener i sada kao veteran. Sva razdoblja imaju svoju ljepotu. Volio sam i trening utakmice i velike prvenstvene utakmice. Uvijek sam tako prilazio igri i uvijek sam igrao s velikim žarom, dajući cijelog sebe«, ističe čika Mata.

SOMBOR U SRCU

Osim priznanja za svoj angažman u nogometu, Mata Mišnji dobivao je i priznanja kao predan radnik INE. Svojevrno su mu nudili da bira posao u Osijeku ili Dubrovniku, ali je on odbio i ostao u svom Somboru. »Kada sam početkom 50-ih počeo igrati nogomet u Somboru zavoljela me je publika. To nikada ne mogu zabrovati. To je grad u kojem sam dobio sve. Tu sam upoznao i svoju suprugu s kojom sam više od pola stoljeća skupa«, kaže čika Mata koji danas živi mirne umirovljeničke dane.

Prela i veselja

Bač-Iva vi dana došo na svoje. Prela koliko očeš, a zovu na sve strane. Oma se sitijo kako j to bilo lipo kad je bijo dite. Dok se ni krenijo u škulu, navik je visijo kod dide i bake. Najlipše mu bilo kad dojde zima. Ko i u svake druge paorcke kuće, od Tri kralja do čiste sride bilo vrime prela. Ko i sad. Jako je voljijo kad se krenu kod didine sestre, što je je zvo baka-teta. Ona i dida-tetak imali salaš skroz na kraj atara, skoro pod Dunovom. Dida, isto se zvo Iva, uprego bi u sone ščim bi namirijo marvu i živinu, a on, nako mal, svaj bi se umoto u pokrovac i samo gleda oko, ko miš iz brašna. Svud oko se bili, a šumice oko salaša doklegod se vidi, no tomu bililu bile ko malo tavnije mrlje. Zno bi tako i zadrimat, al bi se brzo trgo. Baka bi nosila prelju, a dida karte mađarice. Riđani bili odmorni, pa kad bi se dovatili atara, u kas, niko ji ni mogo sustavit. Za dram bi stigli do salaša. Tamo dida-tetak već raspalijo vatru u dvoru i pripravijo ražnjeve. Oma bi za fruštuk mađarili i speklo kompira u pepeli, a baka-teta bi jim pripravila frišku lepinju. Samo bi je posolili i popaprili, a onda, dok bi mađarili, nakapavali bi no te komate mast iz slanine. Dida-tetak bi još nakapo i po luku u jedne velike zdile. Slađi fruštuka od ti u životu ni pojijo. Potli bi se okupilo još ljudi i žena š okolni salaša. Žene bi se oma dale na posov. Baka-teta bi sila za stative, a druge bi prele, koja vunu, koja konplju. Muški bi posidali zastal, pa karte u šake. Bač-Iva je do danas ubardo kako su se cigrali na službu. Ni što su zadobijali, uvik bi pomalo podbadali ve druge, a bome, vima opet i ni bilo uvik pravo brog toga. Dica bi, opet, ako kanal ni bijo svaj smrzni, latila pecanke, pa malo zabacila. Znalo je tu bit lipi štučica, terpeša, karasa i linjakova. Ako je kanal bijo svaj smrzni, korčulanju nikad kraja. Bome, znali se i ubucat, pa bi onda bilo od dada i matera i rašaka i oma se sušit u zapećak. »Jel, šta si se tako zaštodiro? Pa jel nećemo na prelo, lipo nas zvali na pe-šest strana. Ako ćemo it, triba se i malo lipše navuč«, veli njegova. Bač-Iva se preznijo, ko iza sna. »Ta kaki nećemo? Vidiš da je kum-Tuna već istiro lemuzinu na sokak«, veli i za dram se navuče i obuje. Bome i njegova se lipo dotirala, potli vidi da je se ni kuma ne da. Brzo su došli i tamo di su ji zvali na prelo. Unišli u jednu veliku staju, svitlo, sve oči bolu, a svita i mladoga i matoroga i muškoga i ženckoga, al svi trizni, ni to ko prija, da je čeljade svega željno, pa kad je mukte, znade malo i pritira. Jedino vidi da stativa i prelja nema ni na slikama. Vidi i da su se zonim astalom upolak udesili nikaki što se držu ko knezovi. Bome i domaći sve cupku oko nji. Ti se ciriku međ sobom, š vrimenta na vrime se tako mudro divanu, da se sve nagingu i sašapćavu. Bač-Ive sve ništa došlo milo što ji je vidijo zapravo, a ne samo u novina i na televizije. Ej, al će se on i kum-Tuna duvat po cilomu komšiluku, kad ji opet vidu na televizije, pa jim kažu da su š njima sidili u iste staje. Doma su se vratili prid zoru. Bač-Ive jedino ni išlo u glavu zašto se to zove prelo, a niko ni ne prede, ni ne tka, ni ne ekluje, a ni vidijo ni da se kogod karta. Ko zna, možda se ne znu »na službu«, pa zoto. A ne volji ni što su svirale tambure na struju. Lipše su mu bile muzike na dida-tetkovomu salašu.

Piše: Ivan Andrašić

15. veljače 2013.

MISLI POZNATIH

Raabe: Smatram kako je smijeh jedna od najozbiljnijih stvari.

Sand: Teže je primiti savjet nego odbiti dar.

Wilde: Neprijateljima treba neprekidno opraštati, jer to je ono što ih najviše ljuti.

FOTO KUTAK

Počelo je!

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

KVIZ

MIŠO KOVAČ

Koje godine i gdje se rodio popularni hrvatski pjevač Mišo Kovač?

Kojim zanatom se bavio prije pjevačke karijere?

Kako se zove hit pjesma s kojom je skrenuo pozornost javnosti?

S kojim tekstopiscem i skladateljem je najviše surađivao?

Koje godine je proglašen za osobu godine u nekadašnjoj Jugoslaviji?

Kako se zovu neki od njegovih najvećih hitova?

Koje godine je izdao svoj posljednji album?

Rodio se 16. srpnja 1941. godine u Tribunju.
Bavio se tapetarskim zanatom.
»Više se nećeš vratiti«.
S Bordenom Novkovićem.
Godine 1989.
»Malo mi je jedan život s tobom«, »Ti si pjesma moje duše«, »Dalmacija u mom oku«.
Godine 2010. pod nazivom »Ne tražim istinu«.

VICEVI

Dolazi mali Perica kući sa svjedodžbom. Tata ga pita:

- Perice, kako si prošao?

- Produžio sam ugovor s petim razredom na još godinu dana - odgovara Perica.

Žena koja je na šalteru socijalnog osiguranja ispunjavala upitnik zastade kod polja, »godine starosti« i zamisli se.

Službenik je pogleda i zabrinutim glasom joj reče:

- Slušajte gospodo, što duže čekate, gore po vas.

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karadordev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

**365 ODLOŽENO
DANA PLAĆANJE!**

**VIKEND AKCIJA
U KTC-u**

15.2.- 18.2.2013.

ratama, na cijeli asortiman

Luk crni 1 kg

~~25.90din~~
21.90din

**SUPER
CIJENA**

Jabuka Ajdared 1kg

~~59.90din~~
45.90din

**-28%
POPUSTA**

Kava Grand Aroma 100g

~~106.98din~~
94.90din

Bombonjera For You vanilija 120g

~~459.98din~~
329.90din

Pjescavice, Čevapi 1 kg

~~417.90din~~
399.90din

**SUPER
CIJENA**

ARIEL mountain spring 9kg

~~1.999.90din~~
1.524.90din

1kg = 152.49 din

**-24%
POPUSTA**

Pašteta s povrćem, goveđa 75g

~~39.90din~~
19.90din

1kg = 265.33 din

**-50%
POPUSTA**

Merix zeleni čaj i jasmín 3kg

~~538.90din~~
379.90din

1kg = 126.63 din

**-30%
POPUSTA**

VELIKO BUNJEVAČKO-ŠOKAČKO PRELO U SOMBORU

